

MAJANDUSAASTA ARUANNE 2023

elering
ÜHENDAME ENERGIAD

Juriidiline address: Kadaka tee 42
12915 Tallinn, Eesti

Äriregistri kood: 11022625

Telefon: +372 715 1222

Faks: +372 715 1200

E-post: info@elering.ee

Koduleht: www.elering.ee

Põhitegevusala: Elektri ja gaasi ülekanne

Juhatuse esimees: Kalle Kilk

Omanik: Eesti Vabariik

Audiitor: AS PricewaterhouseCoopers

Sisukord

Juhatuse esimehe pöördumine	4
Tegevusaruanne	10
Eleringi missioonist strateegiliste eesmärkideni	10
Eesmärk 1: tagada igal ajahetkel elektri ja gaasi varustuskindlus	12
Eesmärk 2: tagada elektri- ja gaasihind, mis toetab Eesti majanduse konkurentsivõimet	15
Eesmärk 3: Eesti kliimaneutraalsuse saavutamine	17
Eesmärk 4: pühendunud töötajad	18
Eesmärk 5: kliendirahulolu	18
Eesmärk 6: majandusliku lisandväärtuse loomine	19
Majandustegevuse ülevaade ja 2023. aasta tulemused	20
Töötajate kaasamise ja motiveerimise tegevuskava „Meie Elering“	28
Ühingu juhtimine	32
Vastutustundlikkuse põhimõtete järgimine Eleringi tegevuses	48
Raamatupidamise aastaaruanne	72

The background consists of several overlapping geometric shapes. A large teal shape is on the right, with a darker teal shape above it. On the left, there are grey shapes, including a triangle pointing upwards and another pointing downwards. The text is positioned in the upper left area, overlapping the grey and teal shapes.

JUHATUSE ESIMEHE PÖÖRDUMINE

KALLE KILK juhatuse esimees

Kuidas hinnata, kas Elering on oma tööd teinud hästi või halvasti? Ilmselt eelkõige ikka selle põhjal, kas Eestis tegelikult tuled põlevad ja kodud on soojad. Kõige vahetumalt tunnevad eestlased vajakajäämisi meie töös siis, kui Eleringi elektri- või gaasivõrkude töökindlus alt veab. Eestit 2023. aastal räsitud tormid ning puudele ja liinidele ladestunud raske lumi ja jää on paljuski järjekordselt meelde tuletanud, kui võimsad ja ilusad, kuid samal ajal karmid võivad loodusjõud olla.

Võrgud on töökindlad

Hea meel on kindlasti selle üle, et Eleringi hallatav elektrivõrk tuli ekstreemsete tingimustega toime vaid mõne üksiku viperusega. Mõnes kohas venitas liinidele kogunenud raske lumi piksekaitse trossi vastu pingestatud juheta, tekitades lühise ja klientidele hetkeks pingekõikumised, mõnel pool liinid lausa katkesid suure raskuse all, üle mitme „puuvaba“ aasta kukkusid ka mõned puud liini peale. Kokkuvõttes jäi elektri põhivõrgus 2023. aastal kirjeldatud juhtumite tõttu eelmiste aastatega võrreldes veidi suurem

kogus energiat klientide üle kandmata, kuid laias laastus võib jätkuvalt näha, et metoodiline lähenemine elektrivõrgu töökindluse kasvatamisel on olnud igati tulemuslik.

Gaasivõrgus jõudis klientideni kogu gaas, mida nad soovisid võrgust võtta – andmata gaasi kogus oli järjekordselt 0 MWh. Eesti ja Soome vahelise gaasitoru rike 8. oktoobril küll põhjustas gaasivõrgu valmisoleku vähenemist mõne järgmise rikke üleelamiseks, kuid ei toonud kaasa Eesti gaasitarbijate jaoks ei varustamise katkestamist, piiranguid ega ka gaasihindade kallinemist. Eesti ja Läti vahelisel gaasitorul on väga suure varuga ülekandevõimsust, et katta kogu Eesti gaasi tarbimine ning Läti maa-aluses gaasihoidlas on piisavalt mahtu, et gaasi otsa saamise pärast ei peaks muretsema.

Gaasivõrgu roll Eesti energeetika tulevikus tuleb läbi mõelda

Gaasivõrgus tervikuna on ülekantava gaasi kogused jätkuvalt märkimisväärselt väiksemad võrreldes Venemaa agressioonisõja eelse ajaga, kuid samas on näha, et edasist langust võrreldes eelmise aastaga ei ole. Kui suures ulatuses gaasivõrgu kasutatavus taastub, on raske hinnata, kuid meile kui gaasioperaatorile on antud selge märk, et energeetikas valitsevate trendide, eelkõige kliimaneutraalsuse ning elektrifitseerimise poole liikumisega, tuleb meil kogu gaasivõrgu opereerimise loogikat hakata üle vaatama. Esimeste sammudena saab kaaluda võrguteenuse osutamise tasu struktuuri paremasse vastavusse viimist gaasi kasutajate äri loogikaga, kus paljuski on gaas kasutusel eelkõige reservkütusena, mille jaoks on oluline nn valmisolek, aga mitte püsiv ülekanne. Teisena tuleb hakata oma naabritega kokku leppima seda, kui suures

ulatuses on Eesti gaasitorustikku tulevikus vaja naabrite transiidivajaduste rahuldamiseks ning kuidas seda jätkusuutlikult rahastada. Samuti on oluline riiklikul tasemel kokku leppida, milline on gaasivõrgu roll Eesti energeetika tulevikus, kas ja kui palju on gaasil, biogaasil ja vahest ka sünteetilisel metaanil rolli tuleviku majanduses. Sellest kõigest lähtudes on võimalik välja töötada selge plaan, kuidas gaasivõrku lähemas tulevikus töös hoida sinna sellises koguses vahendeid investeerimata, milleks tulevikus ühiskond vajadust ei leia.

Energia julgeolek on teravama tähelepanu all

Pärast Balticconnector'i kahjustumist on teravama tähelepanu alla tulnud ka üldisem küsimus, kas meil on ikka taristu piisavalt kaitstud ja kas äkki peaks eelkõige mere all olevate kaablite ja torude kaitsmiseks midagi oluliselt tõhusamat ette võtma, kui seni oleme teinud. Tegelikult aga on selline, et taristu võimalike kahjustumiste ja riketega arvestame kogu aeg ja süsteem ongi üles ehitatud selliselt, et mõne olulisema elemendi ootamatu kaotuse korral sellest varustuskindlus häiritud ei oleks. Kuid sealjuures tuleb endale ka selgelt aru anda, et taristu asub hajutatult üle suure territooriumi nii meres kui maa peal, lõpuni seda kaitsta pole realistlik ning samaaegsete sihitud rünnetega paljudes erinevates kohtades on võimalik taristule nii palju vigu teha, et see häirib terviklikku toimimist. Siin on meil kasutada Ukraina sõjatandril ennast tõestanud taktika olla aina paremini valmistunud selleks, et tekkinud tahtlik või juhuslik rike võimalikult kiiresti kõrvaldada. Pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse oleme taristu füüsilise turbe riskid põhjalikult üle hinnanud ja oluliselt suurendanud nii reservide kogust kui võtnud

kasutusele uut tüüpi varulahendusi, mille abil on võimalik kahjustatud taristut kiiremini tagasi töösesse viia.

Energiajulgeoleku seisukohast vaadatuna on viimase 30 aasta kõige olulisem hüpe Eesti energiasüsteemi sünkroniseerimine Mandri-Euroopaga. Aastatel 2021 ja 2022 tekkinud energia- ja toorainete kriisis muutus energeetikaehitus oluliselt kallimaks ja ehitusturul tekkis järsult kasvanud töömahtudest puudujääk ehitusvõimekusest. Neist keerulistest oludest hoolimata oleme tänu oma headele partneritele suutnud Venemaa elektrivõrgust eraldamiseks ja Mandri-Euroopa võrguga ühinemiseks vajalikud võrgu arendamise projektid hoida algselt plaanitud või isegi kiirendatud ajakavas. 2023. aasta kevadel tekkis Leedu initsiatiivil tugev surve teostada esialgselt 2025. aasta lõppu planeeritud Vene Ühendelektrisüsteemist lahti ühendamine ära juba 2024. aasta alguses. Kuna Eesti varustuskindluse jaoks on oluline, et meie Läti-suunalised ühendused oleksid plaanilise sünkroniseerimise hetkeks piisavalt tugevad, siis jõudsimme ühisele kokkuleppele, et Elering kiirendab Läti-suunaliste liinide ehitust nii palju kui võimalik ja sel juhul on võimalik kogu sünkroniseerimise programmi tähtaeg tuua aasta võrra varasemaks ehk siis 2025. aasta algusesse. 2023. aasta jooksul valmisid mitmed väga olulised liiniehitused ja kaks sünkroonkompensaatorit kolmest, mistõttu on meil suur kindlus, et jõuame ka ülejäänud projektid 2025. aasta alguseks ilusasti valmis ning samuti on meil vahepealsel ajal piisav meelerahu ootamatu Venemaa ühepoolse Balti riikide eraldamise riski vastu. Kui see peaks juhtuma, suudame tagada oma süsteemi stabiilsuse ja liituda pikema viivitusega Mandri-Euroopa süsteemiga.

Elering toetab riiki taastuenergia eesmärkide saavutamisel

Eestil on taastuenergia osas 2030. aastaks ambitsioonikas eesmärk toota kogu kohalik tarbimine kliimaneutraalsetest ressurssidest. Tarbija jaoks kõige soodsam taastuvelekter tuleb päikeseparkidest ning maismaatuuleelektrijaamadest, mida on võimsuse poolest vaja võrgu ühendada kuni kolm korda rohkem, kui on võrgus tiputarbimist. Aastast 2021 kasvas võrguga liituda soovivate klientide arv ülimalt järsult, mis viis energeetikaringkondades arusaamani, et liitumissoovide hulgas on ilmselt mõningasel määral „fantoome“ ehk selliseid projekte, mille osas kindlus selle realiseerumiseks pole väga suur. Sellest lähtuvalt pakkus Elering välja, et võrguga liitumise korral tuleks hakata küsima võrguühenduse mittekasutuse tasu kõikidelt, kes teatud mõistliku aja jooksul temale välja ehitatud liitumispunkti kasutusele ei võta. Lisaks sellele võttis seadusandja kasutusele liitumise tagatise regulatsiooni, mis täiendavalt motiveerib ainult kindla äriplaaniga liitujaid liitumisprot-

sessi sisenema. Seadusemuudatuse jõustumisel kukkus liitumistaotluste esitamise arv drastiliselt ning mitmest juba töös olevast liitumisprotsessist loobuti. Selle tulemusena on võrguga liitumine muutunud jälle taskukohasemaks ning kiiremaks, kuid arvestades 2030. aasta eesmärgi ambitsioonikust, näeme samas, et olemasolev liitumiste korraldus võib suure tõenäosusega saada pudelikaelaks ja seda eelkõige tulenevalt asjaolust, et väga paljud maismaatuuleparkide planeerimisprotsessid on alles nii algusjärgus, et eelduslikult jõuaksid nad võrguga liitumise faasi heal juhul vaid mõni aasta enne 2030. aasta saabumist. Mõne aasta jooksul ei ole aga võimalik suures mahus liitumisi välja ehitada ning võrgu tugevduste ehitamisega tuleks alustada hiljemalt 2025. aastal, mis omakorda tähendab, et elektrivõrgu tuleks hakata nõ ette ehitama juba enne konkreetse liituja liitumistaotluse saamist. 2023. aasta lõpuks jõudis Elering koostöös Kliimaministeeriumiga vastava kontseptsiooni väljatöötamiseni ja edasi on riigil võimalik vastavad regulatsioonimuudatused töösse võtta.

Kliimaneutraalse ja taskukohase varustuskindluse tagamiseks oleme kokku pannud konkreetse plaani. Taskukohase hinnaga elekter jõuab igal ajahetkel tarbijani soodsamate taastuvatest allikatest elektrit tootvate elektrijaamade süsteemi ühendamise kaudu. Aastaks 2030 peaks Eestis olema juba sellises koguses taastuvelektrit, mis suudab kohaliku tarbimise aasta lõikes katta. Kindlasti esineb samas palju ka neid tunde, mil kohalikud tuule- ja päikeseelektrijaamad ei suuda elektrit piisavalt toota, sel ajal saab suurtes kogustes elektrit importida teistes riikides asuvatest soodsatest elektrijaamadest. Eestil on juba täna välisühenduste võimsus suurem kui meie enda tiputarbimine ning oleme ette valmistamas ka täiendavaid ühendusi nii Soome kui Läti suunas. Kui ka ülejäänud regioonid parasjagu soodsat elektritootmisressursi piisavalt pole või jääb riikidevaheliste ühenduste võimsusest puudu, peab olema varuks piisav kogus kohaliku juhitava elektritootmise võimekust. Mida rohkem on süsteemis taastuvelektrijaamasid, seda vähematel tundidel on juhitavaid jaamasid vaja käima panna, kuid nende kasutamiskõlblik võimsus peab Eesti jaoks jääma ikkagi suurusjärku 1 000 MW või tulevikus ka mõnevõrra rohkem.

2023. aasta oli Eleringile tegevusterohke ja tulemuslik, mille eest tänan meie tublisid ja pühendunud inimesi ning professionaalseid koostööpartnereid.

Muutused elektrisüsteemis tingivad vajaduse reservtootmisvõimsuste järele

Kuigi hetkel ei paista elektri puudujäägi risk väga suur, siis muutused elektrisüsteemis, sealhulgas tarbimise eeldatav kasv ja amortiseerunud elektrijaamade eeldatav sulgemine pingestavad olukorda selle kümnendi teises pooles, eelkõige aastatel 2027–2030. Selleks, et tagada süsteemi võimekuse ehk tarbimise katmiseks vajalike elektrijaamade olemasolu, tuleb valmis olla võimsusmehhanismide rakendamiseks. Eestis on küllalt tõenäoline stsenaarium, kus turul tegutsevate juhitava võimsuste tase langeb alla 1 000 megavati. 2023. aastal aitasime välja töötada vajalike seadusemuudatuste ettepanekuid, mis võimaldavad kasutusele võtta strateegilise reservi, et tagada piisava juhitava võimsuse olemasolu ka eriti külmal tuulevaiksel talvapäeval. Samuti töötasime välja ja väljastasime avalikule konsultatsioonile kontseptsiooni sagedusreservi pikaajaliseks hankeks, mis aitab tagada, et meil oleks piisavalt kiirelt käivitavat reservvõimsust ja ühtlasi piisavalt juhitavaid võimsusi.

2023. aasta oli Eleringile tegevusterohke ja tulemuslik, mille eest tänan meie tublisid ja pühendunud inimesi ning professionaalseid koostööpartnereid.

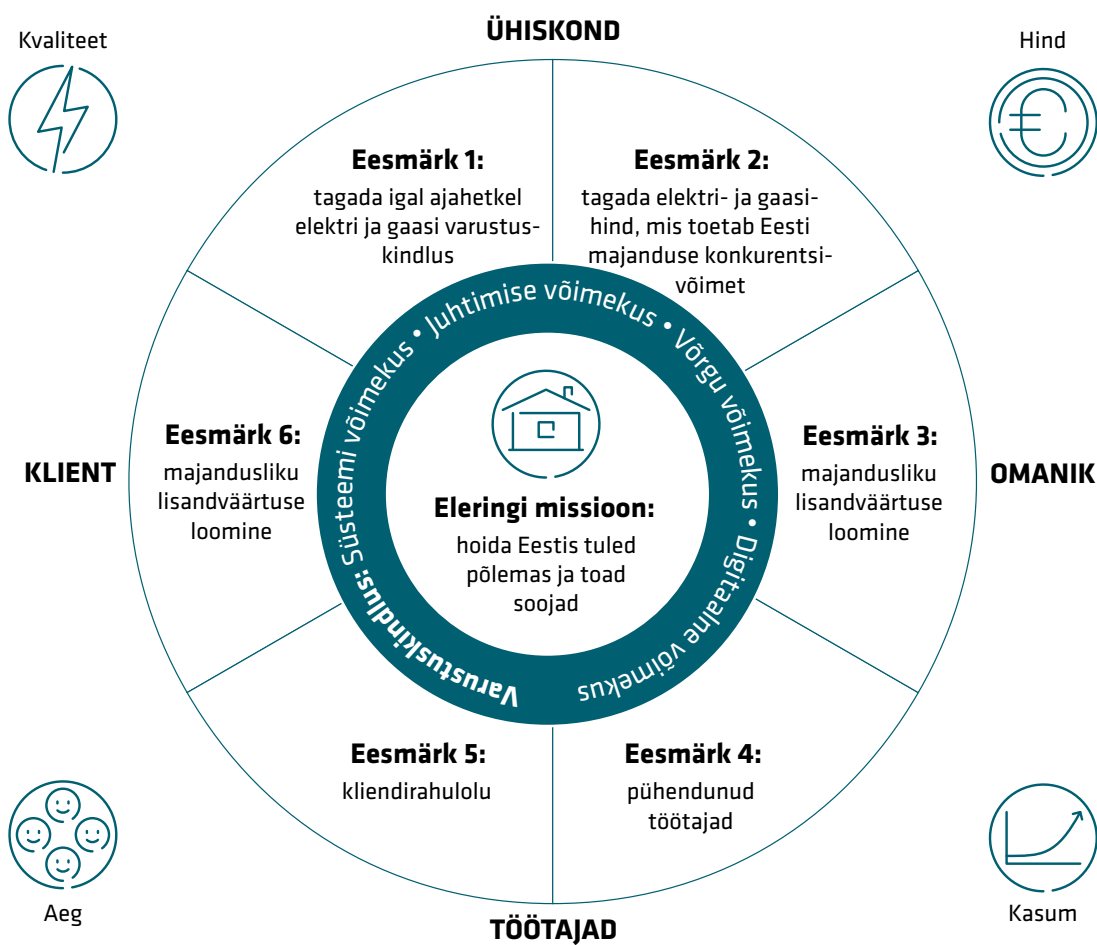
TEGEVUSARUANNE

**ELERINGI MISSIOONIST
STRATEEGILISTE
EESMÄRKIDENI**

Energia kättesaadavus on ühiskonnas paljuski iseenesestmõistetav. Elektri puudumine mõjutab suurt osa Eesti ühikonnast, sealhulgas elutähtsate teenuste toimimist. Eleringi missioon Eesti elektri- ja gaasisüsteemihaldurina on hoida Eestis tuled põlemas ja toad soojad. Seda igal ajahetkel ja igas olukorras. Muutuv väliskeskond esitab meile väljakutsed saada hakkama üha kiirenevate kliimamuutustega, tagades energiaturvalisuse tänases kiiresti eskaleerunud geopoliitilises olukorras.

Meie visioon Eleringis on „VARUSTUSKINDLUS kliimanetraalsel moel, toetades Eesti majanduse konkurentsivõimet“. Meie peamine väljakutse on tagada igal ajahetkel Eesti tarbijate varustuskindlus, sünkroniseerida Eesti kiirendatult

Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga 2025. aasta alguses ja säilitada seejuures usaldusväärne elektrivarustus üleminekuperioodil, mis on kõige olulisem samm, et tagada Eesti tarbijate pidev varustuskindlus. Samal ajal aitame Eesti ja laiemalt ELi kogukonnal saavutada kliimapolitika eesmärgid aastateks 2030, 2035 ja 2050, pidades silmas Eesti majanduse konkurentsivõimet. Selleks tagame võrguvõimekuste olemasolu, hoiame ülekandevõimsused töös ja tagame süsteemijuhtimise võimekuste olemasolu. Missiooni saavutamisel ja visiooni elluviimisel on vajalik leida tasakaal eri osapoolte huvide vahel, kelleks on ühiskond, kliendid, töötajad ning omanik. Sellest lähtuvalt oleme seadnud Eleringile kuus strateegilist eesmärki.

Eesmärk 1: tagada igal ajahetkel elektri ja gaasi varustuskindlus

Varustuskindluse väärtusahel koosneb neljast süsteemivõimekuse sambast: juhtimis-, võrgu-, süsteemi- ja digitaalsest võimekusest. Antud võimekuste tõhusaks juhtimiseks ja arendamiseks oleme seadnud endale eesmärgiks tagada hästi töötav elektri ja gaasi põhivõrk. Elektrisüsteemis on meie sihiks olnud hoida andmata jäänud elektrienergia kümne aasta keskmise tase alla 130 MWh. Ühis-konna ja tarbijate jaoks ei ole vahet, kas andmata jäänud energia on esinenud seadmete rikke, süsteemi opereerimise vea, võimsuste puudujäägi või küberrünnaku tagajärjel. 2023. aastal suutsime põhivõrgu 10 aasta keskmise andmata energia taseme hoida jätkuvalt ajalooliselt madalal. 10 aasta keskmise andmata energia oli 2023. aastal 52 MWh (2022: 52 MWh). 2023. aasta andmata jäänud energia oli vaid 60 megavatt-tundi (2022: 50 MWh). Kogu aasta jooksul kandsime üle 8,1 miljonit megavatt-tundi elektrienergiat. Seega oli Eleringi võrgu töökindlus 2023. aastal 99,99 protsenti.

Gaasisüsteemis oli 2023. aastal põhivõrgus klientidele andmata jäänud energia 0 megavatt-tundi (2022: samuti 0 MWh). Gaasi varustuskindlus oli kogu 2023. aasta vältel Eestis tagatud, olulisi ülekandevõrgu rikkeid ja avariisid, mis oleksid põhjustanud tarbijate gaasivarustuse katkemist, ei esinenud. Seega ei olnud aastal 2023 ka andmata gaasikoguseid. Varustuskindlus oli 2023. aastal tagatud vaata-

2023. aastal oli põhivõrgu 10 aasta keskmine andmata energia jätkuvalt ajalooliselt madalal tasemel.

Gaasisüsteemis oli 2023. aastal põhivõrgus klientidele andmata jäänud energia 0 megavatt-tundi.

mata ka asjaolule, et 8. oktoobril 2023 toimunud Balticconnectori gaasitoru vigastus katkestas ühenduse Eesti ja Soome vahel. Eesti tarbijate gaasivarustus on jätkuvalt olnud tagatud Eesti ja Läti vahelise ühenduse kaudu. Balticconnectori gaasitoru avarii järgselt on Eesti ja Balti regiooni gaasiabiisavus jätkuvalt tagatud, kuna Balticconnectori ühenduse katkemisel ei ole vaja katta lõunasuunalte tulevate gaasivõrgudega Soome tarbimist. Soome tarbimine kaetakse suuremas osas Inkoo LNG terminaliga. Analoogses olukorras, kui FSRU ei oleks intsi-dendi hetkel paiknenud Inkoo sadamas, oleksid Balticconnectori gaasitarne pikaajalise katkestuse korral Soome tarbijad jäänud olulises osas gaasita. Töötame koos Soome gaasisüsteemihalduriga, et Balticconnector võimalikult kiiresti 2024. aasta esimeses pooles tagasi töösesse tuua.

Baltimaade Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimine

Täna on varustuskindluse tagamise üks suuremaid riske erakorraline Baltimaade eraldumine Venemaa sünkroonlast, mis tuleneb Venemaa ühendenergia-süsteemis (IPS/UPS) toimunud arengutest ja tänasest geopoliitilisest olukorrast. Antud riskide vähendamiseks ja elektrisüsteemi stabiilsuse ning töökindluse tagamiseks oleme võtnud eesmärgiks ellu viia Baltimaade

Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimise projekti. Kui esmalt oli eesmärk sünkroniseerida Mandri-Euroopaga 2026. aastaks, siis 2023. aastal kiirendasime Eesti, Läti ja Leedu ühisel kokkuleppel projekti elluviimist ja uus eesmärk on sünkroniseerida Baltimaade elektrisüsteemid Mandri-Euroopa sagedusalaga 2025. aasta veebruaris.

Sünkroniseerimise projekti raames arendame välja tugevama Baltikumi sünkroonala võimekuse. Baltikumi ootamatu saarestumisega toimetulekuks on võimekus olemas juba täna. Täiendavate arenduste ja meetmete kaudu saavutame võimekuse pikaajaliseks sünkroontööks, N-1 (mistahes ühe elemendi väljalülitumise) olukorras ilma automaatselt tarbijaid piiramata.

Üks olulisi teetähiseid antud projekti Eesti tegevuste osas oli 2023. aasta märtsi alguses, kui pingestasime täielikult uuendatud Balti-Tartu kõrgepingeliini. Mõni kuu hiljem valmisid ka Tartu-Valmiera õhuliini uuendustööd. Balti-Tartu ja Tartu-Valmiera liinid moodustavad koos ühe Eesti-Läti ühenduse. Balti-Tartu kõrgepingeliin sai uued mastid ja liinijuhtmed 133 kilomeetri ulatuses. Lisaks võimsale 330-kilovoldisele transiitliinile kannab see ka mitme kohaliku tähtsusega 110-kilovoldise õhuliini juhtmeid. Kahe liini paigutamine samadele mastidele võimaldas Eleringil demonteerida 150 kilomeetri ulatuses amortiseerunud 110-kilovoldiseid õhuliine. Selle uuenduse kaudu vabastasime ligikaudu 750 hektarit maad, mida maaomanikud saavad edaspidi kasutada ilma piiranguteta.

Uus eesmärk on sünkroniseerida Baltimaade elektrisüsteemid Mandri-Euroopa sagedusalaga 2025. aasta veebruaris.

Balti-Tartu ja Tartu-Valmiera tööde lõpp võimaldas suvel alustada teise nõukogude ajast pärineva Läti-suunalise ühenduse täielikku rekonstrueerimist, mille valmimist kiirendasime ligi 9 kuud ehk 2025. aasta algusesse.

Teine oluline meede antud projektis on piisava inertsi olemasolu, millega tagada süsteemi stabiilsuse püsimine avariide korral ja parema sageduse stabiilsuse hoidmine tavaolukorras. Baltimaade elektrisüsteemi sünkroniseerimiseks Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga on Baltimaade süsteemis vajalik igal ajahetkel tagada piisav kogus (17 100 MWs) inertsi. Balti riikide süsteemihaldurid paigaldavad üle Baltimaade kokku 9 sünkroonkompensaatorit.

Antud oluliste võrguelementide valmimisel on Eesti teistest Baltimaadest oluliselt ees. Kaks esimest sünkroonkompensaatorit valmisid just Eestis. Esimene sünkroonkompensaator Püssis ühendati elektrivõrku 2023. aasta maikuu ning on tänaseks igapäevases opereerimises. Kiisa sünkroonkompensaator läbis detsembris lühiskatse, millega testitakse, kas seadmed suudavad tööd jätkata ka siis, kui elektrivõrgus toimub väliste tegurite tagajärjel elektrilühis. Edukas katse andis kindluse, et sünkroonkompensaator suudab jääda tööle mistahes häiringute korral ja toetada elektrivõrku inertsi ning lühisvõimsusega ka kriitilistes olukordades. Viimane kolmest – Viru sünkroonkompensaator – valmib kava järgi 2024. aasta suveks.

2023. aastal jätkasime süsteemiteenuste raamistikku rakendamist ja reservide eelkvalifitseerimist. Baltimaades võetakse kasutusele ja arendatakse vastavad võimekused tulenevalt

Mandri-Euroopa sageduse reservide põhimõtetest ja tekitatakse lokaalse pingajuhtimise võimekus. Uuendatakse olemasolevaid ja võetakse kasutusele täiendavaid juhtimissüsteeme, et vastata Mandri-Euroopa sagedusalade nõuetele. Vajalikud on kiired avariireseervid läbi olemasolevate Baltimaade ja Põhjamaade vaheliste merekaablite.

Energiasüsteemi piisavus

Tulenevalt Euroopa Liidu ja riikide võetud kõrgetest kliimapoliitika eesmärkidest on elektrisüsteemis tugevamalt tõusmas varustuskindluse vaa- test küsimuseks energiasüsteemi piisavus. Kus toodetakse elekter, kui kliimapoliitikast tulenevalt planeeritava tootmistsükliga paindliku reguleerimisulatuses süsinikuintensiivsed tootmisvõimsused tõrjutakse turult välja?

Antud väljakutse juhtimiseks oleme seadnud miinimumeesmärgiks tagada, et kolme aasta perspektiivis on täidetud Eesti elektri varustuskindluse norm. Tänapäevased varustuskindluse normi sihtväärtused on piirangutundide arv (*Loss of Load Expectation* – LOLE) 9 tundi aastas ja andmata jäänud elektrienergia kogus (*Expected Energy Not Served* – EENS) 6 GWh aastas. Antud kolmeaastane perspektiiv jätab piisava varu, et vajadusel võtta kasutusele tavapärase turu toimimisele lisaks meetmed vajalike süsteemi- piisavuse reservide tagamiseks. Oleme koostöös Entso-E ja Euroopa teiste süsteemihalduritega regulaarselt läbi viinud energiasüsteemi piisavuse analüüsi.

2023. aasta ERAA (*European Resource Adequacy Assessment*) analüüs näitab, et 2028. aastani Eestis varustuskindluse probleemi ei ole – LOLE on 4,1h ja EENS 0,3 GWh/aastas, vastates Eesti varustuskindluse normile. Selleks, et olla varustuskindluse tagamises kindel, viisime läbi ka riikliku süsteemivõimekuse analüüsi (NRAA). Riiklik analüüs näitab, et detailsem regionaalne reserviturgude mudeldamine ja uue Leedu-Poola vahelise elektriühenduse Harmony Linki ehitamise edasilükkumine tekitavad Eestis olulisel määral rohkem piirangutunde. Regionaalsed simulatsioonid näitavad, et 2030. aastal suureneb piirangutundide arv 14,2 tunnini, ületades ka varustuskindluse normi.

Varustuskindluse tagamiseks on selge plaan.

Sellest tingitult on varustuskindluse tagamiseks selge plaan. Eesti varustuskindluse norm on tagatud kuni 2027. aastani Eesti riigi poolt antud omaniku ootuse Narvas hoitavate 1000 MW põlevkivi- ja gaasiplokkide abil. Analüüside hinnangul on aastatel 2027-2030 majanduslikult jätkusuutlik hoida turul nelja põlevkivi- ja gaasiplokki, kuid neljast plokist ei piisa ja on vaja rakendada võimsusmehhanismi strateegilise reservi näol. Selleks, et kindlustada Eestile piisavas koguses sagedusreservide olemasolu, taotleb Eesti Euroopa Komisjonilt erandit reservide pikaajaliseks hankimiseks. 2030. aastaks valmib kiirete reservide pikaajalise hanke tulemusel uus võimsus. Tulenevalt taastuvenergia ja tarbimise kasvust suureneb 2030. aasta perspektiivis kindla võimsuse vajadus, mistõttu tuleb elektriturul arenguid arvesse võttes hinnata, kas strateegiline reserv tuleb asendada 2033. aastast alates võimsusmehhanismiga, mis tooks turule uut kindlat tootmisvõimsust.

Eesmärk 2: tagada elektri- ja gaasihind, mis toetab Eesti majanduse konkurentsivõimet

Elektri- ja gaasivõrgu süsteemihaldurina saame panustada elektri ja gaasi hinda kolme parameetri kaudu.

Läänemere-äärsete riikidega elektrihinna taseme võrdsustamiseks peavad olemasolevad piiriüleised võimsused olema maksimaalselt töös

Oluline on tagada olemasolevate piiriüleste võimsuste võimalikult kõrge kasutatus, et Eesti hinnapiirkonnas oleks Läänemere-äärsete riikidega võimalikult sarnane elektri ja gaasi hind. Jälgime, et suudaksime pudelikaelatundidel hoida võimsused võimalikult suurel protsendil tundidest töös. On hea tõdeda, et 2023. aastal suutsime koostöös Soome elektrisüsteemihalduriga hoida alalisvoolu ühenduste töökindlust jätkuvalt kõrgel tasemel ning planeerida hooluste ja remontidega seotud tegevused ajale, mil piirangute mõju turule on võimalikult väike. Eesti-Soome vaheliste ühenduste – EstLinkide (1 000 MW) – võimsus oli ca 95% tundidest tehnilise projekteeritud võimsuse ulatuses kasutatav.

Eesti-Soome vaheliste ühenduste võimsus oli 2023. aastal ca 95% tundidest tehnilise projekteeritud võimsuse ulatuses kasutatav.

Sünkroniseerimise projekti investeeringud oleme tarbijate jaoks ellu viinud ilma rahalise kuluta.

Õhuke elektrivõrk

Teine oluline aspekt on muuta elektrivõrk efektiivsemaks ja tagada võrgu pikaajaline muutumine tulenevalt tootmise ja tarbimise muutustest ning hoida sellega ülekandevõrgu tariifi kontrolli all. Meie pikaajaline eesmärk on hoida järgmise viie aasta asendusinvesteeringud olemasolevasse võrku väiksemad kui järgmise viie aasta reguleeritud varade kulum. Antud eesmärgil on pikaajaline mõju. Kuna samal ajal on oluline hoida ka andmata jäänud energia langustrendis, tuleb võrgu opereerimisel leida praegusest efektiivsemaid ja uuenduslikumaid lahendusi ning tehnoloogiaid. 2023. aastal valmistasime ette üleminekut ja 2024. aasta jaanuarist rakendasime kahepaketilise võimsuspõhise tariifikomponendi. Seda põhjusel, et ülekandevõrk on muutumas hajatootmise arengust tulenevalt üha rohkem energia ülekandjast energia kättesaadavuse ja süsteemi töökindluse tagajaks, millest tulenevalt on vaja ka selgemat sisendit klientide võimsuste osas arengute pikaajaliseks planeerimiseks. Võimsuskomponendil põhinev tariif annab selge sisendi, kus tuleb võrku tugevdada ja kus pikas perspektiivis õhemaks muuta. Samuti aitab võimsuspõhine tariif võrreldes energiapõhise tariifiga salvestusvõimekustel lihtsamini turule tulla.

Elektrivõrgu tariifi kontrolli all hoidmise üks edutegur on, et oleme suutnud sünkroniseerimise projekti investeeringud ellu viia nii, et see ei ole tarbijatele kaasa toonud täiendavat rahalist kulu elektrivõrgu tariifi tõusu näol. Elering rahastab ehitust kolmveerandi ulatuses Euroopa ühendamise rahastust ja veerandi osas ülekoormustasufondist. Projektide kogumaht Eestis on hinnanguliselt ligi 300 miljonit eurot.

Digitaalsed lahendused

Kolmas aspekt konkurentsivõimelise energiahinna tagamisel on hästi toimiva turukorralduse ja -platvormide arendamine, mis soodustaksid võimalikult suurt konkurentsi ja tagaksid paljude osalistega konkurentsiturul.

Balti süsteemihalduritega plaanime alustada Balti ühise LFC võimsusturuga alates 2025. aasta algusest, mil hakatakse hankima reservvõimsusi päev-ette ajaraamis. Erinevalt MARI ja PICASSO energiaplattformidest on see protsess ainult Baltikumi põhine ja teostatakse mainitud üleeuroopaliste energiaplattformide liitumisprotsessist sõltumatult. Balti süsteemihalduritega peame vajalikuks enne Mandri-Euroopaga sünkroniseerimist rakendada võimsusturu testperioodi. Võimsusturu testperioodil hangitavad kogused ulatuvad kuni sünkroniseerimiseks dimensioneeritud mahtudeni ja sõltuvad süsteemi vajadustest. Balti süsteemihaldurid on ette näinud, et kasutavad süsteemiteenuste vajaduse taga-

miseks ka enda käsutuses olevaid ressursse, mis tähendab Eestis Kiisa avariireservelektrijaama, Lätis ja Leedus akusüsteemide kasutuselevõttu. See on analüüside kohaselt hädavajalik, et tagada piisav sageduse juhtimise ressursside olemasolu Balti riikides pärast Baltimaade kiirendatud sünkroniseerimist Mandri-Euroopaga ja vältida ülemäärast kulude tõusu lõpptarbija jaoks. Süsteemihaldurite ressursside kasutamine lõpeb hiljemalt 2030. aastal, mil reserve on turule jõudnud piisavalt, et süsteemihaldurite ressursside kasutamine ei ole enam vajalik.

Elering ja Fingrid on töötanud välja tehnilise pilootlahenduse, mis võimaldab Eesti turuosalistel osaleda Põhjamaade aFRR turul. Piloot on olnud edukas, 2023. aastaks on eelkvalifitseeritud 40 MW ülesreguleerimise ja 65 MW allareguleerimise aFRR võimsusi. 2023. aastal tuvastasid Elering ja Fingrid võimekuse laiendada reserve koostööd süsteemihaldurite vahel täiendavalt ka FCR-N teenuse osas ja alustasid võimaliku piloodi ettevalmistamise tegevustega.

Eesmärk 3: Eesti kliimaneutraalsuse saavutamine

Eesti on seadnud energeetikas endale ambitsioonika eesmärgi katta 2030. aastast alates summaarsest aastasest elektri lõpptarbimisest taastuvenergiaga 100%. Eesti elektri põhivõrguga peab selle eesmärgi saavutamiseks kokku olema võimalik liita hinnanguliselt vähemalt 5 500 MW tootmissuunalist võimsust. Elektrivõrguga seotud investeeringute elluviimine, eriti uue põhivõrgu taristu (õhuliinide ja alajaamade) planeerimine ja rajamine on suure ajakuluga protsess. Tänapäevaste hinnangute alusel jõuaksid suurem osa uute taastuvenergia tootmisvõimekuste arendajaid Eleringi liitumisprotsessi tulenevalt tootmisvõimsuste planeerimisprotsessidest alles 2027.-2028.

aastal ja ühendusi soovitakse riigi eesmärgist tulenevalt

2030. aastaks. Tänapäevase võrguga liitumise süsteem uute liinide ja võrguühenduste arendamisel (tehnilised lahendused, planeeringud, hanked, ehitus) jääks sellisel juhul nii kiirele arengule pudelikaelaks. Selle väljakutse lahendamiseks alustasime 2023. aastal uue liitumiskontseptsiooni väljatöötamist, et oleks võimalik arenduskohustuse raames võrku ette arendama hakata ja pakkuda tulevikus liitujatele fikseeritud hinnaga liitumisvõimalust. Fikseeritud hind annaks arendajatele hinnakindluse pikaajaliste projektide elluviimisel. Uue lahenduse rakendamine vajab regulatiivse keskkonna muutust.

Alustasime 2023. aastal uue liitumiskontseptsiooni väljatöötamist, et jõuda kiirema ja lihtsama liitumise kaudu riigi kliimaeesmärkide saavutamiseni.

2023. aastal valmistusime RRF (Euroopa Liidu taaste ja vastupidavusraha) investeeringute elluviimiseks, et tõsta taastuvenergia liitumise võimekust juba täna. RRF investeeringute hulgas rekonstrueerime 2026. aastaks Kiisa-Rummu ja Mustvee-Paide õhuliinid, ehitasime Võiküla-Orissaare paralleelliini, ehitame Väikese väina teise 100-kilovoldise merekaabli ning ehitame ja laiendame Lihula ja Orissaare 110-kilovoldised alajaamad. Augustis sõlmisime lepingu Paide-Kiisa 330-kilovoldise kõrgepingeliini rekonstrueerimiseks. Liini ehitus suurendab muuhulgas taastuvenergia arendamise potentsiaali Lääne-Eestis. Tööde maksumus on ligi 25 miljonit eurot. Rekonstrueeritava Paide-Kiisa kõrgepingeliini pikkus on 70 kilomeetrit. Tööde käigus demonteeritakse nii olemasolevad mastid kui juhtmed. Liini trass ei muutu ning

uued liinimastid püstitatakse seniste mastide asukohtadesse. Osaliselt paigaldatakse Paide-Kiisa uuendatud liini mastidele ka praegu eraldi mastidel kulgev Paide-Rapla 110-kilovoldine elektriliin. See võimaldab lõplikult demonteerida 17 kilomeetrit 110-kilovoldist liini ja vabastab selles ulatuses erinevatele maaomanikele kuuluvat

maad liiniga seotud piirangutest.

Selleks, et olla süsinikuneutraalse energiasüsteemi eestvedaja ja Eesti elektritarbijad saaksid kasutada tervikväärtusahelas kliimaneutraalset energiat, oleme võtnud suuna muuta Elering kliimaneutraalseks 2030. aastaks, et ka energia transpordi jalajälg oleks minimaalne.

maad liiniga seotud piirangutest.

maad liiniga seotud piirangutest.

maad liiniga seotud piirangutest.

maad liiniga seotud piirangutest.

maad liiniga seotud piirangutest.

Eesmärk 4: pühendunud töötajad

Energiasektori talentide kõrge nõudluse, üldise töötuse madala taseme ja palgafondi surve all on andekate inimeste hoidmine üha keerulisem. Seetõttu on inimeste hoidmiseks ja järgmise viie aasta ambitsioonikate eesmärkide saavutamiseks ning energiasüsteemi muutuste juhtimiseks oluline tugev meeskonnavaim ja hea töökultuur. Pühendunud töötajad on töös õnnelikumad ja saavutavad rohkem kui töötajad, kes seda ei ole. Töötajate pühendumuse juhtimisel on oluline roll ja reaalsed tulemid Eleringi missiooni täitmisel. Oleme igal aastal läbi viinud pühendumuse uurin-
gut ja seadnud endale eesmärgiks hoida ettevõtte pühendumuse indeksit üle 70% taseme. 2023. aastal oli meie inimeste pühendumuse indeksi tase 84% (2022: 80%) ja oma sisendi uuringusse andis 92% meie inimestest.

2021. aasta COVIDi kriis ja 2022. aastast alanud energiakriis näitavad selgesti, kui väärtuslik on töötajate pühendumuse juhtimine ja reaalsed

tulemid Eleringi missiooni täitmisel. Viimased aastad on Eleringi jaoks olnud erakordsed, kus meie talendid on viinud ellu erakorralisi ja kiirendatud riskide maandamise meetmeid ühiskonna terava pilgu all ning erinevate osapoolte huvide vastandumise tingimustes. Jätkame ka järgnevatel aastatel fookuse hoidmist keskastme juhtide oskuste ja juhtimiskvaliteedi kasvatamisel ning ühise kultuuri hoidmisel.

Eesmärk 5: kliendirahulolu

Eleringil on neli olulisemat teenuste segmenti: elektri ja gaasi võrguteenus, elektri- ja gaasisüsteemiga liitumise teenus, elektri ja gaasi bilansi-
teenus, taastuvenergia toetuste makseagentuur. Kliima- ja geopoliitilistest väljakutsetest tulenevalt energiasüsteemis ja energiaturgudel suuri muutusi läbi viies ei saa Elering olla edukas, kui meie kliendid on rahulolematud. Samuti ühendub võrku üha rohkem uusi kliente, sealhulgas tuule- ja päikeseenergia tootjaid, kes eeldavad, et Elering toimib kiiresti ja tõhusalt. Oleme teinud tööd, et saavutada kliendikeskne töökultuur.

Igal aastal viime klientide seas läbi tagasisideuuringu kõikide teenusesegmentide lõikes nii teenuse täpsuse väljaselgitamiseks kui klientide rahulolu hindamiseks. Meie eesmärk on hoida klientide rahulolu üle 65% taseme. 2023. aastal läbi viidud küsitluse põhjal oli Eleringi kliendirahulolu 66% (2022: 69%). Energiakriisist tulenev ebakindlus ning suured ja mahukad muutused on kahjuks kliendirahulolu mõnevõrra vähendanud. Oluline muutus rahulolus esines liitumise klientide segmentis, kus mis on seotud nn. fantoomliitumiste teema käsitlemisega elektrituru seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduses (seaduseelnõu 696 SE).

Eesmärk 6: majandusliku lisandväärtuse loomine

Iga omaniku ootus on, et ettevõttesse paigutatud kapital tooks omanikule eesmärgipäraselt väärtust. Jälgime lisandväärtust, mis luuakse majandusliku lisandväärtuse meetodika (lühidalt EVA) alusel, mille osas võrreldakse teenitud kasumit omanike poolt oodatava kasumiga. Sarnaselt 2022. aastaga oli ka 2023. aasta EVA positiivne.

Kuna nii 2022. aastal kui 2023. aasta esimeses pooles vähenes gaasitarbimine Eestis 25 protsenti, siis algatasime 2023. aastal ülekandeteenuse hinna muudatuse. 2022. aasta gaasitarbimine oli 3,4 TWh ja 2023. aasta esimesel kuuel kuul 1,2 TWh (2022. aasta esimesel kuuel kuul 1,7 TWh). Konkurentsiamet kooskõlastas 1. septembril Eleringi gaasi ülekandeteenuse hinna tasemel 7,56 eurot megavatt-tunni kohta, mis rakendus 2023. aasta detsembrist.

Kaoelektrist tulenevalt on Elering üks Eesti suuremaid elektritarbijaid. Konkurentsiameti kehtestatud tariifimeetodika ei võimalda Eleringil hetkel elektrihinda pikaajaliselt fikseerida, mistõttu on elektri turuhinnal jätkuvalt otsene ja tugev mõju Eleringi 2023. aasta finantstulemusele. 2023. aasta kõrged elektrihinnad ühelt poolt suurendasid Eleringi kulusid elektri ostmiseks börsilt, et kompenseerida elektri ülekandmisel tekkivat füüsilist kadu, teisalt aga suurendasid Eesti-Soome hinnaerinevusest tekkivat ülekoormustasu. Vältimaks tänases niigi kõrge inflatsiooni olukorras kaoelektri kulude kasvust lähtuvat võrgutasu tõusu, saime Konkurentsiameti loal erakorraliselt jätkata ülekoormustasu vahendite kasutamist kaoelektri ostmisest tekkivate kulude katmiseks.

**MAJANDUSTEGEVUSE
ÜLEVAADE JA
2023. AASTA
MAJANDUSTULEMUSED**

Majanduskeskkond

Elering on sõltumatu ja iseseisev Eesti elektri ja gaasi ühendüsteemihaldur, mille peamine ülesanne on kindlustada Eesti tarbijatele igal ajahetkel kvaliteetne energiavarustus.

Sarnaselt 2022. aastale mõjutas 2023. aastal majandus- ja poliitilist keskkonda Venemaa agressioon Ukraina vastu. Agressioonil on olnud oluline mõju nii toorme hindadele, sisemajanduse kogutoodangule (SKP), intressidele kui inflatsioonile. Venemaa agressioon Ukraina vastu vähendab toodete ja teenuste nõudlust ja suurendab inflatsiooni kogu maailmas. Oma geopoliitilise asukoha tõttu on Eesti sellest oluliselt mõjutatud.

Kui 2022. aastal oli SKP kasv püsihindades negatiivne 0,5%, siis Eesti Panga prognoosi kohaselt eeldatakse 2023. aastal negatiivset SKP-d 3,5%. Uuesti positiivset SKP-d eeldatakse prognoosi kohaselt alles 2025. aastal. Kuivõrd majandus on jätkanud langustrendi, on intressid oluliselt kasvanud. Alates 2016. aastast negatiivsel poolel olnud EURIBOR pööras 2022. aastal tõusule ning kuue kuu EURIBOR ületas 4% piiri.

Paradoksaalselt jätkub vastuoluline olukord töøjouturul, kus ühelt poolt on keeruline leida kvalifitseeritud tööjoudu, teisalt püsib töötus suhteliselt korgel tasemel. 2023. aastal ulatus töötuse määr hinnanguliselt 6,8%-ni (2022. aastal oli töötuse määr 5,6%). Samas on hindade kasv avaldanud olulist mõju palgasurvele, mille suurem mõju avaldub 2023. aastal, kuid millel oli juba mõju 2022. aastal. Kui 2022. aastal oli keskmise brutopalga kasv 11,6%, siis 2023. aasta kolmandas kvartalis kasvas keskmine brutopalk 10,4% (2021. aasta kolmandas kvartalis 12,2%).

Oma prognoosis 19. detsembril 2023 eeldab Eesti Pank 2023. aasta brutopalga kasvuks 11,1%. Brutopalga kasv aeglustub nii 2024. kui 2025. aastal vastavalt 6,6% ja 4,5%.

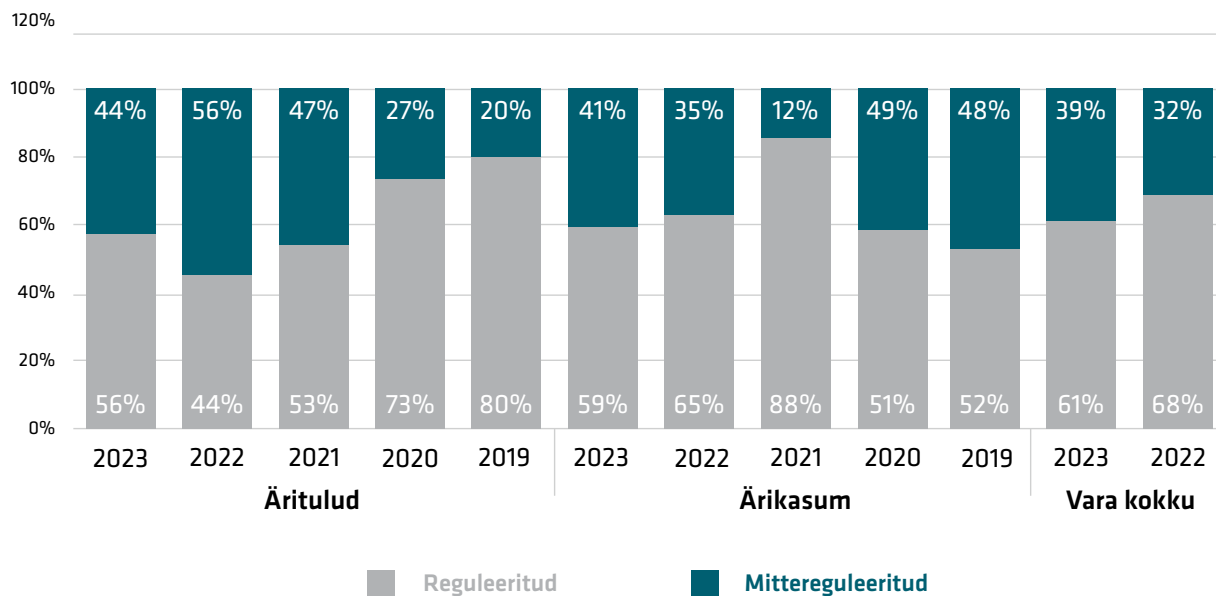
Võrreldes 2022. aastaga on inflatsioon taltunud. 2022. aastal oli inflatsioon märkimisväärne, sellele aitas oluliselt kaasa nii energiahindade kui kütuse oluline kallinemine. Tarbijahinnaindeks tegi 2022. aastal erakordse hüppe ning kasvas 19,4%. 2023. aastal ulatus inflatsioon 9,2%-ni. Hindade kasv avaldab mõju nii palgakuludele, energiakuludele, sh võrgukadudele kui muudele teenustele ning sel on oluline mõju investeringute maksumusele. Samas panevad muutused intressiturul, majanduse jahenemine ja ekspordi vähenemine ettevõtteid keerulisemasse turusituatsiooni, mis omakorda võiks kajastuda madalamates hindades.

Majandustegevuse olemus

Eleringi majandustegevus jaguneb suuresti kaheks:

- a. reguleeritud elektri ja gaasi võrgutegevus;
- b. mittereguleeritud tegevusalad.

Reguleeritud võrgutegevus seisneb elektri ja gaasi ülekandmises ühingu omanduses olevate elektri ja gaasi ülekandevõrkude kaudu. Võrgutegevus on ülekaalukalt olulisem kui muud tegevusalad nii käibe, kasumlikkuse kui ka varade osas, nagu on näha järgnevalt graafikult.

Võrgutegevus on reguleeritud tegevus ning lubatud võrgutasud kinnitab Konkurentsiamet. Regulaator hindab sealjuures võrgutasude taotluses esitatud kulude põhjendatust ning annab ette põhjendatud tootluse, mis on arvatatud *Capital Asset Pricing Model*'i alusel. Võrgutasud koosnevad nii elektri kui gaasi ülekande osas vajalikest tegevuskuludest, kapitalikulust ning lubatud tulukusest. Ärikasum saadakse reguleeritud vara ja kapitali põhjendatud tootluse (WACC) korrutisena.

Ettevõttel on kokku 32 elektrivõrguteenuse klienti ning 10 gaasivõrguteenuse klienti (2022: 28 elektrivõrguteenuse klienti ning 9 gaasivõrguteenuse klienti). Suurim osa ehk 94,4% võrguteenuse tuludest (2022: 91,9%) tuleb klientidelt, kes on loomulike monopolidena tegutsevad reguleeritud jaotusvõrguettevõtjad. Võrguteenuse osas on suurim klient Elektrilevi OÜ, kelle osa võrguteenuse tuludest ulatub 91,1%-ni (2022: 78,7%). Elektrilevi on Eesti riigi omanduses oleva Eesti Energia AS-i kontserni kuuluv jaotusvõrguettevõtte.

Eleringi mittereguleeritud tegevusalad seisnevad peamiselt elektri ja gaasi bilansiteenuse osutamises.

Et tagada elektrisüsteemi stabiilne sagedus, peab süsteem olema tasakaalus, st tootmine peab igal ajahetkel võrduma tarbimisega. Selleks peavad ka kõik turuosalised olema samamoodi tasakaalus ning enamik neist ostabki oma elektribilansi tasakaalustamise teenust sisse bilansihalduriteelt. Elering omakorda osutab bilansihalduritele nende elektribilansi tasakaalustamise teenust. Elektribilansi bilansihaldureid, kellele Elering teenust osutab, on 19 (2022: 21).

Gaasisüsteemi tasakaalustamise põhimõtted on sarnased elektrisüsteemi tasakaalustamise põhimõtetega. Ainuke erinevus seisneb selles, et gaasisüsteem ei pea olema igal hetkel tasakaalus. Kui gaasi tarbimine on juurdevoolest suurem, siis rõhk süsteemis alaneb ja vastupidi. Eleringi kui gaasisüsteemihalduri ülesanne on hoida rõhk lubatud piires. Selleks ostab ja müüb Elering gaasi bilansihalduritele bilansigaasi. Bilansihaldureid, kellega bilansigaasi ost ja müük toimub, on 11 (2022: 8).

Bilansiteenuse mõju Eleringi kasumile on väheoluline, kuna bilansiteenuse hind arvutatakse selliselt, et sellest teenitav tulu kataks selle osutamiseks vajalikud kulud.

Majandustulemused

Olulisemad finantsnäitajad

	2023	2022	2021	2020	2019
Müügitulu (mln €)	244,7	387,0	201,4	137,1	142,1
Muud äritulud (mln €)	10,1	11,1	6,7	5,3	13,1
Ärikulud (mln €)	226,5	378,2	199,1	109,8	113,4
Ärikasum (mln €)	28,3	19,9	9,0	32,6	41,8
Kulumieelne ärikasum (mln €)	81,8	67,5	54,6	72,7	78,7
Finantstulud / (finantskulud) (neto) (mln €)	-2,0	2,4	2,3	2,3	2,2
Tulumaks (mln €)	2,3	0,0	1,6	5,0	6,8
Puhaskasum (mln €)	28,0	17,4	5,1	25,3	32,8
Ärikasumi marginaal	11,6%	5,1%	4,5%	23,8%	29,4%
Kulumieelse ärikasumi marginaal	33,4%	17,5%	27,1%	53,0%	55,4%
Puhaskasumi marginaal	11,4%	4,5%	2,5%	18,5%	23,1%
Omakapitali tootlus	7,1%	4,5%	1,3%	6,5%	8,5%
Omakapitali suhe varadesse	28,2%	27,3%	32,3%	36,0%	37,9%
Neto laenukohustus / kulumieelne ärikasum (mln €)	0,1	1,2	4,8	3,9	3,8
Investeeringud põhivarasse (mln€)	183,8	118,8	78,8	85,0	129,8
Dividendid (mln €)	13,5	0,0	10,0	25,6	29,4

Kulumieelne ärikasum= Ärikasum+kulum

Omakapitali tootlus=Puhaskasum/ keskmine omakapital

Omakapitali suhe varadesse=Omakapital/Varad kokku

Neto laenukohustus= Võlakohustused - raha ja raha ekvivalendid

Tulud

Tulud kokku moodustasid 254,8 miljonit eurot (2022: 398,1 miljonit eurot). Ettevõtte olulisim tuuallikas oli võrguteenuste müük, mis moodustas müügitulust 58,3% või 142,7 miljonit eurot (2022: 45,2% või 174,8 miljonit eurot). Võrgu ülekandeteenuste tulust moodustasid 49,4% elektrivõrgu ülekandeteenuse tulud, 10,1% gaasi ülekande võrguteenuste tulud ning 25,2% muud võrguteenusetulud (2022: 49,4%, 7,8% ja 42,7%). Nii 2022. kui 2023. aastal kaeti Konkurentsiametiga kooskõlastatult tariifis mittesisalduvad elektri võrgukaod kogunenud võimsusjaotustasust eeldusel, et võimsusjaotustasu jääk on piisav piiriüleste investeeringute finantseerimiseks. Võrgutariifidega reguleeritud tulu moodustas võrguteenuste tulust kokku 74,8% (2022: 57,3%).

60-80% ülekandetuludest nii elektris kui gaasis teenitakse oktoobrist kuni maini. Võrreldes 2022. aastaga suurenesid 2023. aastal nii elektri kui gaasi võrguülekande tulud ning seda seoses võrgutasude muutustega. Uued võrgutasud hakkasid kehtima elektri osas 1. aprillist 2022 ning gaasi valdkonnas 4. detsembrist 2023. Elektri võrgu teenuste müük kasvas 6,9% või 5,9 miljonit eurot ja gaasi ülekandetulud kasvasid 5,0% või 0,7 miljonit eurot. Samas langesid ülekandemahud 2023. aastal elektri võrguteenuste osas 263 GWh ehk 3,6% ja gaasi võrguteenuste osas 342 GWh ehk 9,1%. Alates 01. jaanuarist 2024 rakenduvad uued hinnapaketid, mis sisaldavad osaliselt või täies mahus püsitasukomponenti, mis maandab riski langevate ülekandemahtude osas.

Bilansi- ja reguleerimisteenus vähenes 54,5% ehk 109,3 miljonit eurot, ulatudes 91,1 miljoni euroni (2022: 200,3 miljonit euroni). Bilansiteenuse

tulude kahanemine oli peamiselt seotud bilansielektriga, mille tulud kahanesid 77,8 miljonit eurot. 74,8% ehk 58,2 miljonit eurot vähenesid tulud madalama elektri hinna tõttu ja 25,2% ehk 19,6 miljonit eurot tulenes mahtude langusest. Gaasi bilansiteenuste tulude langus oli samuti seotud nii hinna kui mahtude vähenemisega.

Kulud

Ärikulud ulatusid kokku 226,5 miljoni euroni (2022: 378,2 miljoni euroni). Seoses bilansiteenuste müügi langusega näeme sarnast langust ka bilansiteenuse ostukuludes ehk bilansiteenuse energia ostukulud ja reguleerimisteenuse vahenduskulud olid 54,5% või 109,3 miljoni euro võrra väiksemad (2022: 133,4% või 108,0 miljoni euro võrra suuremad).

Oluline mõju kuludele oli sarnaselt 2022. aastaga ka 2023. aastal elektrienergia hinnal. Samas võrreldes 2022. aastaga olid elektri hinnad oluliselt madalamad, mistõttu vähenesid ka energiavõrgu võrgukadudega seonduvad kulud, ulatudes 37,0 miljoni euroni (2022. aastal 91,7 miljonit). Tööjõukulud kasvasid võrreldes 2022. aastaga 11,0% või 1,7 miljonit eurot, ulatudes 15,1 miljoni euroni (2022: 18,6% või 2,1 miljonit eurot, ulatudes 13,3 miljoni euroni). Palgakulude kasv on seotud nii inimeste arvu kui tasude kasvuga.

Seoses täiendavate oluliste investeeringutega on kasvanud ka amortisatsioonikulu 12,1% või 5,8 miljonit eurot, ulatudes 53,4 miljoni euroni (2022: 4,7% või 2,1 miljonit eurot, ulatudes 47,7 miljoni euroni).

Aruandeaasta ärikasumiks kujunes 28,3 miljonit eurot (2022: 19,9 miljonit eurot).

2023. aastal teenis ettevõtte seoses muutustega intressiturul netofinantstulu 2,0 miljonit eurot (2022: netofinantskulud 2,5 miljonit eurot).

Ettevõtte maksis 2023. aastal omanikule 13,5 miljonit eurot dividende, millega kaasnes 2,3 miljoni eurone tulumaksukulu. Kuna ettevõtte 2022. aastal dividende ei maksnud, siis võrreldaval aastal tulumaksukulu ei olnud. Aruandeaasta puhaskasum ulatus 28,0 miljoni euroni (2022: 17,4 miljoni euroni).

2023. aastal tasusime omanikule 13,5 miljonit eurot dividende.

Tavapärased investeeringud tehakse eelkõige amortiseerunud elektri- ja gaasivõrgu osade väljavahetamiseks. Asendusinvesteeringute mahuks on keskmiselt ligikaudu 15-45 miljonit eurot aastas. 2023. aastal tegime asendusinvesteeringuid mahus 42,3 miljonit (2022. aastal 16,4 miljonit eurot).

Sarnaselt 2022. aastaga on ka 2023. aasta märksõnaks Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimisega seonduvad investeeringud. Mandri-Euroopaga sünkroniseerimise investeeringud jätkuvad ka 2024. aastal.

Investeeringud

Ühingu investeeringud võib jaotada tavapäraseks ning piiriülesteks.

Lisaks tavapärasele investeeringutele on Eleringil alanud ka intensiivne erakorraliste investeeringute programm ühenduste tugevdamiseks.

(miljonit eurot)	Investeering kokku	<= 2023	2024-2028	Investeering
Eesti-Läti 3. elektriliin	82	82	0	2011-2021
Sünkroniseerimine	313	208	105	2018-2025
Eesti-Soome gaasiühendus	136	136	0	2013-2023
Eesti-Läti gaasiühendus	44	44	0	2015-2023
Gaasiühendus GIPL	2	0	2	2024
Estlink 3	751	0	7	2023-2035
Eesti-Läti 4. elektriliin	408	0	7	2024-2035
RRF (EL taasterahastust tehtavad investeeringud)	123	23	100	2022-2026
Kokku	1 859	493	221	

Finantseerimine

Ettevõtte on oma investeringuid finantseerinud nii Euroopa Liidu vahenditest kui laenude ning võlakirjadega. 2023. aasta mais lunastas

ettevõtte väljastatud võlakirjad täies mahus ehk 225 miljoni euro eest. Ühingu intressikandvad kohustused bilansipäeva seisuga on järgmised:

(miljonit eurot)	2023	2022
Pikaajaliste pangalaenude amortiseeruv osa keskmise intressimääraga 3,57% (2022: 0,45%)	10,6	10,6
Eurovõlakirjad kupongimääraga 0,875%	0,0	224,9
Intressivõlad	0,7	1,7
Kapitalirent	0,0	0,1
Kokku lühiajalised intressikandvad võlakohustused	11,3	237,3
Eurovõlakirjad kupongimääraga 0,875%	0,0	0,0
Pikaajalised pangalaenud keskmise efektiivse intressimääraga 0,95% (2022: 0,45%)	66,2	76,7
Kapitalirent	0,0	0,0
Kokku pikaajalised intressikandvad kohustused	66,2	76,7
Kokku intressikandvad võlakohustused	77,5	314,0

Elering emiteeris eurovõlakirjad nominaalväärtuses 225 miljonit eurot. Eurovõlakirjad olid noteeritud Londoni Väärtpaberibörsil lunastamistähtajaga 03.05.2023 ning kupongi intressimääraga 0,875%. Võlakirjad lunastati tähtaegselt.

Pangalaenud on võetud Euroopa Investeerimis-pangalt ning Põhjamaade Investeerimis-pangalt. Seisuga 31.12.2023 on nende laenude jääki põhiosas vastavalt 63,8 miljonit eurot ja 13,0 miljonit eurot (2022: 71,0 miljonit eurot ja 16,3 miljonit

eurot). Nii Euroopa Investeeringuspangalt kui Põhjamaade Investeeringuspangalt võetud laenud on amortiseeruvad. Euroopa Investeeringuspangalt võetud laenude viimane tagasimakse toimub aastal 2033 ja Põhjamaade Investeeringuspangalt võetud laenude tagasimakse on planeeritud aastale 2032.

Lisaks intressikandvatele kohustustele finantseerib Elering investeeringuid ka allikatest, millega ei kaasne intressikulu. Peamine allikas on Euroopa Liidu tagastamatu abi. Elering on sõlminud finantseerimislepingud Euroopa Liidu agentuuriga CINEA (*European Climate*

Elering on sõlminud finantseerimislepingud Euroopa Liidu agentuuriga CINEA nelja suure projekti osas.

Infrastructure and Environment Executive Agency) järgmiste projektide finantseerimiseks:

- a. Eesti ja Läti vaheline kolmas elektri ülekandeliin;
- b. Eesti ja Soome gaasivõrke ühendav merealune gaasitoru koos kaasneva infrastruktuuriga;
- c. Eesti ja Läti gaasivõrkude vahelise ühenduse tugevdamine;
- d. Sünkroniseerimiseks vajalikud investeeringud.

Kokkuvõtte prognoositavatest ELi ja taasterahastu allikatest piiriülestele suurematele investeeringutele:

(miljonit eurot)	ELi abi laekumine kokku	ELi abi laekumine, <=2023	ELi abi laekumine, 2024-2027
Kokku	452,6	322,2	130,4

Teine finantseerimisallikas, millega ei kaasne intressikulud, on ülekoormustasu laekumine. See tekib olukordades, kus elektribörsi erinevate hinnapiirkondade (riikide) vahel tekivad hinnaerinevused ning elektribörs kannab hinnaerinevuste tõttu laekunud raha vastavate riikide põhivõrguettevõtjatele. Vastavalt Euroopa Liidu seadusandlusele tuleb sel viisil saadud raha kasutada eelkõige piiriüleste ülekandevõimsuste suurendamiseks. Elering on 2023. aasta lõpu

seisuga sel viisil kogunud 454,8 miljonit eurot, millest veel aruandekuupäevaga sidumata 339,0 miljonit eurot (2022. aasta lõpu seisuga 341,3 miljonit eurot, sidumata 31.12.2022 268,8 miljonit eurot).

Nii ELi abi kui ka ülekoormustasu eest ehitatud varasid ei lisata reguleeritud varade arvestusse, seega nende kapitalikulud ei lülitata võrgutariifidesse.

**TÖÖTAJATE KAASAMISE
JA MOTIVEERIMISE
TEGEVUSKAVA
„MEIE ELERING“**

Eleringi kõige suurem kapital missiooni igapäevasel elluviimisel ja visiooni saavutamisel on meie inimesed ning nende teadmised ja oskused.

Eleringis töötas 2023. aasta lõpu seisuga 291 inimest (2022: 272 inimest; 2021: 258 inimest). Töötajate keskmine tööstaaž on pisut üle 11 aasta ning keskmine vanus 42 eluaastat (2022: tööstaaž pisut üle 12 aasta ning keskmine vanus 43 eluaastat). Töötajaskonnast kolmveerandi moodustavad mehed.

Eleringi on üle aegade iseloomustanud suhteliselt väike tööjõu volavus. 2023. aastal vabahtlik volavus mõnevõrra vähenes, ulatudes 7,7%ni (2022: 8,3%ni; 2021: 7,8%). Eleringi jaoks on oluline hoida tööjõu volavus võrdlemisi madalal tasemel, et säilitada põhitegevuseks vajalik kõrge kompetentsitase. Selleks on vaja mõista töötajate ootusi ja kaasata neid organisatsiooni arendamisse. Enamik meie töötajatest on kõrgharidusega ning ligi pooled Eleringi töötajatest on omandanud magistri- või doktorikraadi.

Elering toetab töö ja õppimise ühendamist ning innustab spetsialiste erialasele ja isiklikule arengule. Hariduse omandajatele ja edasiõppijatele võimaldab Elering paindlikku töökorraldust ning täiendavaid õppepuhkuse päevi. Selleks, et hoida Eleringi kui energiatektori tööandjat tudengite seas paremini pildil, antakse välja Eleringi stipendiumit ja võimaldatakse tudengitel teostada Eleringis praktikat ning viiakse läbi objektide külastusi. Stipendiumiprogrammi raames saavad toetust Eesti ülikoolides õppivad bakalaureuse-,

magistri- ja doktoriõppe tudengid energeetika ja infotehnoloogiaga seotud aktuaalsete teemade uurimiseks. Stipendiumiprogramm on ühtlasi osaks Eleringi energeetika ja IT kompetentsikeskuse edendamise tegevustest. Praktikaprogrammis saavad osaleda reaalteaduste ning IT-tudengid, kes on omandanud oma õppevaldkonna põhiteadmised ja soovivad end teostada ning saada praktilist kogemust energeetikas. Praktika koosneb tutvustavatest seminaridest ja väljasõitudest Eleringi objektidele (alajaamad, gaasi- ja mõõtejaamad).

Lisaks tutvustatakse ettevõtet gümnaasiumi õpilastele ja tudengitele Eleringi töövarjutamise raames ning koolides läbi viidavate informatiivsete tundide kaudu.

Eleringi inimeste juhtimise ja personalivaldkonna tegevusi suunab Eleringi inimeste juhtimise poliitika, mis seab järgnevad fookused: ühtne ettevõtte ja tugev maine tööandjana, kaasav juhtimiskultuur ning süsteemne talendijuhtimine.

Eleringi jaoks on oluline töötajate pühendumus ning just seetõttu oleme selle väärtuse seadnud Eleringi üheks strateegiliseks eesmärgiks. Kord aastast viime läbi töötajate pühendumuse uuringut, kus uurime indeksi komponentide koostõju üldise rahuloluga. Indeksi komponentideks on küsimused, mis mõõdavad töötaja rahulolu erinevates aspektides, lojaalsust ning emotsionaalset pühendumust.

Eleringi on üle aegade iseloomustanud suhteliselt väike tööjõu volavus.

Meie jaoks on oluline töötajate pühendumus ning just seetõttu oleme selle väärtuse seadnud Eleringi üheks strateegiliseks eesmärgiks.

Töötajate pühendumuse uuringu tulemuste järeltegevuste väljatöötamiseks ja koordineerimiseks on loodud juhtrühm „Meie Elering“, kes koostab uuringu tagasiside põhjal tegevuskava „Meie Elering“, mis tegeleb Eleringi kui tööandja tugevuste hoidmise ja arendamisega, et tagada Eleringi inimeste pühendumuse indeks vähemalt üle 70% taseme ning lahendada kitsaskohti, mis takistavad Eleringi inimeste pühendumust ja tööga rahulolu. 2023. aasta pühendumuse uuring toimus 2024. aasta jaanuaris, mil töötajate pühendumuseks kujunes 84% (2022: 80%; 2021: 81%).

Parema sünergia loomiseks erinevate tegevussuundade vahel ning valdkondlike poliitikate elluviimiseks oleme loonud Eleringi struktuuris alalised juhtrühmad, kuhu kuulub spetsialiste ja juhte Eleringi erinevatest struktuuriüksustest ja mis võimaldavad ettevõttel luua sünergiat erinevate teemade vahel ning laiemat vaadet ja väljakutseid töötajale. Koostööd meeskondades ja meeskondade vahel soodustame ka koostöö- ja meeskonnapäevadega. Ühtse ettevõtte ja meeskonnatunde arendamiseks ja hoidmiseks on Eleringis pikaajaline koostöö- ja ühistegevuste traditsioon. Nii leiavad hea kontakti uued ja kogunud, nooremad ja vanemad erinevate tööülesannetega Eleringi töötajad, kes vahetavad kogemusi ja õpivad üksteiselt. Heaks traditsiooniks on saanud iga-aastased ühisüritused, näiteks aastaseminar, spordipäev, suveseminar ning ühendsüsteemihalduri loomist tähistav sündmus sügisel.

Toetame tervislikke eluviise, seetõttu on Eleringis lisaks spordikompensatsioonile ka erinevad spordiga seotud ettevõttepoolsed ja omaalgatuslikud üri-

tused ning ühistegevused. 2023. aastal pälvisime ka Peaasi.ee poolt esmakordselt välja antava vaimset tervist väärtustava organisatsiooni hõbemärgise.

Töötajatele suunatud kohustuslik tervisekontroll toimub iga kahe aasta järel, mis sisaldab lisaks üle 40-aastastele töötajatele ka koormustesti. Ainuüksi 2023. aastal liitus Eleringiga 47 uut töötajat, mistõttu tähtsustame läbimõeldud sisseelamise ja töötajate arendus-koolitustegevuste korraldust. Sisseelamisprogrammi kestus on Eleringis ligikaudu 2 kuud. Programmi vältel kohtub uus töötaja erinevate üksuste esindajatega ning saab ülevaate ettevõtte tegevusvaldkondadest ning üksuste tööst, ettevõtte väärtustest, kultuurist ning Eleringi rollist ja vastutusest ühiskonnas. Mentorlus ja juhendamine on osa ettevõtte kultuurist. Lisaks erialase pädevuse loomisele ja hoidmisele suunatud koolitustele pakume ka muid, üldiste kompetentside kasvatamiseks vajalikke koolitusi alates kaas-aegsetest masinõppe tehnikatest ja tehisintellektist kuni retrode läbiviimise metodikateni. Fookuses on IT ja energeetika kompetentside ühendamine, teadmuse jagamine ettevõtte sees. Organisatsioonisisese teadmuse paremaks levitamiseks toimuvad seminarireeded, kus ettevõttesisesed ja -välised esinejad tutvustavad oma valdkonna aktuaalseid või huvipakkuvaid teemasid.

Juhtide arengu toetamiseks on koos juhtidega sõnastatud Eleringi juhtimise hea tava ning viidud keskastme juhtidele läbi vastavaid koolitusi. Parandame pidevalt töökeskkonda, kogudes jooksvalt ideid ja vajadusi ning korraldades vähemalt kaks korda aastas koostöövestlusi. Ettevõttes

on loodud kõik võimalused, et erivajadustega inimesed saaksid võrdväärselt töökeskkonnas hakkama (liftid, mugav sisenemine ruumidesse). Kõikidele kontoritöötajatele on loodud avarad, valgusküllased ja hea sisekliimaga kaasaegsed töökohad. Liinidel töötavatel inimestel on spetsiaalised riided, mugavad lisaruumid pesemiseks

ja riietumiseks ning riiete kuivatamiseks. Kontoris on võimalik kasutada eraldumist võimaldavaid töökohti, ergonoomilisi laudu ja toole. Samuti on üha enam kasutuses kaugtöö, milleks oleme loonud mugavad tööriistad, et sõltumata töö tegemise asukohast oleks keskkond mugav ja kaasaegne.

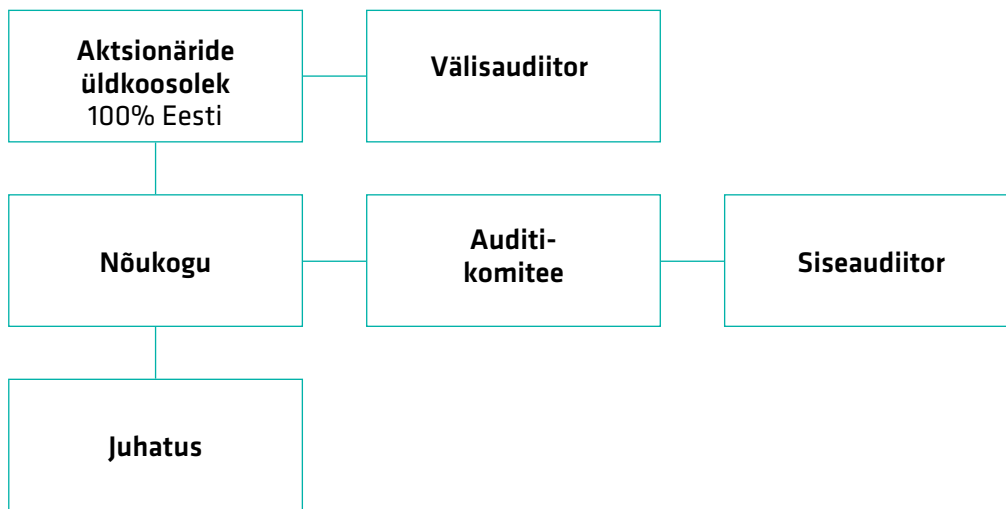
ÜHINGU JUHTIMINE

The background features a vertical split between a light grey left side and a yellow right side. A large teal shape is positioned on the left, extending from the top left towards the bottom right. Another teal shape is on the right, extending from the bottom right towards the top left. These teal shapes meet at a diagonal line that runs from the top right to the bottom left, creating a central yellow triangular area.

Eleringi ühingu juhtimine põhineb äriseadustikul, riigivaraseadusel, Eleringi põhikirjal ning Heal Ühingujuhtimise Taval (HÜT), mille on koostanud Finantsinspeksioon ja OMX Tallinna Väärtpaberbörs.

Elering on pühendunud ühingujuhtimise heade tavade järgimisele ning soovime selles valdkonnas pidevalt edasi areneda. Kvaliteetne ühingu juhtimine on eelduseks strateegiliste eesmärkide saavutamisel ja organisatsioonikultuuri kujundamisel. Ühingu juhtimise tava ja toimimine on Eleringis ellu viidud nii, et kõik töötajad tegutsesid Ühingu eesmärkide saavutamise nimel.

Ühingu juhtimise struktuur

Aksionäride üldkoosolek

Üldkoosolek on Eleringi kõrgeim juhtimisorgan. Üldkoosoleku pädevus hõlmab põhikirja muutmist, aktsiakapitali suurendamist ja vähendamist, nõukogu liikmete valimist ja tagasikutsumist, audiitorite valimist, erikontrolli määramist, majandusaasta aruande kinnitamist ja kasumi jaotamist, ettevõtte ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise ja/või lõpetamise otsustamist ja muude seaduse ja põhikirjaga üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste otsustamine. Üldkoosolek lähtub oma tegevuses (kokkukutsumine, avalikustatav teave jm) lisaks Äriseadustikule ka Riigivaraseadusest.

Eleringi ainuomanik on Eesti Vabariik, keda üldkoosolekul esindab alates 17. aprillist 2023 kliimaminister Kristen Michal. Kuni 17. aprillini 2023 esindas üldkoosolekut majandus- ja taristuminister, kelleks 2022. aasta 3. juunini oli Taavi Aas ja alates 18. juulist 2022 Riina Sikkut. Aksionär teeb otsused üldkoosolekul või koosolekut kokku kutsumata.

Aasta jooksul toimus üks korraline üldkoosolek 23. mail 2023. aastal, kus anti ülevaade nõukogu ja juhatuse tööst, kinnitati 2022. aasta majandusaasta aruanne, anti hinnang omanike ootuste täitmisele, kinnitati kasumi jaotamine 2022. aasta kohta, kinnitati muudetud põhikirja, nimetati audiitor ja seati ootused 2023. aastaks.

Lisaks otsustas ainuaktsionär 14. märtsil 2023 kutsuda Jaanus Uiga nõukogu liikme kohalt tagasi ning määrata uueks nõukogu liikmeks Rein Vaks'i volituste pikkusega kolm aastat. 21. mail 2023 tegi ainuaktsionär otsuse, millega kutsuti alates 22. maist 2023 seoses nõukogu liikme volituse lõppemisega nõukogust tagasi Timo Kyösti Rajala ja Indrek Kasela, pikendati Janek Stalmeistri volitusi alates 22. maist 2023 kolme aasta võrra ning valiti Rein Vaks nõukogu esimeheks. 27. juulil 2023 tegi ainuaktsionär otsuse Baltimaade elektrivõrkude Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimise ajakava osas, millega toodi sünkroniseerimine esialgse plaaniga võrreldes varasemaks ehk veebruariks 2025. aastal.

Nõukogu

Omaniku huvid on ettevõttes tagatud nõukogu liikmete kaudu. Nõukogu annab juhatusele suunised ettevõtte juhtimise korraldamiseks ning teostab järelevalvet ettevõtte juhatuse tegevuse üle. Nõukogu vaatab korrapäraselt üle ning annab hinnangu ühingu strateegiale, põhitegevustele, riskihinnangutele, aastaaruandele ja eelarvetele.

Põhikirja kohaselt toimuvad nõukogu korralised koosolekud vastavalt vajadusele, aga mitte harvemini kui üks kord kolme kuu jooksul.

Nõukogu koosseis ja tasustamine

Nõukogu koosneb kolmest kuni viiest liikmest. Nõukogu liikmete arvu otsustab ning nõukogu liikmed valib ja kutsub tagasi omaniku esindaja ehk kliimaminister sõltumatu nimetamiskomitee soovitusel alusel. Nõukogu tööd korraldab nõukogu esimees. Nõukogu esimees määrab kindlaks nõukogu koosoleku päevakorra, juhatab nõukogu

koosolekuid, jälgib nõukogu töö tõhusust, korraldab andmete operatiivset edastamist nõukogu liikmetele, tagab, et nõukogul oleks piisav aeg otsuste ettevalmistamiseks ja andmetega tutvumiseks ning esindab nõukogu suhtlemisel Eleringi juhatusega. Nõukogu töö korraldamiseks on üldkoosolek kehtestanud nõukogu töökorra.

2023. aastal toimus viis korralist, üks erakorraline ja neli elektroonilist koosolekut. Nõukogu kinnitas 2022. aasta majandusaasta aruande enne selle esitamist kinnitamiseks aktsionäride korralisele üldkoosolekule, kinnitas Eleringi strateegia aastateks 2024-2028 ning kinnitas 2024. aasta äritegevuse ning investeeringute eelarved. Tavapäraselt käsitleb nõukogu oma koosolekutel regulatsioonidest ja seadustest tulenevaid küsimusi, finantsküsimusi, sisekontrolli ning teisi olulisi teemasid seoses Eleringi põhitegevusega.

2023. aastal kuulusid Eleringi nõukogu koosseisu järgmised liikmed:

- Timo Kyösti Rajala, nõukogu esimees alates 14.06.2017 (ettevõtja), volitused kehtisid kuni 22.05.2023, osales ühel korralisel, ühel erakorralisel ning kolmel elektroonilisel hääletamisel.
- Indrek Kasela alates 21.08.2016 (ettevõtja), volitused kehtisid kuni 22.05.2023, osales ühel korralisel, ühel erakorralisel koosolekul ning kolmel elektroonilisel hääletamisel.
- Jaanus Uiga alates 31.05.2022 (energeetikaekspert, endine energeetikaosakonna juhataja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis), volitused kehtisid kuni 14.03.2023, osales kahel elektroonilisel hääletamisel.

- Rein Vaks alates 14.03.2022 (energeetikaosakonna juhataja Kliimaministeeriumis), volitused kehtivad kuni 24.05.2026, osales neljal korralisel, ühel erakorralisel koosolekul ning kahel elektroonilisel hääletamisel.
- Janek Stalmeister alates 22.05.2020 (ettevõtja), volitused kehtivad kuni 21.05.2026, osales viiel korralisel, ühel erakorralisel koosolekul ning neljal elektroonilisel hääletamisel.
- Kaie Karniol alates 07.03.2022 (Rahandusministeeriumi riigivara osakonna juhataja), volitused kehtivad kuni 06.03.2025, osales viiel korralisel, ühel erakorralisel koosolekul ning neljal elektroonilisel hääletamisel.

2023. aastal arvestati nõukogu liikmetele tasu (ei sisalda tasu komiteede liikmelisuse eest) järgnevalt:

Nõukogu liige	Tasu kokku 2023 (tuhat eurot)	Tasu kokku 2022 (tuhat eurot)
Timo Kyösti Rajala	7,5	18,0
Timo Tatar	0,0	3,8
Indrek Kasela	3,8	9,0
Tarmo Porgand	0,0	1,6
Janek Stalmeister	9,0	9,0
Kaie Karniol	9,0	7,5
Jaanus Uiga	2,3	5,3
Rein Vaks	13,5	0,0

Lahkumishüvitusi või muid makstavaid hüvesid nõukogu liikmetele ette nähtud ei ole. 2023. aastal lahkusid nõukogust Jaanus Uiga, Timo Kyösti Rajala ja Indrek Kasela. (2022. aastal lahkusid nõukogust Timo Tatar ja Tarmo Porgand). Uueks nõukogu liikmeks valiti Rein Vaks (2022. aastal valiti uuteks nõukogu liikmeteks Jaanus Uiga ja Kaie Karniol).

Nõukogu liikmed peavad vastama nii Äriseadustikus kui ka Riigivaraseaduses toodud nõukogu liikmetele esitatavatele nõuetele ning järgima liikmetele seatud kohustusi.

Juhatus

Riina Käi

Kalle Kilk

Erkki Sapp

Juhatus on Eleringi juhtimisorgan, mis esindab ja juhib ühingu igapäevast tegevust kooskõlas seaduse ja ettevõtte põhikirja nõuetega ning korraldab ka ettevõtte raamatupidamist. Eleringi juhatusel on täielik otsustusvabadus ning igapäevaseid juhtimisotsuseid tehakse iseseisvalt ilma omaniku ja nõukogu sekkumiseta. Juhatus vajab nõukogu nõusolekut tehinguteks ja toiminguteks, mis väljuvad ühingu igapäevase majandustegevuse raamest. Juhatus tagab nõukogu liikmete piisava informeerituse ettevõtte majanduslikust olukorrast ning majandustegevusega seotud olulisematest asjaoludest ning informeerib nõukogu vastavalt vajadusele majandustegevuse olulisematest asjaoludest.

Juhatuse koosseis ja tasustamine

Vastavalt põhikirjale võib juhatus koosneda ühest kuni neljast liikmest. Juhatuse liige valitakse nõukogu poolt kuni viieks aastaks. Eleringi põhikirja kohaselt võib ettevõtet kõigis õigustoimingutes esindada kaks juhatuses liiget ühiselt või juhatuses esimees üksinda.

Juhatuses liikmetega sõlmib nõukogu poolt volitatud isik lepingud, milles nähakse täpsemalt ette juhatuses liikme õigused ja kohustused ettevõtte suhtes ning tema töötasud.

2023. aastal toimusid Eleringi juhatuses muutused. Juhatus oli aruandeaastal kolmeliikmeline.

- Taavi Veskimägi, juhatuses esimehena täitis muuhulgas Eleringi tegevjuhi igapäevaseid kohustusi, st juhtis ja esindas ettevõtet, tagas tegevuste vastavust lepingutele ja seadustele, korraldas juhatuses tööd, koordineeris ühingu strateegia arendamist ja oli selle rakendamise eestvedaja. Taavi Veskimägi volitused juhatuses esimehena ja juhatuses liikmena lõppesid 04.07.2023.
- Riina Käi, juhatuses liikmena täidab muuhulgas finantsjuhi rolli. Kuni 04. juulini 2023 juhtis Riina Käi Eleringi finantsitegevust, taastuenergia valdkonda ning halduse ja infotehnoloogia valdkonda. Alates 04. juulist 2023 juhib Riina Käi Eleringi finantsitegevust, halduse ja riskijuhtimise (sh küberturbe) valdkonda.
- Kalle Kilk, juhatuses liikmena täitis kuni 04. juulini 2023 muuhulgas varahaldusjuhi igapäevaseid ülesandeid. Alates 04. juulist 2023 määrati Kalle Kilk juhatuses esimeheks ning ta hakkas täitma Eleringi tegevjuhi igapäevaseid kohustusi, st juhtima ja esindama ettevõtet, tagama tegevuste vastavust lepingutele ja seadustele, korraldama juhatuses tööd, koordineerima ühingu strateegia arendamist ja on selle rakendamise eestvedaja.
- Erkki Sapp asus juhatuses liikme kohale alates 04. juulist 2023 ning tema vastutusalasse kuuluvad taastuenergia valdkond, energiaturgude arendamine ning süsteemijuhtimine.

Põhikirjale vastavalt võib juhatuse liikmele tasu maksta üksnes temaga sõlmitud juhatuse liikme lepingu alusel. Juhatuse liikmele võib ka maksta täiendavat tasu kuni nelja kuutasu ulatuses, arvestades tema töö tulemuslikkust. Preemiat võib maksta aastatulemuste alusel või muudel alustel nõukogu otsusest lähtuvalt. Juhatuse

liikmete tasud on fikseeritud ja sätestatud juhatuse liikme lepingus. Pikaajalisi preemiasüsteeme Eleringis loodud ei ole. Juhatuse liikmele võib maksta lahkumishüvitist üksnes nõukogu algatusel tagasikutsumisel enne juhatuse liikme volituste tähtaja möödumist kolme kuutasu ulatuses.

2022. aastal olid Elering AS-i juhatuse liikmetele arvestatud tasud järgmised:

Juhatuse liige	Tasu kokku 2023 (tuhat eurot)	Tasu kokku 2022 (tuhat eurot)
Taavi Veskimägi	146,1	192,5
Kalle Kilik	177,0	146,7
Riina Käi	167,6	146,5
Erkki Sapp	51,0	0,0

Juhatuse liikmete volituste kehtivused:

- Taavi Veskimägi volitused kehtisid kuni 04.07.2023
- Kalle Kilgi volitused kehtivad kuni 31.12.2024
- Riina Käi volitused kehtivad kuni 31.12.2024
- Erkki Sapi volitused kehtivad kuni 31.12.2024

Huvide konflikti vältimine

Juhatuse liikmed ei tee otsuseid, lähtudes enda isiklikest huvidest, ega kasuta Eleringile suunatud ärilisi pakkumisi isiklikes huvides. Juhatuse liige teatab nõukogule ja teistele juhatuse liikmetele huvide konflikti olemasolust enne ametilepingu sõlmimist ning samuti viivitamatult selle hilisemal tekkimisel. Juhatuse liikmele, tema lähedasele või temaga seotud isikule tehtavast ärilisest pakumisest, mis on seotud ettevõtte majandustegevusega, teatab juhatuse liige viivitamatult teistele juhatuse liikmetele ja nõukogu esimehele.

Juhatuse liikmete huvide konflikti vältimise nõue on sätestatud juhatuse liikme lepingus.

Juhatuse liige väldib huvide konflikti tekkimist ettevõtte ja juhatuse liikme huvide vahel ning teavitab Eleringi nõukogu oma otsesest või kaudselt huvist ettevõtte poolt tehtavate tehingute suhtes ja teavitab nõukogu viivitamatult taolise konflikti tekkimisest või olukorrast, mis võib põhjustada taolise konflikti tekkimise. Juhatuse liikmega tehingute tegemise või tehingute tegemise, milles esineb juhatuse liikme isiklik huvi, otsustab nõukogu, määrates kindlaks ka tehingute tingimused.

Juhatuse liikmed deklareerivad endaga seotud osapooled ning nendega teostatud tehingute summad tuuakse välja majandusaasta aruandes. Elering ei ole 2023. aastal teinud juhatuse liikmetega ega nendega seotud osapooltega ühtegi tehingut (2022. aastal ei teinud juhatuse liikmetega ega nendega seotud osapooltega ühtegi tehingut).

Auditikomitee

Nõukogu valib kuni viieliikmelise auditikomitee, mille ülesanne on teostada järelevalvet riskijuhtimise, sisekontrolli ning finantsaruandluse üle. Auditikomitee on nõukogu nõuandev organ raamatupidamise, finantsaruandluse, vandeaudiitori sõltumatuse kontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli ja -auditeerimise, järelevalve teostamise ja eelarve koostamise valdkonnas ning tegevuse seaduslikkuse osas.

Komitee liikmed valitakse tähtajaliselt kolmeks aastaks ning nad valivad endi seast esimehe, kes korraldab auditikomitee tegevust. Auditikomitee esimeheks ei või olla nõukogu esimees.

2023. aastal kuulusid Eleringi auditikomitee koosseisu järgmised liikmed:

- Janek Stalmeister (ettevõtja);
- Kaie Karniol (Rahandusministeeriumi riigivara osakonna juhataja) alates 07.03.2022;
- Rein Vaks (Kliimaministeeriumi energeetikaosakonna juhataja) alates 14.03.2023;
- Indrek Kasela, (ettevõtja) kuni 22.05.2023;
- Jaanus Uiga (energeetikaekspert, endine energeetikaosakonna juhataja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumis) alates 31.05.2022 kuni 14.03.2023;
- Timo Tatar (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi energeetika ja maavarade asekanstler) kuni 31.05.2022;
- Tarmo Porgand (Rahandusministeeriumi riigivara osakonna juhataja asetäitja) kuni 07.03.2022.

2023. aastal kogunes auditikomitee 6 korda: 01.02, 24.02, 20.03, 08.06, 02.10, 07.12 (2022. aastal 5 korda). Auditikomitee käsitles järgmisi teostatud siseauditeid: elektri varustuskindluse tagamine, elektrivõrgu haldus, infoturbe kontrollikeskkond. Lisaks vaadati üle auditikava, hinnati välisaudiitori tööd, käsitleti riskihinda-

mise ning sisekontrolli teemasid ning finant-saruandluse teemasid, samuti siseaudiitori valikukriteeriume. Siseauditi teenus on ostetud sisse väliselt teenusepakkujalt. Siseaudiitorile maksti teenuste osutamise eest 2023. aastal 31,6 tuhat eurot (2022: 34,0 tuhat eurot).

2023. aastal maksti auditikomitee liikmetele tasu järgnevalt:

Auditikomitee liige	Tasu kokku 2023 (tuhat eurot)	Tasu kokku 2022 (tuhat eurot)
Rein Vaks	0,6	0,0
Janek Stalmeister	0,9	0,8
Kaie Karniol	0,9	0,6
Jaanus Uiga	0,6	0,8
Indrek Kasela	0,4	0,8
Timo Tatar	0,0	0,3

Juhatuse ja nõukogu koostöö

Juhatus ja nõukogu teevad Eleringi huvide parima kaitsmise eesmärgil tihedat koostööd. Juhatus ja nõukogu töötavad ühiselt ettevõtte strateegia arendamisel. Juhatus lähtub juhtimisotsuste tegemisel nõukogu antud strateegilistest juhistest.

Juhatus teavitab nõukogu korrapäraselt kõikidest olulistest asjaoludest, mis puudutavad ettevõtte tegevuse planeerimist ja äritegevust ning juhib eraldi tähelepanu olulistele muutustele Eleringi äritegevuses. Juhatus edastab nõukogule andmed, sh finantsaruanded piisava ajavaruga enne nõukogu koosoleku toimumist. Juhatuse liige annab nõukogu nõudmisel nõukogule kas suuliselt või kirjalikult teavet juhatuse ja ühingu tegevuse kohta ning tagab nõukogule juurdepääsu juhatuse ja ettevõtte tegevust kajastavale teabele.

Ettevõtte juhtimisel lähtutakse seadusest, põhikirjast, üldkoosoleku ja nõukogu koosolekute otsustest ja püstitatud eesmärkidest.

Teabe avaldamine

Eleringi veebilehel www.elering.ee on välja toodud majandusaasta aruanded, majandustulemused, tegevusnäitajad, põhitegevuse ülevaade, struktuur, strateegia kokkuvõte, uudised ja teated ning muu informatsioon, mis on investoritele ja üldsusele vajalik. Veebilehte on võimalik lugeda ka inglise keeles. Veebilehel www.elering.ee olevat informatsiooni (sh uudiseid ja teateid) uuendatakse pidevalt.

Finantsaruandlus ja auditeerimine

Eleringi juhatus avalikustab igal aastal majandusaasta aruande ning majandusaasta jooksul kvartaalsed finantstulemused. Majandusaasta aruanne on koostatud vastavalt IFRS standarditele ning auditeeritud ISA-le vastavalt. Nõukogu koosolekul, kus vaadatakse läbi majandusaasta aruanne, osaleb nõukogu kutsel ka ettevõtte audiitor. Üldkoosolekule esitatakse kinnitamiseks majandusaasta aruanne, millele on alla kirjutanud juhatuse liikmed. Koos majandusaasta aruandega esitatakse üldkoosolekule nõukogu aruanne majandusaasta aruande kohta.

Elering valib välisaudiitori, järgides avalikku hankeprotseduuri. Pakkumisi küsitakse vaid rahvusvaheliselt tunnustatud kvaliteetseid teenuseid pakkuvatelt ettevõtetelt.

Välisaudiitor määratakse üldkoosoleku otsusega, audiitorteenuse lepingu sõlmib juhatuse. Audiitoriga sõlmitavas lepingus lepivad eelkõige kokku audiitori tööülesanded, ajakava ja tasu. Audiitoriga sõlmitav leping ei tohi seada audiitorile mingil moel takistusi ühingu tegevuse hindamisel.

2022. aasta kevadel viidi läbi uus hange audiitori leidmiseks aastateks 2022-2024 võimalusega pikendada lepingut kuni 2026. Hanke võitis AS PricewaterhouseCoopers. Ettevõtte juhendub välisauditi teostamisel Eesti Vabariigi õigusaktidest, rahvusvahelistest auditeerimisstandarditest ja audiitorühingu riskijuhtimise reeglistest, sealhulgas 2016. aastal jõustunud Euroopa Liidu audiitorteenuse valdkonnaalase määrusest. 2023. aastal maksis Elering majandusaasta aruande auditeerimise eest vastavalt esitatud arvetele 46,0 tuhat eurot (2022: 29,4 tuhat eurot) (näidatud tasu ei sisalda käibemaksu).

Lisaks Eleringi finantsaruandluse hindamisele on välisaudiitor 2023. aasta jooksul osutanud järgnevat teenuseid:

- teostanud tegevusalade aruande kontrolli kooskõlas elektrituruseaduse §-s 17 esitatud nõuetega;
- koostanud aruande auditi tähelepanekute Riigikontrollile;
- teostanud tehingute seaduslikkuse kontrolli vastavalt Riigikontrolli nõuetele.

Välisaudiitori tegevuse üle teostab järelevalvet auditikomitee vastavalt audiitorteenuse seadusele.

Riskid ja eetilised põhimõtted, korrupsioonivastane tegevus

Riskijuhtimine ja riskid

Elering täidab väga olulist avalikku ülesannet – osutada elektri- ning gaasivõrguteenust ülekandevõrgu kaudu üle kogu riigi, mis on seaduse kohaselt elutähtis teenus. Seetõttu koosneb ühingu riskijuhtimine kahest osast:

- äriühingu riskijuhtimine

Eleringi kui äriühingu riskijuhtimise eesmärk on tuvastada riskid, mis võivad ohtu seada ühingu strateegiliste eesmärkide saavutamise ning seejärel viia need riskid ühingu poolt aktsepteeritavale tasemele. Seega tegeleb ühingu riskijuhtimine riskidega ühingu perspektiivist. Äriühingu riskijuhtimisel kasutab ühing COSO ERM riskijuhtimise raamistikku.

- elutähtsa teenuse riskijuhtimine

Eleringi kui elutähtsa teenuse osutaja riskijuhtimine tegeleb energiavarustuse riskidega elektri ja gaasi lõpptarbijate perspektiivist. Täpsemalt on eesmärk hinnata hädaolukorrani viia võiva võrguühenduse katkemise tõenäosust ja ulatust energiatarbijatele. Seejärel koostatakse taasteplaanid taolisteks olukordadeks, mis võimaldavad võrguühendust kiirelt ja efektiivselt taastada. Elutähtsa teenuse riskijuhtimisel kasutab ühing hädaolukorraseduses sätestatud riskijuhtimise raamistikku.

Äriühingu riskijuhtimine

Riskijuhtimise toimimise eest vastutab juhatus, andes selle tulemustest aru auditikomiteele ja nõukogule. Igapäevaselt korraldab riskijuhtimist ühingu riskijuht, kes allub finants- ja riskijuhtimise eest vastutavale juhatuse liikmele. Riske hindavad eelkõige valdkonnapõhised riskide töörühmad:

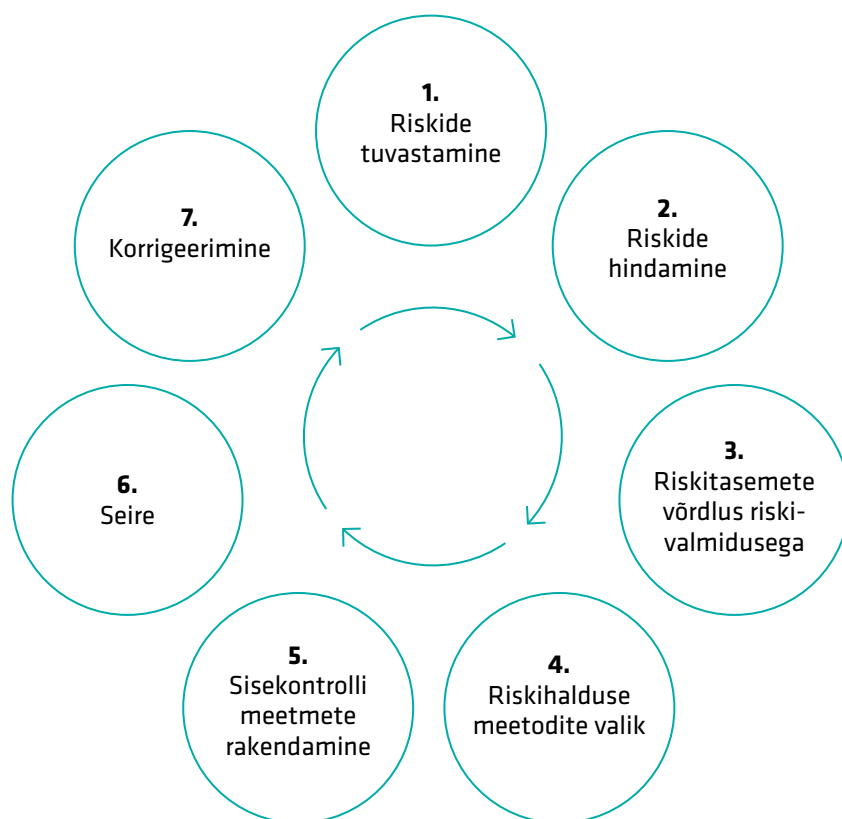
- energiasüsteemi riskide töörühm
- tegevusriskide töörühm
- finantsriskide töörühm
- vastavusriskide töörühm
- IT-riskide töörühm.

Töörühmade antud riskihinnangud vaatab üle riskikomitee ning kinnitab juhatus.

Koos riskihinnangutega esitatakse juhatusele ka nimekiri täiendavatest maandavatest meetmetest, mis on vajalikud riskide lubatud tasemele viimiseks ning seal hoidmiseks. Need vormistatakse kas juhatuse koosoleku otsuse alusel tööülesannetena (kui on tegemist ühekordsete tegevustega) või ühingu kordade muudatustena (kui on tegemist pidevate tegevustega).

Ühingu sisekontrolli süsteemi (sh kordade täitmist) hindab sõltumatu siseaudiitor, kes annab hindamise tulemustest perioodiliselt aru auditikomiteele. Siseaudiitoriks oli aruandeaastal Ernst & Young Baltic AS. Elering AS finantsriskid on käsitletud Raamatupidamise aastaaruande Lisas nr 5.

Riskijuhtimine on pidev protsess, mida iseloomustab järgnev pilt:

1. Riskide tuvastamine – kirjeldatakse eesmärkide täitmist ohustada võivad stsenaariumid ning paigutatakse need kategooriatesse.
2. Riskide hindamine – analüüsitakse riski tõenäosust ja mõju, mille alusel määratakse riski tase vastava maatriksi abil.
3. Riskide taset võrreldakse ühingu riskivalmidusega. Ühing on defineerinud riskivalmiduse taseme, mida ollakse valmis võtma ilma täiendavaid riskimaandamise meetmeid kasutusele võtmata. Ühing ei pea põhjendatuks aktsepteerida kõrge ja väga kõrge taseme jääkriske seoses oma erilise rolliga ühiskonnas, milleks on elutähtsa teenuse osutamine.
4. Riskihalduse meetodid valitakse vastavalt eelmises punktis kirjeldatud riski võrdlusele ühingu riskivalmidusega. Kui uue riski puhul on riski tase kõrgem ühingu riskivalmidusest, siis otsitakse sobivaid maandamise meetodeid, milleks võib olla riski vältimine või riski vähendamine. Kui riski tase on madal või keskmine, siis võib olla meetodiks ka riskiga leppimine.
5. Sisekontrollimeetmed tagavad ühingu eesmärkide saavutamist takistavate sündmuste ennetamise, õigeaegse avastamise, nendele kiire reageerimise ja tekkiva kahju minimeerimise.
6. Seire seisneb sisekontrollimeetmete kohta andmete kogumises, nende analüüsimises ning aruandluses juhtorganitele.
7. Korrigeerimine tähendab kohest muudatuste sisseviimist sisekontrollimeet-

metesse, kui seire tulemusena selgub, et mõni meede ei saavuta seatud eesmärki või on tekkinud võimalus sama eesmärki saavutada sobivamate meetmetega.

Riskide hindamise käigus selgus, et aasta jooksul on välised ohud jätkuvalt suured.

Jätkus Venemaa algatatud sõda Ukraina vastu koos sellest tulenevate geopoliitiliste pingetega. Ajaloolistel ning geograafilistel põhjustel on meie regiooni energiataristu olnud tihedalt seotud Venemaa taristuga, mistõttu on Venemaal võimalik Eesti energiataristut mõjutada mitmel moel. Geopoliitilise ohu jätkuvalt kõrge tase on peamiseks põhjuseks suurimatele riskidele:

- füüsiline rünne energiasüsteemi taristule;
- elektrisüsteemi häirimine;
- küberrünnak;
- majandusaktiivsuse langemise tagajärjel ülekandetulude vähenemine.

Aasta 2023 oli esimene aasta, kui Balti ja Soome regiooni gaasivarustus põhines täielikult LNG-l. Selleks aga olid regiooni gaasitaristu osalised ning gaasitaristu hästi valmis. Kütteperioodi alguseks sügisel oli Lätis asuvasse maa-alusesse gaasihoidlasse varutud piisavalt gaasi kogu regiooni talvise gaasitarbimise katmiseks. Lisaks töötasid LNG terminalid Soomes Inkoos ja Haminas ning Leedus Klaipedas. Paldiskisse on loodud tehniline võimekus LNG regasifitseerimise laeva (FSRU) kiireks vastuvõtuks. Teataval määral lisas varustuskindlusele ka Poola ja Leedu vaheline gaasiühendus GIPL.

8.10.2023 vigastas laev ankruga Eesti ja Soome gaasisüsteeme ühendavat Balticconnectorit. Prognoositav vigastuse parandamise ning Balticconnectorit taaskäivitamise aeg on aprillis 2024.

Selle ajani tuleb kogu Eestis tarbitav gaas Lätist. Sündmusel ei ole olulist mõju gaasi kättesaadavusele Eestis, kuna Klaipeda LNG terminali, Läti gaasihoidla ning GIPL võimsustest piisab täielikult Baltikumi gaasitarbimise katmiseks. Gaasivarustuse lühiajalise katkemise tõenäosus Eestis on siiski mõnevõrra suurem, kuna Eestit ja Lätit ühendab ainult üks gaasi magistraalitoru. Selle vigastuse korral on tõenäoline teatav gaasitarbimise piiramine. Erinevalt meretoru remondist võtab maa-aluse toru parandamine aega vaid mõned päevad.

Erilisel kohal on endiselt elektrisüsteemi häirimise oht, mis võib väljenduda selles, et kõik elektrilised ühendused Baltimaade ja Vene-

maa vahel katkevad. Tagajärjeks oleks Balti elektrisüsteemi töö nn. saarestunud olekus. See tähendab, et Balti elektrisüsteem ei oleks vahelduvvooluühenduste abil ühendatud ühegi teise elektrisüsteemiga (alalisvooluühendused Põhjamaade ja Poolaga jääksid alles), mis tähendab suuremat haavatavust suuremate süsteemisestest häiringute korral. Selleks puhuks on Baltimaade ja Poola elektri süsteemihalduritel kokku lepitud tegevuskava Balti elektrisüsteemi ühendamiseks sünkroontööle Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga läbi Poola. 2023. aasta lõpuks oli juba suur osa sünkroniseerimise investimisprogrammist ellu viidud, seega on Balti elektrisüsteem ka saarestunud olekus oluliselt vastupidavam kui veel aasta tagasi.

Välise ohtude endiselt kõrge tase väljendub ka jääkriskides:

tk	Madal	Keskmine	Kõrge	Väga kõrge	Kokku
Energiasüsteemi riskid	2	7	1	1	11
Finantsriskid	0	3	1	2	5
IT-riskid	4	2	2	0	8
Tegevusriskid	4	6	1	0	11
Vastavusriskid	2	4	0	0	6
Kokku	12	22	5	2	41

Ühingu riskitaluvus ei luba aktsepteerida kõrge ja väga kõrge tasemega jääkriske. Nagu tabelist näha, osutusid 7 riski ühingu riskitaluvuse piirist kõrgemaks. Nende maandamiseks on juhatus kinnitanud mitmeaastase tegevuskava, mille tulemusena langevad jääkriskid lähiaastatel lubatud tasemele.

Aastal 2023 realiseerunud riskidest oli olulisim ülalmainitud Balticconnector'i vigastus. Kui Soome ametivõimude uurimine peaks jõudma tulemuseni, et tegemist oli terrorismiga, siis Balticconnector'i kindlustuslepingu alusel hüvitist

ei maksta ning majanduslik kahju võib Eleringile ulatuda 15-20 miljoni euroni.

Elutähtsa teenuse riskijuhtimine

Elutähtsa teenuse riskijuhtimine põhineb hädaolukorrasseaduses ning selle alamaktides sätestatud nõuetel ja põhimõtetel. Seaduse kohaselt peab iga elutähtsa teenuse osutaja koostama elutähtsa teenuse riskianalüüsi ja toimepidevuse plaani ning esitama need kinnitamiseks seaduses sätestatud elutähtsat teenust korraldavale asutusele, milleks Eleringi puhul on kliimaministerium.

Riskianalüüs käsitleb:

- elutähtsa teenuse sisu ja nõutavat taset;
- elutähtsa teenuse osutamiseks vajalikke ressursse;
- võimalikke ohte, mis võivad kaasa tuua elutähtsa teenuse katkemise;
- riskistsenaariumite kirjeldusi ning nendele riskiklasside omistamist õigusaktides etteantud kriteeriumite alusel;
- ennetavaid meetmeid, mille eesmärgiks on riskistsenaariumite realiseerumise tõenäosuse ja/või mõju vähendamine.

Toimepidevuse plaani kõige olulisemaks osaks on riskianalüüsis leitud olulisemate riskistsenaariumite taasteplaanide kirjeldus. Igale riskistsenaariumile koostatakse üks või mitu taasteplaani, milles kirjeldatakse, kuidas toimub energiavarustuse taastamine ning kui kaua see võib aega võtta olukorras, kui see riskistsenaarium realiseeruks. Lisaks on toimepidevuse plaanis kirjeldatud veel ühingu kriisikomisjoni tööd, hädaolukorras infovahetust kliimaministeeriumiga, olulisemate energiavarustuse taastamisel osalevate lepingupartnerite võimekusi jms.

Riskistsenaariumid käsitlevad järgmiste ohtude realiseerumist:

- ilmastik (torm, erakordne külmalaine jms)
- elektri tootmisvõimsuste ebapiisavus
- gaasitarnete katkemine
- inimlikud eksitused
- füüsilised rünnakud taristu vastu

- küberrünnakud
- seadmete tehnilise seisukorra halvenemine
- naaberelektrisüsteemide mõju
- jms.

Elektri ja gaasi elutähtsa teenuse riskianalüüsid tuvastasid järgmised riskid seaduses sätestatud kriteeriumite alusel:

	Elekter	Gaas
Väga kõrge	0	0
Kõrge	5	0
Oluline	2	2
Keskmine	3	5
Madal	3	4
Kokku	13	11

Kokkuvõtteks on juhatuse vaatamata endiselt kõrgele ohutasemele väliskeskkonnas veendunud, et riskijuhtimise tulemusel on riskid hästi hallatud nii äriühingu strateegiliste eesmärkide saavutamise kui ka elutähtsa teenuse klientide energiavarustuse seisukohalt. See ei tähenda, et riskistsenaariumite realiseerumine oleks täiesti välistatud. Elering on teinud ning teeb ka edaspidi tööd selle nimel, et viia riskide realiseerumise tõenäosus ning mõjud aktsepteeritavale tasemele.

Riskid on hästi hallatud nii äriühingu strateegiliste eesmärkide saavutamise kui elutähtsa teenuse klientide energiavarustuse seisukohalt.

Eetika ja korruptsiooni ennetamine

Elering on äriühing, kus valitseb nulltolerants korruptsiooni suhtes.

ÜRO Global Compact pakt toob välja neli peamist korruptsiooni tagajärge äriühingutele:

- Risk rikkuda seadusi, kuna korruptsioon on selgelt seadusevastane tegevus
Elering soovib olla ühiskonnas õiguskultuuri mõttes eeskujuks teistele äriühingutele ning seda saab teha ainult ise õigusaktide nõudeid täites.
- Mainerisk
Eleringi ülesannete hulka kuulub mitmeid tegevusi, mille mõju ulatub väljapoole tavapärasest äritegevusest. Me peame oma erapooletu ja läbipaistva tegevusega tagama toimivad ja efektiivsed elektri- ning gaasiturud, korraldame taastuvelektri toetuste kogumist ja väljamaksmist, soovime kaasa rääkida riigi energia- ning kliimapolitikate kujundamisel jne. Seda kõike on võimalik teha ainult omades laitmatut reputatsiooni.
- Finantsrisk
Korruptsiooni tulemusena on võimalik saada märkimisväärselt suurt majanduslikku kahju. See võib avalduda näiteks suuremates ostukuludes, ostetud seadmete madalamas kvaliteedis jne.
- Ühingusisese usalduse kadumine
Kui töötajad märkavad, et ühingus võimaldatakse ebaetilist käitumist, siis see toob kaasa tõsise usalduse kaotuse ühingu vastu, lojaalsuse vähenemise ning üldise firmakultuuri languse.

Selleks, et loetletud negatiivseid tagajärgi vältida, tuleb korruptsiooni tekkimist ennetada.

Ühingu nõukogu on kinnitanud dokumendi „Korruptsioonivastase tegevuse poliitika“, mis keskendubki eelkõige korruptsiooni ennetusele. Poliitika käsitleb järgmisi korruptsiooni ennetamise aspekte:

- Altkäemaks/korruptiivne tulu
Poliitika defineerib altkäemaksu ja korruptiivse tulu ning välistab juhtorganite ning töötajate igasuguse seotuse sellega.
- Huvide konflikt
Sätetatud on kohustus vältida igasugust huvide konflikti, defineeritud on seotud osapoolte mõiste ning tehtud kohustuslikuks huvide konfliktist teatamine.
- Toetused ja annetused
Eleringil on lubatud toetusi ja annetusi anda ainult kooskõlas Riigivaraseadusega ning ühingu vastava korraga.
- Kingitused ja külalislakus
Kingitused ning külalislakus on lubatud ainult hea äritava piires, mis on poliitikas defineeritud.
- Kahtlustest teavitamise kohustus ja kord
Kõik töötajad on kohustatud viivitamatult teavitama ühingu korruptsioonivastase tegevuse poliitika rikkumise või rikkumise kahtluse korral.

Lisaks korruptsioonivastase tegevuse poliitikale on ühingu üheksas erinevas korras korruptsiooniohu tekke võimalust takistavaid sätteid.

Riskianalüüs tuvastas, et kõige tõenäolisem korruptsiooniohuga kokkupuutekoht on hanked.

Seetõttu on vastavas hangete korras tehtud töötajatele kohustuslikuks paljude ennetavate meetmete järgimine. Näiteks on seatud kohustus esitada juhatuse koosolekule eelnevalt hanke dokumentatsioon ning pakkumuste laekumise järel kinnitab juhatus hanke tulemused. Sõlmitud hankelepingutesse on õigus muudatusi teha ainult juhatuse otsusega. Laekunud arvete menetlemisel on infotehnoloogiliste vahenditega tagatud „nelja silma“ printsiibi kasutamine.

Ühingu majandustarkvaras on täpne arvepidamine kõigi varade üle, ka nende varade, mis on küll kasutuses, kuid mille raamatupidamislik jääkväärtus on null. Varasid saab maha kanda ainult vastava akti koostamisel, mille peavad kinnitama nii vara omanik, tema otsene juht kui valdkonna eest vastutav juhatuse liige.

Ühingu siseveebis on rubriik „Korruptsiooni ennetamine“, milles töötajad leiavad juhendmaterjalile korruptsiooni äratundmise ning vältimise kohta. Kõik töötajad on andnud elektroonilise kinnituse juhendmaterjalidega tutvumise kohta.

Regulaarselt toimuvad korruptsiooni ennetamise koolitused, milles osalemine on kohustuslik kõigile töötajatele. Koolituse pearõhk on võimalike potentsiaalsete korruptsiooniolukordade kiirel äratundmisel. Ühiskonnas on tihti esinenud korruptsioonijuhumeid, milles osalised panid toime seadusevase teo, ise sellest aru saamata ja isiklikku kasu mitte saades. Koolituse läbimine võimaldab Eleringi töötajatel paremini ära tunda võimalikke korruptsiooniohtlike olukordi ja reageerida neile ennetavalt.

Korruptsiooni ennetamise meetmel on väga tähtis roll korruptsiooniriski vähendamisel, kuid vähem oluline pole töötajate enda suhtumine ning eetilised tõekspidamised.

Audiitorbüroo EY teostas meie tellimusel 2022. aastal konsultatsioonitöö, mille eesmärk oli selgitada välja nõrgad kohad Eleringi korruptsiooniennetuses. Selleks viisid nad läbi töötajate küsitluse, uurisid sisekordasid ning tegid intervjuusid võtmeisikutega. Tulemusi võrreldi mh EY Global Integrity Report 2022 tulemustega. EY järeldus: „Läbiviidud korruptsiooniriskide hindamise tulemuste kohaselt on Eleringi korruptsiooni jääkriski tase: madal.“

Ühing ostab sõltumatult osapoolelt vihjeliini teenust, millele saavad nii ühingu töötajad kui ka kõik teised inimesed anonüümselt vihjeid esitada võimalikest korruptsioonikahtlustest. Aastal 2023 ei laekunud vihjeliinile ühtegi vihjet, samuti ei tuvastatud muul viisil Eleringis ühtegi korruptsioonijuhtumit ja juhatuse on veendunud, et kasutuselevõetud korruptsiooni ennetavad abinõud aitavad ka tulevikus korruptsiooniriskil jääda minimaalseks.

Eelpool kirjeldatud korruptsiooni ennetamise meetmel on küll väga tähtis roll korruptsiooniriski vähendamisel, kuid vähem oluline pole töötajate enda suhtumine ning eetilised tõekspidamised. Töötajate suhtumist saab suunata nii keskkui tippjuhtide isikliku eeskujuga. Samuti on siseveebis saadaval ühingu eetikakoodeks. See sisaldab üldisi tõekspidamisi ja põhimõtteid, mida töötajatelt eeldatakse.

VASTUTUSTUNDLIKKUSE PÕHIMÕTETE JÄRGIMINE ELERINGI TEGEVUSES

Panus ÜRO säästva arengu eesmärkidesse

Eleringi tegevusel on oluline mõju pea kõikidele ÜRO üleilmsetele säästva arengu eesmärkidele, kuid tulenevalt Eleringi põhitegevuse eesmärgist tagada varustuskindlus kliimaneutraalsel moel, on meie põhifookus kahel eesmärgil:

SDG 7 Jätksuutlik energia

7 JÄTKUSUUTLIK ENERGIA

Töötame selle nimel, et tagada juurdepääs taskukohasele, usaldusväärsele, jätkusuutlikule ja kaasaegsele energiale. Me usume, et sotsiaalmajanduslikult odavaima energia saab tagada vaid tõhusalt toimiv läbipaistev regionaalne energiaturg, mis tugineb töökindlal ja targal energiavõrgul. Meie visioon on tagada varustuskindlus kliimaneutraalsel moel ja digitaalsete tööriistade toel.

Meie visioon on tagada varustuskindlus kliimaneutraalsel moel ja digitaalsete tööriistade toel.

SDG 13 Kliimamuutuste vastased meetmed

13 KLIMAMUUTUSTE VASTASED MEETMED

Eleringi kliimapoliitika eesmärk on tagada Eesti varustuskindlus kliimaneutraalsel viisil, et saavutada kliimaneutraalsele majandusele

üleminekul Eleringi strateegilised eesmärgid. Mõtleme kaasa ja panustame Pariisi kliimakokkuleppega seatud Euroopa kliimaeesmärkide saavutamisse. Oleme eestvedajaks, et muuta elektri- ja gaasisüsteemid kliimaneutraalseks. Oleme ettevõttena süsinikujalajälje vähenda-

mises võtnud Euroopa Liidust ambitsioonikama eesmärgi: muuta **Elering 2030. aastaks kliimaneutraalseks**, et võimaldada energiatarbijatel olla kliimaneutraalsed kogu väärtusahela ulatuses, sealhulgas ülekandeteenuse osas.

Vastutustundliku ettevõtluse põhimõtted

2022. aastal töötasime välja Eleringi vastutustundliku ettevõtluse põhimõtted, mis kirjeldavad laiemaid raame, kuidas suhestume Eleringi põhitegevust ellu viies ehk Eesti inimestele energia varustuskindlust tagades keskkondlikesse, sotsiaalsetesse ja juhtimise aspektidesse ja nende mõjusse.

Dokument juhindub ettevõtte missioonist, visioonist ja Eesti riigi kui omaniku ootusest ettevõttele. Põhimõtted on integreeritud Eleringi juhtimisse ja annavad sisendi ettevõtte strateegiasse ning need on kinnitanud ettevõtte juhatus.

Põhimõtete eesmärk on mõtestada lahti Eleringi roll ühiskonnas ja kirjeldada Eleringi seost vastutustundliku ettevõtluse kontseptsiooniga, tuua esile Eleringi jaoks olulised rahvusvahelised jätkusuutlikkuse ja ESG raamistikud, millest ESG teemade juhtimisel lähtume, ja sõnastada Eleringi vastutustundliku ettevõtluse fookusteemad keskkonna- (E) ja sotsiaalse mõju (S) ning vastutustundliku juhtimispraktikaga (G) seonduvates teemades.

Põhimõtete dokument on avalik ja leitav Eleringi veebilehel

<https://elering.ee/vastutustundlik-ettevotlus>.

Vastutustundliku ettevõtluse fookusteemad ja nende juhtimine

Elering juhib oma ühiskondlikku mõju läbi ESG valdkondade ja fookusteemade. Fookusteemad oleme valinud lähtuvalt Eleringi tänastest mõjukohtadest ja potentsiaalset ühiskondlikke mõjukohti mõjutada.

Fookusteemad on jaotatud alateemadeks ning nende juhtimiseks oleme loonud ESG tegevuskava ning täpsemad valdkondlikud tegevuskavad ja suunised. Lisaks juhime ESG teemasid läbi valdkondlike poliitikate ja strateegiate. ESG tegevuskavas toome välja aastapõhised eesmärgid, vastutavad isikud, eraldatud ressursid ning uuendame dokumenti aasta jooksul pidevalt. ESG tegevuskava kinnitatakse ettevõtte eelarve osana ka Eleringi nõukogus.

Eleringi ESG valdkonnad ja fookusteemad:

Keskkonnamõju juhtimine (E)	Sotsiaalse mõju juhtimine (S)	Vastutustundlik juhtimispraktika (G)
<ol style="list-style-type: none"> Kliimamõju vähendamine Taastuenergiale orienteeritud võrgu arendamine Keskkonnareostuse ärahoidmine ja jäätmed Elurikkuse suurendamine ja elusloodusele negatiivse mõju vähendamine Kontoritegevusest tuleneva keskkonnamõju vähendamine 	<p>Ühiskondlik mõju majandusele ja kogukonnale</p> <ol style="list-style-type: none"> Varustuskindlus ja majanduse konkurentsivõime tugevdamine Põhitegevusest tuleneva negatiivse mõju vähendamine kogukonnale Taristu ohutus Innovatsioon ja teaduse edendamine Kvaliteetne klienditeenindus <p>Positiivne mõju Eleringi töötajatele</p> <ol style="list-style-type: none"> Tervist toetav ja ohutu töökeskkond Mitmekesisus ja võrdne kohtlemine Kaasav juhtimiskultuur Koolitus ja arendustegevus Järelkasv 	<ol style="list-style-type: none"> Läbipaistvus ja avatus Aus ja eetikapõhimõttest lähtuv juhtimine Vastutustundlikud kriteeriumid tarnijatele ja koostööpartneritele Andmekaitse Küberturvalisus

Vastutustundliku ettevõtluse indeksi kuldmärgis

Eleringi vastutustundliku tegevuse monitoorimise üheks võimaluseks on Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi korraldatav iga-aastane CSR (*Corporate Social Responsibility*) indeks. Indeks on enesehindamise vormis ettevõtete vastutustundlikule tegutsemisele antav hinnang, mille tulemus kehtib ettevõttele kaks aastat. Elering saavutas vastutustundliku ettevõtluse kuldmär-

VASTUTUSTUNDLIKU ETTEVÕTLUSE INDEKS KULDTASE 2023

gise, kui osales CSR Indeksis esimest korda 2019. aastal, ning sama tulemust kordasime 2021. ja 2023. aasta indeksis. Kuldmärgisega antav hinnang toob selgelt esile Eleringi soovi panustada vastutustundlike teemade juhtimisse enam, kui ainult seadus seda nõuab.

Elingi vastutustundliku ettevõtluse (ESG) tegevuskavast 2023

Peatükis on toodud üldine ülevaade ja näiteid Elingi ESG tegevuskavast.

Keskkonnamõju juhtimine

• Kliimamõju vähendamine

Keskkonnamõju juhtimine (E)

1. Kliimamõju vähendamine
2. Taastuenergiale orienteeritud võrgu arendamine
3. Keskkonnareostuse ärahoidmine ja jäätmed
4. Elurikkuse suurendamine ja elusloodusele negatiivse mõju vähendamine
5. Kontoritegevusest tuleneva keskkonnamõju vähendamine

Elingi eesmärk on saavutada aastaks 2030 kliimaneutraalsus ehk olukord, kus ettevõtte toote või protsessiga/teenusega seotud inimtekkeliste kasvuhoonegaaside netoheitkogus on null ning see saavutatakse täiendava ning vältimatu heite kompenseerimise abil. Eling on võtnud eesmärgi, et aastaks 2025 peab Elingi kasvuhoonegaaside heide olema vähenenud 50% ning aastaks 2030 peab olema saavutatud neutraalsus.

Elingi strateegia ülevaatamine on iga-aastane põhjalik protsess. Uuendatud strateegiasse lisandus uue ja kuuenda eesmärgina Eesti kliimaneutraalsuse saavutamine ja KPI-na Elingi kliimaneutraalsuse saavutamise moodsik, mis seab konkreetseid sihttasemed Elingi otseste emissioonide neutraliseerimiseks.

Eling teostab oma kliimamõju juhtimist Elingi kliimapoliitika kaudu, mille eesmärk on aidata kaasa Eesti varustuskindluse kliimaneutraalsusele. Uuendame kõiki kordasid ja poliitikadokumente regulaarselt, nii kinnitas juhatus ka uuendatud kliimapoliitika septembris 2023.

Lisasime Elingi strateegiasse uue eesmärgina Eesti kliimaneutraalsuse saavutamine ja KPI-na Elingi kliimaneutraalsuse saavutamise moodsiku.

Elingi tegevuste, mis toetavad Eestit energiasüsteemi üleminekul kliimaneutraalseks, koondamiseks on kliimapoliitikas kolm tegevussuunda:

- Elingi kliimaneutraalsuse saavutamine,
- Eesti taastuenergia eesmärkide täitmise võimaldamine ja
- riigi toetamine kliimaneutraalsuse saavutamisel lähtuvalt Elingi kompetentsidest.

Vastavalt kliimaneutraalsuse tegevuskavale selgitasime välja Eleringi 2022. aasta süsinikujalajälje ja soetasime plaanitud koguses päritolutunnistusi, et võrgukadudest tuleneva kaelektri kompenseerimisel tekkinud jalajälge neutraliseerida.

Gaasivõrgu remonttööde läbiviimiseks alustasime ülepumpamiseadme ehitustöödega. Seade

võimaldab remonttööde ajal keskkonda väljutava gaasi kogust vähendada. Samuti tegime ettevalmistustöid gaasi stop-süsteemi hankimiseks koos möödaviigu rajamise võimekusega, et teha lokaalseid remonttöid gaasi väljutamata.

Töötajatele tagame elektriautode tasuta laadimise Eleringi peakontoris.

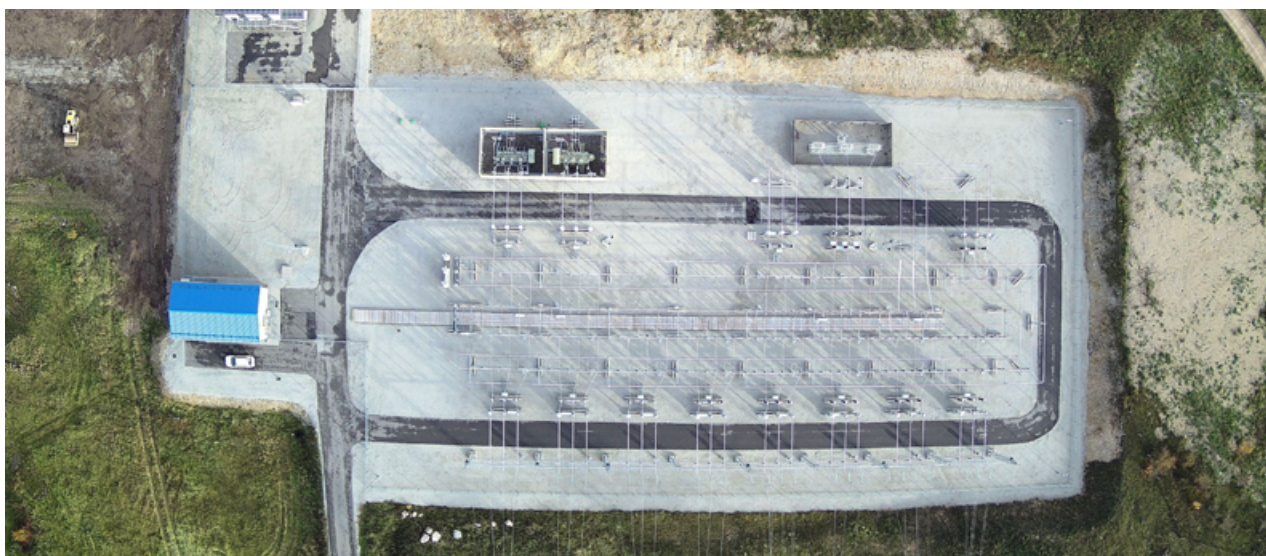
• Taastuvenergiale orienteeritud võrgu arendamine

Keskkonnamõju juhtimine (E)

1. Kliimamõju vähendamine
2. Taastuvenergiale orienteeritud võrgu arendamine
3. Keskkonnareostuse ärahoidmine ja jätmed
4. Elurikkuse suurendamine ja elusloodusele negatiivse mõju vähendamine
5. Kontoritegevusest tuleneva keskkonnamõju vähendamine

Kliimaneutraalse varustuskindluse tagamiseks peab Elering tagama, et ülekandevõrguga saaks liita võimalikult palju taastuvenergiat. Soovime muuta Eesti elektrisüsteemi tootmis- ja salvestusvõimsuste jaoks atraktiivseks.

Jätkasime Euroopa taastekava (RRF – *Recovery and Resilience Facility*) raames taastuvenergia liitmise võimekuse tõstmiseks investeeringuid ja ettevalmistusi. Kiisa-Rummu õhuliini ja Lihula 110-kilovoldise (kV) alajaama rekonstrueerimistööd lõppesid, töös on Väikese väina teise 110 kV merekaabli ehitusega alustamine, Orissaare 110 kV alajaama laiendamine ja Mustvee-Paide õhuliini rekonstrueerimise ettevalmistustööd.

Elering on juba mitu aastat kaasa aidanud biometaanini kui kodumaise taastuvkütuse populariseerimisele ja selle kaudu toetame transpordisektori dekarboniseerimist. Viisime läbi regulaarseid biometaanini nõukodasid, kuhu kaasasime kõiki huvigruppe, ja avaldasime asjakohast infot biometaanini veebilehel <https://biometaan.info> ja sotsiaalmeedias <https://www.facebook.com/rohegaasbiometaan>. Esmakordselt ületas Eestis biometaanini tootmine 200 gigavatt-tunni (GWh) piiri – 2023. aastal toodeti Eestis kokku 210.617 GWh biometaanini, mis on ligikaudu 25% rohkem kui aasta varem.

Vesiniku potentsiaali uurides osaleme mitmendat aastat aktiivselt Euroopa gaasi süsteemihaldurite konsortsiumi European Hydrogen Backbone'i töös ja osaleme Nordic-Baltic Hydrogen Corridor ehk Põhjamaade-Balti vesinikukoridori projektis. See on vesiniku ülekandetaristu projekt, mis võimaldaks vesiniku transportimist torustiku kaudu Soomes, Eestis, Lätis, Leedus, Poolas ning Saksamaal ning luua ühtse regionaalse vesinikusüsteemi ja -туру.

Projekti osapoolteks on kuus gaasisüsteemihaldurit: Gasgrid, (Soome), Elering (Eesti), Conexus Baltic Grid (Läti), Amber Grid (Leedu), Gaz System (Poola) ja ONTRAS (Saksamaa).

Projekti kohta saab lähemat infot Eleringi veebilehelt <https://elering.ee/pohjamaade-baltikumi-vesinikukoridor>.

2023. aastal viisime läbi ka regionaalse vesinikukütuse hoiustamis- ja ülekandevõimekuse uuringu, mis aitab mõista, kui palju saab olemasolevasse gaasivõrku vesinikku sisestada ja mida peab tegema, et seda võimaldada.

Mitmendat aastat tegime projekti „Track and trace initiative“ raames reaalaraja päritolutunnistuste kontseptsiooni väljatöötamiseks koostööd Taani ja Saksa süsteemihalduritega Energinet ja 50Hertz. Projekti tulemusena on tulevikus võimalik osta taastuvenergiat reaalarajalähedalt. Lähemat infot saab projekti kohta lugeda <https://energytrackandtrace.com/>.

2023. aastal avaldasime taastuvenergia infosüsteemi arenduse, mis võimaldab iga mõõtepunkti omanikul vaadata tarbitud taastuvenergia andmeid ja süsinikujalajälje suurust. Sama saab vaadata elektrimüüjate kohta ning võrrelda end keskmise tarbijaga, et teha selle põhjal kaalutletud otsuseid tarbimise ja müüja valiku osas.

Lähemalt saab arendusega tutvuda Eleringi kliendiportaali kaudu, sisenedes taastuvenergia teemasse <https://estfeed.elering.ee/>. Taastuvenergia infosüsteemi muud peamised arendused olid seotud transpordisektori dekarboniseerimisele kaasaitava oksjoniplatvormi turule toomisega.

• Keskkonnareostuse ärahoidmine

Keskkonnamõju juhtimine (E)

1. Kliimamõju vähendamine
2. Taastuenergiale orienteeritud võrgu arendamine
3. Keskkonnareostuse ärahoidmine ja jäätmed
4. Elurikkuse suurendamine ja elusloodusele negatiivse mõju vähendamine
5. Kontoritegevusest tuleneva keskkonnamõju vähendamine

Töötame selle nimel, et minimeerida ja leevendada varustuskindluse tagamiseks vajaliku taristu otsesest keskkonnamõju. Tagame ohtlike ja tavajäätmete nõuetekohase käitlemise. Vältime õhu ja pinnase reostust ning vähendame jäätmeteket, rakendades selleks parimat võimalikku tehnoloogiat.

Tegevused elektriliinidel

Keskkonda kaitsva tegevusena demonteerime pideva tegevusena kasutusest väljas olevaid elektriliine, nii eemaldasime ka 2023. aastal vastavalt plaanile 34 kilomeetrit L206 Püssi-Kiisa 220 kilovoldisest õhuliinist. Demonteerimise käigus utiliseeriti 83 masti, üle 101 jooksva kilomeetri juhet, üle 7 jooksva kilomeetri piksekaitsetrossi ning 83 masti jagu betoonvundamente.

Mandri-Euroopa sagedusalaga liitumise programmi raames demonteerisime 330kV õhuliinil L353 Viru – Tsirguliina 724 masti, 730 km juhet ja 486 km piksekaitsetrossi 243 kilomeetril ning 110kV õhuliinidel L104B Mustvee-Alutaguse, L157 Tartu - Saare, L147 Elva -Rõngu, L148 Tartu -Elva ja L677 Tsirguliina -Valka kokku 358 masti ja 272 kilomeetrit juhtmeid 91 kilomeetril.

Lisaks demonteerisime ja utiliseerisime liinide renoveerimise ja hoolduse käigus 202 masti, 42 jooksvat kilomeetrit piksekaitsetrossi ning 139 km juhet.

Tegevused alajaamades

Peame iga-aastast arvestust keskkonna reostumise ärahoidmisega seotud kulude kohta (nt õliga seotud tööd, ohtlike jäätmete utiliseerimise mahud). Eesmärk on seadmete hooldustöödega ja vananenud seadmete utiliseerimisega potentsiaalset reostust ära hoida.

Olulised tegevused gaasivõrgus

2023. aastal tegime Eesti ülekande gaasivõrku mitmeid investeringutöid, mille tulemusena suurenes gaasivõrgu ohutus ja väheneb negatiivne mõju keskkonnale.

Tegevused torustikel:

Vahetasime välja 79 vana toru eri kohtades toruliinidel kogupikkuses 948 m. Renoveerisime 74 amortiseerunud gaasitoru komposiitmuhvidega ja uuendatud isolatsiooniga kogupikkuses 888 m. Kokku uuendasime gaasitoruliine 2023. aastal 1836 m.

Torustike korrosioonikaitseks ehitati ringi gaasivõrgu viimased 7 katodkaitsejaama 69-st kaugelt juhitavateks ja ühtlasi isereguleerivateks ehk tarkadeks jaamadeks. Nüüd on kogu Eleringi gaasivõrgus tagatud torustike kaitse korrosiooni vastu isereguleerivate ehk olukorda

arvesse võtvate jaamadega, mille tulemusel torude korrosioonikiirus langeb ning asendamist vajavate torude arv gaasivõrgus hakkab vähenema. Lisaks tõhusamale kaitsele korrosiooni vastu katoodjaamades kadus nüüd ka vajadus igakuiseks jaamadesse kohapeale sõitmiseks ja reguleerimiste teostamiseks, mis omakorda vähendab autotranspordi kasutamist seiretöödeks.

Tegevused toruliinide sulgemissõlmedel:

Ehtasime Varudi DN500 ja DN200 toruliine sulgeva liinikraanisõlme kaugelt juhitavaks, mis tagab Tallinn-Jõhvi toruliini kiirema ja ohutuma opereerimise ja kaotab lülituste teostamiseks kohapeale sõitmise vajaduse, mille võrra vähendame keskkonnanajalajälge.

Täiustasime Jõgevamaal Saadjärve liinikraanisõlme gaasivoogude juhtimist sõlmes, mis tagab edaspidiselt operatiivsemad lülitustegevused remonditöödel ja võimaldab ühendada ka mobiilse gaasi ümberpumpamise kompressori. Mõlema tegevuse tulemusena vähenevad torustike remonditöödel oluliselt gaasi väljutamise kogused atmosfääri.

Ehtasime täielikult uuna Saha-Loo diagnostika/liinikraanisõlme, mis tagab operatiivsema ja ohutuma torusisese diagnostika läbiviimise transiiditorustikul Vireši-Tallinn ja ühendasime torustikule töövalmidusse Karksi diagnostikasõlme. 2023. aasta lõpust on meil tagatud Eesti-sisesel transiiditorustikul torusisese diagnostika läbiviimine vajataval ajahetkel, mis annab väga suure kindlustunde toruga opereerimiseks õigetal töörežiimidel.

Tegevused gaasijaamades

Gaasijaamades läksime 2023. a seisuga diisलगeneraatoritelt pea täielikult üle gaasigeneraatoritele, mis tagab jaamade töökindluse ning on lisaks keskkonnasõbralikum. Diisलगeneraatoreid kasutame vaid kahes kompressorjaamas, mille puhul ei ole siiani sobiva võimsusega gaasigeneraatoreid turult võimalik hankida.

Renoveerisime gaasi reguleerimise ettesoojendamiseks vajatavaid küttesüsteeme Kiviõli ja Kohtla-Järve gaasijaamades, mille tulemusena vähenevad heitgaaside kogused ja kasutatavad kütuse (maagaasi) kogused.

Likvideerisime ja seejärel utiliseerisime Soomes kahe vanemat tüüpi gaasijaama odoreerimise süsteemide maa-alused mahutid ja asendasime maapealsete kiirvahetusvaatidega. Tegevuse tulemusena on gaasile väljundpunktides lisatavad odorandi kogused ja süsteemis võimalikud lekked paremini jälgitavad.

• Elurikkuse suurendamine ja elusloodusele negatiivse mõju vähendamine

Keskonnamõju
juhtimine (E)

1. Kliimamõju vähendamine
2. Taastuenergiale orienteeritud võrgu arendamine
3. Keskkonnareostuse ärahoidmine ja jäätmed
4. Elurikkuse suurendamine ja elusloodusele negatiivse mõju vähendamine
5. Kontoritegevusest tuleneva keskkonnamõju vähendamine

Foto: Rainar Kurbel

Foto: Karl Jakob Toplaan

Strateegiliste otsuste ja tegevuste planeerimisel lähtume põhimõttest, et hoida ja suurendada liigirikkust ja looduslikku mitmekesisust. Lähtume keskkonnahoiu ja keskkonna taastamise põhimõtetest.

Valmistasime käesoleval aastal ette lepingu ja koostööalused Riigimetsa Majandamise Keskusega (RMK), et rajada Ida-Virumaal Alutaguse vallas kõrgepingeliini alla kahes kohas lendoravatele liikumiskoridorid. See võimaldab lagedat ala vältival loomaliigil potentsiaalsete elupaikade vahel turvalisemalt liigelda ja laiemale alale levida.

Euroopa Liidu riikidest elab lendorav ainult Eestis ja Soomes. Eestis on lendoravat säilinud veel piiratud alal Ida- ja Lääne-Virumaal ning Jõgevamaal, peamiselt on tema elukohad tuvastatud Alutaguse metsades.

Koostöö RMK-ga lendoravate rohekoridoride võimaldamiseks liinikaitsevööndites on hea näide, kuidas taristu ja loodus saavad koos eksisteerida. Lähemalt saab projekti kohta infot <https://www.rmk.ee/organisatsioon/pressiroom/uudised/uudised-2024/lendoravad-saavad-korkepingeliini-alla-liikumiskoridorid>.

2023. aastal viisime koostöös Eesti Ornitoloogiaühinguga Väikesel väinal läbi lindude seire kordusuuringu, et teada saada, millist mõju avaldavad õhuliinile paigaldatud linde eemale juhtivad markerid. Väikese väina õhuliinist mõjutatud lindude kaitseks viiakse ka viimane õhuliin 2024. aasta jooksul merekaablisse ning seejärel eemaldatakse ligi 60-aastane õhuliin tammilt täielikult. Lähemalt saab projekti kohta lugeda <https://elering.ee/eleringi-rajatav-vai-kese-vaina-teine-merekaabel-vabastab-vainatammi-ohuliinist>.

Tegime aasta jooksul ettevalmistusi, et viia mitmel trassil õhuliinid maakaablisse, mis suurendab Tartu varustuskindlust, kuid samal ajal vähendab ka visuaalset reostust ja liinikaitsevööndit, vähendades nii mõju ka ümbritsevale keskkonnale. Tartut ümbritsevate kõrgepingeliinide maa alla viimise projektis sõlmisime lepingud kahe esimese liini maa alla viimise osas (Tartu – Ülejõe ja Tartu – Emajõe). Pärast praegu käimasolevate tööde lõppu asendatakse maakaablitega veel kolm Tartu linna tiheasustusega alasid ümbritsevat 110-kilovoldist kõrgepinge õhuliini (Tartu-Anne, Tartu-Tööstuse, Tööstuse-Anne). Lähemalt Tartu maakaablite projektide osas saab lugeda siit <https://elering.ee/elering-alustab-tartus-kahe-maa-aluse-korgepingekaabli-rajamist>.

Tallinnas oleme omavalitsusega kokku leppinud, et Veskimetsa alajaama ja Tallinna linna piiri vahelise maakaabli rajamisel võtame arvesse Tallinna Putukaväila tingimusi, mille jaoks muudeti ka liini esialgset trassi, samuti muutsime paigaldusviisi ehk lahtise kaeviku asemel puuritakse nüüd kaablitoru maasse kinnisel meetodil ehk maasse paigaldatakse torud, mille sisse hiljem kaabli sooned tõmmatakse.

Sünkroniseerimise programmi raames jätkame seoses liinide koondamisega ühistele mastidele liinialuse maa vabastamist – programmi lõpuks (2025. aasta alguses) vabastame sel moel kokku ligi 1300 hektarit maad. 2023. aasta detsembriks on programmi käigus vabastatud juba ligi 1000 hektarit liinialust maad, mida maaomanikud saavad edaspidi piiranguteta kasutada.

Samuti demonteerisime käibest väljas oleva õhuliini Paide ja Püssi alajaamade vahel.

2023. aasta detsembriks on sünkroniseerimise programmi käigus vabastatud juba ligi 1000 hektarit liinialust maad, mida maaomanikud saavad edaspidi piiranguteta kasutada.

• Kontoritegevusest tuleneva keskkonnamõju vähendamine

Keskkonnamõju juhtimine (E)

1. Kliimamõju vähendamine
2. Taastuenergiele orienteeritud võrgu arendamine
3. Keskkonnareostuse ärahoidmine ja jäätmed
4. Elurikkuse suurendamine ja elusloodusele negatiivse mõju vähendamine
5. Kontoritegevusest tuleneva keskkonnamõju vähendamine

Mõistame, et keskkonnamõjude vähendamine algab meie igapäevasest otsustest ja sammudest oma töökorralduses. Meie eesmärk on hoida Eleringis töötamise keskkonnamõju võimalikult väiksena ja keskkonda säästvana, seetõttu mõõdame oma kliimamõju ja rakendame igapäevatoodes Rohelise Kontori põhimõtteid.

Katame peakontori katusel asuvate päikesepaneelide toodanguga keskmiselt viiendiku maja elektritarbimisest, kogume peakontoris ja osades alajaamades tualettides kasutamiseks vihmavett ning sorteerime prügi liigiti. Kutsume töötajaid igal aastal üles teadlikult jälgima digiprügi tekki- mist ning selle vähendamist. Samuti jälgime regulaarselt paberarhiivi säilitamise tähtaegasid ja vähendame vastavalt aegunud arhiivi hulka. Eesmärgiks on, et kogu jäätmete hulk oleks maksimaalselt sorteeritud ja hallatud.

Koostöös Tallinna Mesinike Seltsiga peame jätkuvalt Eleringi peakontori hoovis mesilasi. Mesilaste kohalolu tõstab linna bioloogilist mitmekesisust, nende kaasabil on võimalik tõsta linnaelanike teadlikkust looduslähedast eluviisist ning linnas mesindamine aitab kaasa ka viljapuude ja marjapõõsaste saagikuse kasvule. Viljapuid oleme istutanud ka Eleringi kontori aeda.

Kontorites pakutavat kohvi hangime vaid õiglase kaubanduse märgisega ning teed *Ethical Tea Partnership* märgisega. Jätkasime eelneval aastal algatatud ravimtaimede kogumise kampaaniat töötajate hulgas ning valmistame kontoris iga päev ravimtaimeteed, mis on töötajate seas head tagasisidet leidnud.

Sotsiaalse mõju juhtimine

• Varustuskindlus

Sotsiaalse mõju juhtimine (S)

Ühiskondlik mõju majandusele ja kogukonnale

1. Varustuskindlus ja majanduse konkurentsivõime tugevdamine
2. Põhitegevusest tuleneva negatiivse mõju vähendamine kogukonnale
3. Taristu ohutus
4. Innovatsioon ja teaduse edendamine
5. Kvaliteetne klienditeenindus

Samuti korraldasime aasta jooksul kümneid regulaarseid kriisiõppuseid, et tagada jätkuv valmisolek reageerida tõhusalt mistahes intsidentidele võrgus ja energiasüsteemis.

Eleringi eesmärk on oma tegevusega toetada Eesti majanduse konkurentsivõimet. Usume, et sotsiaalmajanduslikult odavaima energia saab tagada vaid tõhusalt toimiv läbipaistev regionaalne energiaturg, mis tugineb töökindlal ja targal energiavõrgul. Varustuskindluse kõrgetasemelisuse saavutamine on võimalik tänu õigetele hooldus- ja investeerimisotsustele.

Avaldasime detsembris iga-aastase varustuskindluse aruande, mis on põhjalik ülevaade energiasüsteemi juhtimise, võrgu, energiasüsteemi ja digitaalsest võimekusest Eestis ja valmis ühiste analüüside toel koostöös Euroopa ja regiooni süsteemihalduritega. Varustuskindluse aruande tulemuste selgitamiseks korraldasime iga-aastase varustuskindluse konverentsi, millest said osa võtta kõik huvitatud ja mida saab järele vaadata Eleringi veebilehel <https://elering.ee/varustuskindluse-konverents>. Aruandega saab tutvuda Eleringi veebilehel <https://elering.ee/varustuskindluse-arued>.

Seoses mastaaapse projektiga, mille tulemusena ühendatakse Eesti ja Balti riikide elektrisüsteemid 2025. aasta alguseks Mandri-Euroopa elektrisüsteemi sagedusalaga, töötasime edasi uute reserviturgude teenuste arendamisega, et olla sünkroniseerimise hetkeks igati valmis Eestis stabiilset sagedust tagama. Sünkroniseerimisega seotud taristuprojektid on heas ajakavas – 2023. aasta keskel valmis Püssi ja aasta lõpus Kiisa sünkroonkompensaatorjaam ja lõppes Balti-Tartu ning Tartu-Valmiera vaheliste õhuliinide rekonstrueerimine. Loe lähemalt Balti ja Valmiera alajaamade vahelise õhuliini uuendamise kohta: <https://elering.ee/euroopa-elektivorguga-uhinamiseks-vajalik-eesti-lati-uhendus-sai-taielikult-uuendatud>.

2023. aastal jõudsime lõpule elektri ülekandetariffide uuendamise protsessiga, et tagada optimaalsem võrgu arendamine ja optimeerida kasutatava tarbimisvõimsust. Samuti tagab uuendatud tariifstruktuur suurema salvestusvõimsuste huvi ülekandevõrguga liitumiseks.

• Põhitegevuse mõju ümbritsevale kogukonnale

Sotsiaalse mõju
juhtimine (S)

Ühiskondlik mõju majandusele ja kogukonnale

1. Varustuskindlus ja majanduse konkurentsivõime tugevdamine
2. Põhitegevusest tuleneva negatiivse mõju vähendamine kogukonnale
3. Taristu ohutus
4. Innovatsioon ja teaduse edendamine
5. Kvaliteetne klienditeenindus

Elering uuendab ja arendab järjepidevalt nii riigisiseseid kui rahvusvahelisi elektri- ja gaasiühendusi. Uute arenduste planeerimisel lähtume suurimast positiivsest mõjust ühiskonnale ja vähimast negatiivsest mõjust kogukonnale. Suurim positiivne mõju tuleneb Eleringi põhiülesandest tagada varustuskindlus. Teostame alajaamade seadmetest põhjustatud müra mõõtmisi ja vajadusel rakendame täiendavaid meetmeid müraleviku piiramiseks. Energiataristu planeerimine ja haldamine toimub koostöös kohalike omavalitsustega ja kogukonnaga.

Energiataristu arendamisel ja uuendamisel panustame avalikku ruumi taristu visuaalse sobitamisega ümbritsevasse keskkonda (nt disainmastid, disain alajaamade seintel). Meie eesmärk on tuua disainiga inimesed energeetikateemadele lähemale.

Risti-Virtsu maantee äärne Kullamaa alajaama sein sai suvel kunstniku KryptikArt käe läbi toreدا täienduse, mis sulandab ehitise osavalt ümbritsevasse keskkonda.

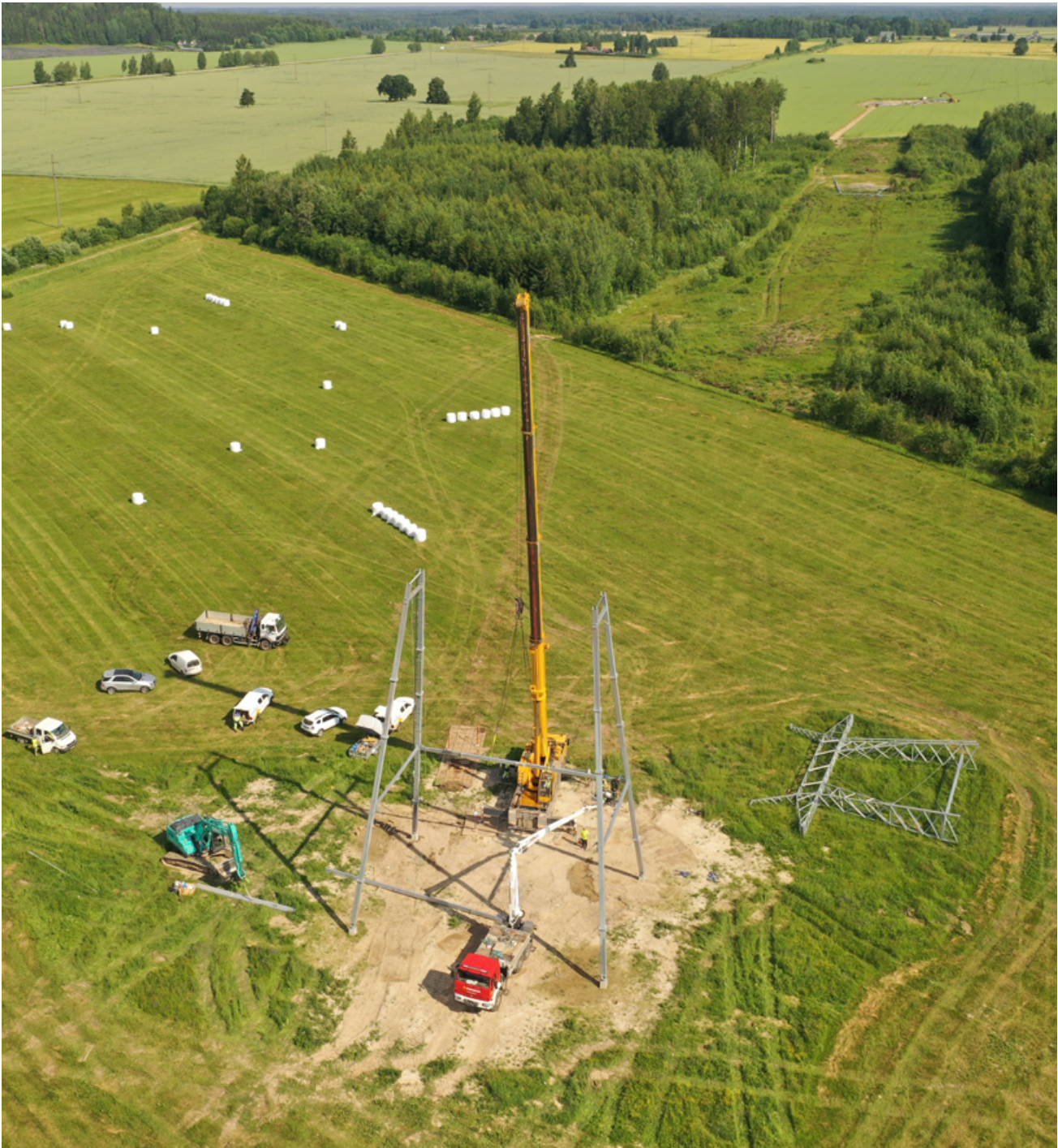
Töötavate alajaamade seadmed võivad tekitada ümbruskonda häirivat müra. Kuigi mõõtmised ei ole näidanud piirväärtuste ületamist, jätkasime 2023. aastal ettevalmistavate tegevustega hankedokumentatsiooni koostamise näol ja tegime koostööd Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusega, et ümbritseda 330kV alajaamade trafod kõigist külgedest müratõkkesetega. Kokku paigaldatakse seinad 9 alajaamas.

Samuti oleme valmis otsima erilahendusi mürataseme vähendamiseks isegi juhul, kui müratase on lubatud normi piires. Oleme leidnud selliseid lahendusi 110kV alajaamade osas linnapiirkonnas, kus alajaama müra võib elanikke rohkem häirida.

Maaomanike huve silmas pidades püstitame uute liinide ehitusel põllumaadel põlluharimise sõbralikke maste ehk ilma tõmmitsateta vabalt seisvaid maste, mille alt saavad põllumasinad läbi sõita. Tänu tõmmitsate puudumisele on

põlluharimine liinikaitsevööndis märksa lihtsam kui tõmmitsatega mastide puhul. Uusi maste püstitati Tartu ja Valmiera vaheliste õhuliinide rekonstrueerimisel kokku üle kahesaja ja sama jätkatakse teise nõukogudeaegse Läti-suunalise elektriühenduse rekonstrueerimisel Viru ja Tsigu-liina alajaamade vahel, mis valmib 2024. aastal.

Liinikaitsevööndite puhastamisel puittaimestikust kasutame võimalikult palju pinnalt freesimisega puhastamist, mis on maaomanikele kasulikum ja meeldivam lahendus kui freesimata. 2023. aastal puhastasime sel viisil ligi tuhat hektarit liinikaitsevööndeid.

• Taristu ohutus

Sotsiaalse mõju juhtimine (S)

Ühiskondlik mõju majandusele ja kogukonnale

1. Varustuskindlus ja majanduse konkurentsivõime tugevdamine
2. Põhitegevusest tuleneva negatiivse mõju vähendamine kogukonnale
3. Taristu ohutus
4. Innovatsioon ja teaduse edendamine
5. Kvaliteetne klienditeenindus

Näide kampaania bannerist

EI ELEKTRISI EI SAAKS ÖUDUS!

Ära mine mahakukkunud kõrgepingejuhtmele lähemale kui 20 m! Kõrgepinge tapab juba 2,5 m kauguselt!

Vaata lisa: elering.ee/ohutus

elering | elektrilevi | PÄASTEAMET

OHUD elektril kõrgepingeliinide juures

Elering haldab elektril põhivõrku ehk kõige suuremaid 330- ja 110-kilovoldiseid elektriliine, mis on kõrgendatud ohu allikaks inimeste tervisele ning varale. Käesolev voldik annab esmase info ja juhised ohutuse tagamiseks kõrgepingeliinide juures.

Tagame taristu läheduses ohutu liikumise ja töötamise. Levitame teadmust ohutu käitumise kohta liinide ja trasside läheduses.

2023. aastal viisime läbi igakevadise ohutuskampaania, mis juhib tähelepanu ohtudele elektriliinide ja gaasitrasside kaitsevööndites viibimisel ja tegutsemisel. Kampaania viisime teist aastat läbi koostöös Elektrilevi ja Päästeametiga ning plaanime seda konstruktiivset koostööd jätkata, et üheskoos infot ohtudest võimalikult tulemuslikult inimesteni viia. Statistika näitab, et pärast kampaaniaga alustamist on õnnetusjuhtumid Eleringi ülekandevõrguga seoses vähenenud – kui varasematel aastatel oli metsaveotektorite, kallurite ja muude masinate tekitatud sündmusi aastas 5-6, siis 2023. aastal oli kaks sündmust, mida oleks saanud piisava teadlikkuse korral ära hoida. Plaanime ühiste kampaaniatega jätkata, eesmärk on kasvatada kõrgepingeliinide lähedal liikuvate ja töötavate inimeste teadlikkust ja vähendada õnnetusjuhtumid nullini.

Samuti uuendasime ohutusvoldikut, mis toob välja kõik ohtlikumad olukorrad liinide lähedal ja levitame seda nii digitaalsel kui paberkujul töövõtjatele. Info saab alla laadida siit: https://elering.ee/sites/default/files/2024-01/Elering_Ohutusvoldik_Presentation_PDF.pdf

Korraldame liinide ja gaasitrasside ülevaatused toimusid tavapäraselt, et tagada Eleringi liinidel ja trassidel ohutus. Ülevaatusi teostame jalgsi, autodega ja laserskaneerimisega, lisades järgmisest aastast veelgi efektiivsemaks monitoorimiseks ka droonidega ülevaatused.

Jätkame ka gaasitaristu märgistuste parandamise ja lisamisega, et trassid oleksid töövõtjatele ja maaomanikele paremini märgatavad, ning töötasime edasi gaasijaamade 3D-mudelite loomise projektiga tööde ohutuse suurendamiseks erinevate kommunikatsioonide koospaiknemise olukorras.

• Innovatsioon ja teaduse edendamine

Sotsiaalse mõju juhtimine (S)

Ühiskondlik mõju majandusele ja kogukonnale

1. Varustuskindlus ja majanduse konkurentsivõime tugevdamine
2. Põhitegevusest tuleneva negatiivse mõju vähendamine kogukonnale
3. Taristu ohutus
4. Innovatsioon ja teaduse edendamine
5. Kvaliteetne klienditeenindus

Vastavalt Eleringi omaniku ootusele panustame ühe protsendi käibest teadus- ja arendustegevusse. Teadus- ja arendustegevuse projektide eesmärk on aidata kaasa Eleringi strateegiliste eesmärkide täitmisele, tagamaks varustuskindlus kliimanetraalsel moel, toetades Eesti majanduse konkurentsivõimet.

2023. aastal jätkusid tegevused, et hinnata Eesti energiasüsteemi vajadusi ja võimalusi seatud kliima- ja taastuenergia eesmärkide saavutamiseks. Peamised fookusvaldkonnad olid elektritarbimise prognoosi tundlikkusanalüüside läbiviimine, erinevate energia tootmise-tarbimisportfellide analüüs ning piiriülene koostöö Läänemere-regiooni vesinikutaristu loomiseks.

Eesti 2030 taastuenergia 100 eesmärgi vaatest on riigil ja Eleringil vaja mõista, milliseks võib kujuneda elektritarbimine aastal 2030, et luua eeldused vajalike taastuenergiareserve ja tootmisvõimsuste rajamiseks ning ülekandevõrgu planeerimiseks. Kuigi 2022. aastal koostasime värsked elektritarbimise stsenaariumite analüüsi (elektritarbimise prognoosi), lähtus see „Fit for 55“ esmasest ettepanekust ning tehtud üldiselt-detaili (*top-down*) põhimõttel. Vahepeal on „Fit for 55“ ettepanekud vormistatud Euroopa direktiividesse ja/või määrustesse ning poliitiliste eesmärkide kohta on selgust rohkem. Seetõttu viisime 2023. aasta lõpus läbi täiendava tundlikkusanalüüsi elektritarbimise prognoosile. Uus analüüs on koostatud detailsest-üldiseks (*bottom-up*) printsiibil ja soojussektori turuosalistega konsulteerides ning selgitab välja, kui kiiresti transpordi- ja soojussektor võiks elektrifitseeruda. Lisaks selgitasime välja, kas on piiravaid tegureid, miks nimetatud sektorid kiiremini ei elektrifitseeru. Analüüsist selgus, et transpordisektor elektrifitseerub kõigis Euroopa

riikides üldiselt sama trendijoont pidi, lihtsalt elektrifitseerimisega alustati erineval ajal, mistõttu ollakse trendijoonel erinevas kohas. Lisaks seab transpordisektori elektrifitseerumisele üsna jäiga piiri autopargi vahetumise kiirus – ostetud autode arv aastas. Soojussektoris aga ei muutu laialdane elektrile üleminek majanduslikult mõistlikuks seni, kuni olemasolevad tootmisvarad on piisavalt amortiseerunud, täna kasutusel olnud kütuste piisav konkurentsivõime kaob ja soojuse hinnaregulatsiooni muudetakse. Sellest tulenevalt prognoosib Elering ka uute analüüside põhjal energia lõpptarbimiseks 2030. aastal suurusjärgus 10 TWh.

Eesti taastuvelektri tootmise potentsiaal mere- tuulest, maismaatuulest ja päikeseenergiast ületab märkimisväärselt Eesti tänast elektritarbimist ning selle prognoosi tulevikus. Sellest tulenevalt on taastuenergia potentsiaal Eesti riigile majanduslik võimalus, mida realiseerides on võimalik tõsta Eesti riigi konkurentsivõimet. Elering, toetades Eesti majanduse konkurentsivõimet ning olles elektri, gaasi ja tulevikus ka vesiniku ülekandevõrgu operaator, on huvitatud selle potentsiaali mõistlikust realiseerimisest. Taastuenergia potentsiaali rakendamiseks, kui seda otsustatakse poliitilisel tasemel teha, on kolm võimalust või nende kombinatsioon, milles igaühes on Eleringil oluline roll: 1) eksportida taastuvelektrit; 2) eksportida taastuvelektrist toodetud vesinikku; 3) meelitada energiamahukat tööstust Eestisse, kes toodaks taastuenergiast kõrgema lisandväärtusega produkti, mida eksportida maailmaturule. Kõigis neis valikutes on Eleringil roll energia ülekandmiseks piiriüleselt ja riigisiselt. Selleks, et tõsta ettevõttesisest kompetentsi ja arvestamiseks nende valikute juures varustuskindluse aspekti, oleme Eleringis koostöös konsultantidega läbi viinud erinevate elektri tootmise-tarbimise portfellide modelleerimist koos erinevate välisühenduste variantidega, saamaks teadmuse, milline on mõju Eesti energiasüsteemile.

Suurtes kogustes ilmastikust sõltuva elektritootmisvõimsuse lisandumisel elektrisüsteemi käivad kaasas perioodid, mil elektritootmist tuulest või päikesest on väga palju. See toob nendel hetkedel kaasa väga odavad hinnad elektritarbijatele, aga ka võimaluse toota soodsat vesinikku. Vesinikku on võimalik kasutada heitmete vähendamiseks nendes sektorites, kus elektrifitseerimine ei ole võimalik või majanduslikult mõistlik, näiteks rasketööstuses või pikamaatranspordis. Suurtes kogustes vesiniku transportimiseks on vaja vesiniku ülekandefrakstruktuuri, mille planeerimise-

ga Elering koos teiste Läänemere-äärsete riikide süsteemihalduritega ka tegeleb. Üleeuroopalise vesinikutaristu koostööorganisatsiooni European Hydrogen Backbone kaudu arendame ühiselt projekti Nordic Baltic Hydrogen Corridor (NBHC). Nimetatud NBHC võimalik trassikoridor läbib Soomet, Eestit, Lätit, Leedut, Poolat ja jõuab välja Saksamaale. Projekt pälvis 2023. aasta lõpus Euroopa Komisjoni tunnustuse ja nimetati Euroopa Ühishuvi projektide nimekirjas (PCI list). Antud nimekirja pääsemine võimaldab kiirendada planeerimisprotsessi, pälvides Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide toetuse ning võimaldab projekti tulevikus elluviimiseks taotleda finantseerimist Euroopa ühendamise rahastust. 2023. aasta lõpus algas NBHC projekti teostatavusanalüüs, mida viib läbi konsultant AFRY ning mis plaanide kohaselt valmib 2024. aasta keskel.

Ühiskondlikult vastutustundliku ettevõtte annab Elering toetusi energiavarustuskindluse tagamiseks, energeetikaalase hariduse edendamiseks ning üldise energeetikaalase teadlikkuse tõstmiseks – maksab energeetika valdkonnaga seotud üliõpilastele stipendiume, edendab energeetika valdkonnas õppe-, teadus- ja arendustegevust ning toetab energeetikaalaste ürituste korraldamist ja energeetikaalase teabe levitamist.

Toetuste maksmine ja annetuste tegemine Eleringi poolt toimub kooskõlas Riigivaraseaduse ja ettevõtte siseregulatsioonidega.

Koostöös TalTech-iga andsime 2023. aastal traditsiooniliselt välja Tuleviku energiasüsteemi stipendiumid, mille pälvis üks roheliste energia- tehnoloogiate magistriõppe üliõpilane ja kaks informaatika bakalaureusetaseme üliõpilast. Lähemalt Eleringi stipendiumist saab lugeda veebilehelt <https://elering.ee/toetused>.

• Kvaliteetne klienditeenindus

Sotsiaalse mõju juhtimine (S)

Ühiskondlik mõju majandusele ja kogukonnale

1. Varustuskindlus ja majanduse konkurentsivõime tugevdamine
2. Põhitegevusest tuleneva negatiivse mõju vähendamine kogukonnale
3. Taristu ohutus
4. Innovatsioon ja teaduse edendamine
5. Kvaliteetne klienditeenindus

Soovime saavutada ja hoida kliendikeskset ettevõtte kultuuri. Eleringi kliendid on võrguteenuse, võrguga liitumise, bilansiteenuse ja taastuenergia toetuste ning päritolutunnistuste kliendid.

Elering viib igal aastal läbi kliendi rahulolu-uuringut ja uuendame kliendipoliitikat, mis sõnastab kliendikeskse kultuuri põhimõtted.

Kliendikogemust soovime parendada paljuski digitaalsete lahenduste kaudu, mistõttu 2023. aastal lansseerisime uue Eleringi kliendiportaali e-elering <https://estfeed.elering.ee/>, kust iga tarbija näeb enda energiatarbimisega seotud andmestikku. Ühtlasi jätkame elektri ja gaasi andmeladude uuendamise projekti, mis hõlmavad kogu Eesti tarbimisandmestikku ja turuosaliste vahelist infovahetust, ning see jõuab lõpule 2024. aasta keskel.

Maaomanike ja võrguteenuse klientide portaali uuendusena lasime välja võrgutariifi arvutuste kalkulaatori arenduse, samuti viisime läbi ana-

lüüsid liitumispakkumiste automatiseerimise ja kliendikatkestuste monitoorimise lahendusteks.

Eleringi sotsiaalse mõju juhtimise valdkonna all käsitletavat positiivsed mõjud töötajatele on

toodud peatükis „Töötajate kaasamise ja motiveerimise tegevuskava „Meie Elering“.

• Järelkasv

Sotsiaalse mõju juhtimine (S)

Positiivne mõju Eleringi töötajatele

1. Tervist toetav ja ohutu töökeskkond
2. Mitmekesisus ja võrdne kohtlemine
3. Kaasav juhtimiskultuur
4. Koolitus ja arendustegevus
5. Järelkasv

Töötame järelkasvu tagamise ja energeetika populariseerimise nimel ning tunnustame Eleringi töötajaid, kes panustavad õpilaste harimisse. Tagame eesseisvate energiasüsteemi muutuste elluviimiseks vajalike talentide ja kompetentside hoidmise kvaliteetse juhtimise ja tugeva organisatsioonikultuuri kaudu.

Eleringi töötajad viivad igal aastal läbi arvukalt ekskursioone Eleringi objektidele ning annavad ülikoolides loenguid ja üldhariduskoolides gümnasistidele ülevaadet energiasüsteemist, et noortes energeetika vastu huvi tekitada.

2023. aastal viisime vähemalt viiele Eleringi strateegilisele objektile läbi ekskursioone kokku ligi 450 inimesele nii koolidest kui ettevõtetest. Lisaks andsid vähemalt 14 töötajat loenguid või loengusarju TalTech-is ja Tartu Ülikoolis ning esitasid ettekandeid energeetikateemadel täiendkoolitusel, klubilisel ettevõtmisel ja õpilastele suunatud energeetikamessil Positron.

2023. aastal viisime Eleringi strateegilistel objektidel ekskursioone läbi kokku ligi 450 inimesele nii koolidest kui ettevõtetest.

Foto: Püssi sünkroonkompensaatori külustus märtsis 2023

Samuti tegime koostööd Tehnopoly Innovatsiooniklubiga, kelle liikmetele tutvustasime Eleringi teekonda ESG valdkonnas.

Vastutustundlik juhtimispraktika

• Läbipaistvus ja avatus

Vastutustundlik juhtimispraktika (G)

1. Läbipaistvus ja avatus
2. Aus ja eetikapõhimõtteist lähtuv juhtimine
3. Vastutustundlikud kriteeriumid tarnijatele ja koostööpartneritele
4. Andmekaitse
5. Küberturvalisus

Elering on pühendunud ühingujuhtimise heade tavade järgimisele, mis on eelduseks meie strateegiliste eesmärkide saavutamiseks ja organisatsioonikultuuri kujundamiseks.

Meile on oluline turuosaliste võrdne kohtlemine, mida teostame turuinfo esitamisega kõigile üheaegselt kiirete turuteadete platvormide kaudu. Samuti korraldame turuosalistele regulaarselt elektrituru, gaasituru, võrguteenuse klientide ning biometaanu nõukodasid avatud aruteluforumitena ning viime uute reeglite ja arenduste loomisel läbi piisava pikkusega avalikke konsultatsioone.

• Aus ja eetikapõhimõtteist lähtuv juhtimine

Vastutustundlik juhtimispraktika (G)

1. Läbipaistvus ja avatus
2. Aus ja eetikapõhimõtteist lähtuv juhtimine
3. Vastutustundlikud kriteeriumid tarnijatele ja koostööpartneritele
4. Andmekaitse
5. Küberturvalisus

Eleringile on oluline, et kõik töötajad ja juhid järgiksid kõrgeimaid eetikastandardeid. Elering on äriühing, kus on lubamatu mistahes kujul või vormil esinev korruptsioon.

Eleringi töötajad deklareerivad majandushuve kõikides hankekomisjonides. Regulaarselt viime kogu ettevõttele läbi korruptsiooniennetuse sisekoolitust, nii ka 2023. aastal, mil avasime samuti anonüümse vihjeliini Eleringiga seotud võimalike pettuse- ja korruptsioonikahtluste raporteerimiseks ning mis on kättesaadav Eleringi veebilehelt <https://elering.ee/vihjeliin>.

Iga-aastaselt viime läbi riskihindamise riskide osas, mis võivad ohustada strateegiliste eesmärkide saavutamist ja kord kvartalis viime välise audiitorfirma juhtimisel läbi siseauditi erinevatel teemadel.

Pikemalt on korruptsiooniennetuse ja riskide teemat käsitlenud peatükis „Riskid ja eetilised põhimõtted, korruptsioonivastane tegevus“.

• Nõuded koostööpartneritele

Vastutustundlik juhtimispraktika (G)

1. Läbipaistvus ja avatus
2. Aus ja eetikapõhimõtteist lähtuv juhtimine
3. Vastutustundlikud kriteeriumid tarnijatele ja koostööpartneritele
4. Andmekaitse
5. Küberturvalisus

Eleringile on oluline, et hangiksime tooteid ja teenuseid vastutustundlikelt ettevõtetelt, seega peavad Eleringi töövõtjad täitma kõiki Eleringi töötervishoiu ja -ohutuse nõudeid ning regulatsiooni, mis seab kõikidele riigihangete partneritele kõlbelisuse ja ametialase professionaalsuse nõuded.

Aasta jooksul viisime läbi iga-aastase ohutuspäeva töövõtjatele ja 9 ohutuskoolitust, et tagada partnerite teadlikkus ja vastavus Eleringi ohutusnõuetele. Koolitustel osales 74 inimest ning oleme alati avatud partnerite nõustamisele ohutusalastes küsimustes.

Ohutuse tõstmiseks jätkusid ka elektripaigaldiste käidu ohutusjuhendi uuendamine, ettevõtete ühise ohuskaardi loomine, kuhu kantakse ettevõtete üleselt õigused tegutsemisel elektripaigaldistes, ja koostööteiste energeetikaetevõtetega kompetentsikeskuse loomiseks, et tagada üle-eestilises elektrivõrgus teostatavate tööde ohutus ja kõrge kvaliteet.

2023. aastal viisime läbi töökeskkonnakontrollid 68 objektil.

Eleringi ohutusspetsialist viib regulaarselt läbi töökeskkonna ülevaatusi, et kontrollida ohutusnõuete täitmist kohapeal. 2023. aastal tegime selliseid kontrole 68 objektile, mille käigus kontrolliti ohutuse aspekte, heakorranõuete täitmist, jäätmete ja materjalide nõuetekohast ladustamist ja sorteerimist. Eleringi töövõtjatele on lepingutega seatud kohustus objektidel nõuetekohaselt prügi sorteerida ja demonteeritavaid materjale taaskäidelda, mida kontrollitakse lisaks ka lepingulise omanikujärelevalve abil.

• Andmekaitse

Vastutustundlik juhtimispraktika (G)
1. Läbipaistvus ja avatus
2. Aus ja eetikapõhimõtteist lähtuv juhtimine
3. Vastutustundlikud kriteeriumid tarnijatele ja koostööpartneritele
4. Andmekaitse
5. Küberturvalisus

Isikuandmete töötlemisel rakendame seaduslikkuse, eesmärgikohasuse, minimaalsuse, õigsuse, säilitamise ja turvalisuse põhimõtteid. Eleringil on toimivad isikuandmete töötlemise protsessid ja viime läbi regulaarseid koolitusi.

2023. aastal arendati uus infosüsteem isikuandmete töötlemise toimingute registreerimiseks (kohustus registri pidamiseks tuleneb Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmäärusest GDPR), mis tagab ajakohase ülevaate ettevõtte isikuandmete töötlemise äriprotsessidest, ning toimusid koolitused äriprotsesside omanikele ja uutele töötajatele.

Samuti uuendati ja laiendati andmevahetusplatvormi kliendiportaali (<https://estfeed.elering.ee/>) kaudu pakutavat nõusolekuteenust, mis on vastavuses GDPR-iga ja mille kaudu energiatarbijad ning tootjad saavad anda õigusi enda mõõtepunktide ja mõõteandmete jagamiseks erinevatele teenusepakkujatele.

• Küberturvalisus

Vastutustundlik juhtimispraktika (G)
1. Läbipaistvus ja avatus
2. Aus ja eetikapõhimõtteist lähtuv juhtimine
3. Vastutustundlikud kriteeriumid tarnijatele ja koostööpartneritele
4. Andmekaitse
5. Küberturvalisus

Küberturvalisuse tagamiseks rakendame süsteemselt turvameetmeid eesmärgiga tagada ärisaladust sisaldava teabe ja isikuandmete infoturvalisus ning kaitsta elutähtsa teenuse osutamiseks vajalikke süsteeme küberohtude eest.

Töötajate turvateadlikkuse tõstmiseks viisime terve aasta vältel läbi õngitsuskirjade simulatsiooni, kus töötajad pidid tuvastama õngitsusena saadetud e-kirjad ja neist raporteerima. Simulatsioon tõi iga õngitsuse puhul välja ka potentsiaalsed ohukohad, kuhu teadmatuse korral võib sattuda.

Samuti viisime läbi majasisese küberturbe kriisiõppuse, et olla valmis reageerima elutähtsat teenust ohustavatele intsidentidele ja jätkasime regulaarse turvatestimise juurutamisega, et tagada Eleringi veebirakenduste andme- ja küberturvalisus.

**RAAMATUPIDAMISE
AASTAARUANNE
1.01.2023 – 31.12.2023**

Sisukord

Finantsseisundi aruanne	74
Koondkasumiaruanne	75
Rahavoogude aruanne	76
Omakapitali muutuste aruanne	77
Lisa 1. Elering AS ja selle äritegevus	78
Lisa 2. Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest	78
Lisa 3. Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused	87
Lisa 4. Uued arvestuspõhimõtted	88
Lisa 5. Finantsriskide juhtimine	89
Lisa 6. Segmendiaruandlus	96
Lisa 7. Hoiused ja deposiidid pankades	100
Lisa 8. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	101
Lisa 9. Varud	103
Lisa 10. Materiaalne põhivara	104
Lisa 11. Immateriaalne põhivara	106
Lisa 12. Võlakohustused	107
Lisa 13. Võlad tarnijatele ja muud võlad	110
Lisa 14. Lepingulised kohustused ja tulevaste perioodide tulud	111
Lisa 15. Omakapital	112
Lisa 16. Müügitulu	113
Lisa 17. Muud äritulud	114
Lisa 18. Kaubad, toore, materjal ja teenused	115
Lisa 19. Mitmesugused tegevuskulud	116
Lisa 20. Tööjõukulud	117
Lisa 21. Finantstulud ja -kulud	118
Lisa 22. Kasutusrent	119
Lisa 23. Saldod ja tehingud seotud osapooltega	120
Lisa 24. Tingimuslikud kohustused ja siduvad tulevikukohustused	122
Kasumi jaotamise ettepanek	126
Tegevjuhtkonna allkirjad 2023. aasta majandusaasta aruandele	127
Eleringi müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le	128

Finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes

Lisa

31.12.2023

31.12.2022

VARAD

Käibevara

Raha ja raha ekvivalendid	7	65 533	229 287
Lühiajalised deposiidid	7	110 000	50 000
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	8	51 790	73 280
Varud	9	20 247	22 398
Käibevara kokku		247 570	374 965

Põhivara

Investeering sidusettevõttesse		73	53
Pikaajalised nõuded		3 610	0
Materiaalne põhivara	10	1 196 634	1 069 013
Immateriaalne põhivara	11	19 879	16 912
Põhivara kokku		1 220 196	1 085 978

VARAD KOKKU

1 467 766 **1 460 943**

KOHUSTUSED

Lühiajalised kohustused

Võlakohustused	12	11 323	237 265
Võlad tarnijatele ja muud võlad	13	93 613	70 906
Lühiajalised kohustused kokku		104 936	308 171

Pikaajalised kohustused

Võlakohustused	12	66 186	76 759
Muud pikaajalised kohustused		1 705	1 249
Liitumistasudest tulenev lepinguline kohustus	14	133 183	72 355
Tulevaste perioodide tulud	14	747 717	602 906
Pikaajalised kohustused kokku		948 791	753 269

KOHUSTUSED KOKKU

1 053 727 **1 061 440**

OMAKAPITAL

Aktiikapital	15	229 890	229 890
Kohustuslik reservkapital	15	18 721	17 850
Jaotamata kasum	15	165 428	151 763
OMAKAPITAL KOKKU		414 039	399 503
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU		1 467 766	1 460 943

Lisad lehekülgedel 80 kuni 124 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Koondkasumiaruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
Müügitulu	16	244 748	386 975
Muud äritulud	17	10 053	11 146
Kaubad, toore, materjal ja teenused	18	-149 907	-309 692
Mitmesugused tegevuskulud	19	-8 051	-7 589
Tööjõukulud	20	-15 050	-13 304
Põhivara kulum	10, 11	-53 445	-47 675
Ärikasum		28 348	19 861
Finantstulud	21	5 444	197
Finantskulud	21	-3 415	-2 644
Kasum enne tulumaksustamist		30 377	17 414
Tulumaksukulu	15	-2 340	0
Aruandeaasta kasum		28 037	17 414
Aruandeaasta koondkasum		28 037	17 414

Lisad lehekülgedel 80 kuni 124 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Rahavoogude aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>1.01.2023- 31.12.2023</i>	<i>1.01.2022- 31.12.2022</i>
Rahavood äritegevusest			
Kasum enne tulumaksu		30 377	17 414
Korrigeerimised:			
• Kasum materiaalse põhivara müügist	17	-51	-24
• Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus, immateriaalse põhivara amortisatsioon	10, 11	53 445	47 675
• Kasutatud ja amortiseeritud toetused	17	-7 747	-6 031
• Intressikulud	21	3 365	2 640
• Intressitulu	21	-5 423	-189
• Kasum kapitaliosaluse meetodil		-20	-8
Rahavood äritegevusest enne käibekapitali muutust		73 946	61 477
• Varude muutus	9	2 151	-18 740
• Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	8	22 508	-15 446
• Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	13	996	14 775
• Liitumis- ja muude teenustasude tulevaste perioodide tulu muutus	14	58 955	34 909
Käibekapitali muutused		84 610	15 498
Makstud tulumaks	15	-2 340	0
Makstud intressid	13, 21	-4 570	-2 056
Saadud intressid	8, 21	4 372	166
Kokku rahavood äritegevusest		156 018	75 085
Rahavood investeerimistegevusest			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetused	10, 11, 13	-167 826	-117 753
Üle 3-kuuliste deposiitide netomuutus	7	-60 000	-8 000
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine	14	38 644	60 838
Sissemakse sidusettevõtte omakapitali		0	-45
Laekunud materiaalse põhivara müügist	10, 17	134	114
Laekunud ülekoormustasu	8, 13, 14	118 418	167 009
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-70 630	102 163
Rahavood finantseerimistegevusest			
Lunastatud võlakirjad	12	-225 000	0
Tagasimakstud pangalaenu	12	-10 558	-10 558
Tagasimakstud rendikohustused	12	-84	-71
Makstud dividendid	15	-13 500	0
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-249 142	-10 629

Raha ja raha ekvivalentide netomuutus		-163 754	166 619
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	7	229 287	62 668
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	7	65 533	229 287

Lisad lehekülgedel 80 kuni 124 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Aksiakapital</i>	<i>Kohustuslik reservkapital</i>	<i>Jaotamata kasum</i>	<i>Kokku</i>
Saldo seisuga 1.01.2022	229 890	17 595	134 603	382 088
Aruandeaasta koondkasum	0	0	17 414	17 414
Kokku aruandeaasta koondkasum	0	0	17 414	17 414
Tehingud omanikega:				
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	255	-255	0
Kokku tehingud omanikega	0	255	-255	0
Saldo seisuga 31.12.2022	229 890	17 850	151 762	399 502
Aruandeaasta kasum	0	0	28 037	28 037
Kokku aruandeaasta koondkasum	0	0	28 037	28 037
Tehingud omanikega:				
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	871	-871	0
Makstud dividendid	0	0	-13 500	-13 500
Kokku tehingud omanikega	0	871	-14 371	13 500
Saldo seisuga 31.12.2023	229 890	18 721	165 428	414 039

Täpsem informatsioon aktsiakapitali ja muude omakapitali kirjete kohta on esitatud lisas 15.

Lisad lehekülgedel 80 kuni 124 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Elering AS ja selle äritegevus

Elering AS, edaspidi „Elering,“ 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Elering AS on registreeritud Eesti Vabariigis ja juriidiline aadress on Kadaka tee 42, 12915 Tallinn, Eesti. Elering AS-i põhitegevus on elektri ja gaasi ülekanne Eesti Vabariigis.

Eleringi majandustegevust reguleerivad Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu seadused. Konkurentsiamet teostab järelevalvet Eleringi võrgutegevuse ning bilansiteenuse osutamise üle, sh kinnitab võrgutariifid ning vastavate lepingute tüüptingimused.

Eleringi ainuaktsionär on Eesti Vabariik.

Eleringi raamatupidamise aastaaruande on juhatus kinnitanud 11.03.2024. Vastavalt Eesti Vabariigi Äri-seadustikule esitatakse majandusaasta aruanne heakskiitmiseks Eleringi nõukogule ja kinnitamiseks aktsionäride üldkoosolekule.

Lisa 2. Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest

Koostamise alused. Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega („IFRS“), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, lähtudes soetusmaksumuse printsiibist. Käesoleva raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud peamised arvestuspõhimõtted on esitatud alljärgnevalt. Neid arvestuspõhimõtteid on rakendatud järjepidevalt kõikidele aruandes esitatud perioodidele, välja arvatud juhul, kui on viidatud teisiti.

Arvestus- ja esitusvaluuta. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes, mis on arvestus- ja esitusvaluuta. Eleringi aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Välisvaluuta ümberarvestus. Välisvaluutas toimunud tehingud arvestatakse ümber arvestusvaluutasse tehingupäeval kehtivate Euroopa Keskpanka valuutakursside alusel.

Finantsvarad

Klassifitseerimine

Elering klassifitseerib finantsvarad järgmises mõõtmiskategoorias:

- varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Klassifitseerimine sõltub Eleringi ärimudelilist finantsvarade haldamisel ning rahavoogude lepingulistest tingimustest.

Võlainstrumendid. Võlainstrumentide edasine kajastamine sõltub Eleringi ärimudelilist finantsvarade haldamisel ning finantsvara lepingulistest rahavoogudest. Eleringi kõik võlainstrumendid on klassifitseeritud korrigeeritud soetusmaksumuse mõõtmiskategooriasse.

Varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Nendest varadest saadav intressitulu kajastatakse finantstuludes sisemise intressimäära meetodil. Kajastamise lõpetamisel kajastatakse saadud kasum või kahjum kasumiaruandes muudes tuludes/kuludes. Valuutakursi kasumid ja kahjumid ning krediidikahjumid kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel.

Seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022 olid järgnevad Eleringi finantsvarad klassifitseeritud järgmistes kategooriates:

- nõuded ostjate vastu,
- pangadeposiidid,
- raha ja raha ekvivalendid.

Väärtuse langus

Elering hindab korrigeeritud soetusmaksumuses kajastavate võlainstrumentide oodatavat krediidikahjumit tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärtuse languse meetoodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud.

Nõuetele ostjate vastu rakendab Elering IFRS 9 järgi lubatud lihtsustatud lähenemist ning arvestab nõuete allahindlust nõuete pikkuse oodatava krediidikahjumina nõuete esmasel kajastamisel. Elering kasutab allahindluste maatriksit, kus allahindlus arvutatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumiste perioodidest.

Investeeringisreitinguga raha ja raha ekvivalentide ja pangadeposiitide osas on hinnatud, et krediidirisk ei ole märkimisväärselt suurenenud.

Varud. Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit.

Materiaalne põhivara. Materiaalset põhivara kajastatakse jääkväärtuses, mis on saadud vara ajaloolise soetusmaksumuse vähendamisel akumulieritud kulumi ja väärtuse languse võrra. Vara ajalooline soetusmaksumus sisaldab kulutusi, mis on otseselt seotud vara omandamisega.

Kui materiaalne põhivara koosneb oluliselt erineva kasuliku tööeaga koostisosadest, võetakse osad arvele iseseisvate põhivaraobjektidena.

Materiaalse põhivara kajastamiskriteeriumitele vastavate maa kasutusõiguste eest tehtud maksed kajastatakse materiaalse põhivarana. Maa kasutusõiguste kulutused amortiseeritakse lepinguperioodi jooksul, mis ei ületa 99 aastat.

Maad ei amortiseerita. Muude materiaalse põhivara objektide kulumi arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit, et kajastada soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahet kuluna varade hinnanguliste eluigade jooksul:

	<i>Kasulik eluiga aastates</i>
Ehitised	25–40
Rajatised – elektriliinid, gaasitrassid	30–60
Masinad ja seadmed – elektriülekaneseadmed, gaasi seadmed	7–40
Muu materiaalne põhivara	3–20
Maa kasutusõigused	99

Müügist ja mahakandmisest saadavad kasumid ja kahjumid, mis leitakse müügist saadud tulu ja vara jääkväärtuse vahena, kajastatakse kasumiaruandes kirjel „Muud äritulud“ või „Muud ärikulud“.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse esmalt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara otstarbekohasesse seisundisse viimiseks, ning laenukasutuse kulutustest, mis on seotud varadega, mille kasutusvalmidusse viimine vältab pikema perioodi jooksul. Pärast esmast arvele võtmist kajastatakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Omandatud tarkvara litsentse kapitaliseeritakse nende omandamiseks ja tööseisundisse viimiseks tehtud kulutuste põhjal.

Immateriaalseid põhivarasid amortiseeritakse lineaarsel meetodil nende kasulike eluigade jooksul:

Kasulikud eluead aastates

Tarkvara litsentsid	3–5 aastat
---------------------	------------

Rendilepingud. Rendilepingud on lepingud, millega antakse üle õigus mingi vara kasutamist teatud ajavahemikul tasu eest kontrollida. Selliste lepingute puhul nõuab IFRS16 rentnikult kasutusõiguse alusel kasutatava vara ja rendikohustuse kajastamist. Kasutusõiguse alusel kasutatavat vara amortiseeritakse ja kohustuse pealt arvestatakse intressi. Erandina on rendilepingud, mille rendiperiood on 12 kuud või lühem ja ei sisalda ostuoptsioone ja rendilepingud, mille alusvara väärtus on madal (väheolulised rendilepingud). Selliste lepingute tasutud kasutusrendimakseid kajastatakse kasumiaruandes lineaarselt rendiperioodi jooksul. IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt.

Finantskohustused. Finantskohustused liigitatakse järgmistesse kategooriatesse: (a) kauplemiseesmärgil hoitavad, mis hõlmab ka tuletisinstrumente ja (b) muud finantskohustused. Eleringil on ainult „Muude finantskohustuste“ kategoorias olevaid finantskohustusi.

Muud finantskohustused võetakse esmalt arvele nende õiglasest väärtusest, millest on maha arvatud tehingukulutused, ning kajastatakse hiljem korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse finantsseisundi aruandes maksmisele kuuluvas summas. Pikaajalisi kohustusi kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Soetusmaksumuse ja lunastusmaksumuse vahe kajastatakse kasumiaruandes intressikuluna laenukohustuste lepinguperioodi jooksul, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Tingimustele vastavate varade laenukasutuse kulutused kapitaliseeritakse varade soetusmaksumusse.

Kohustuslik reservkapital. Vastavalt äriseadustikule on moodustatud kohustuslik reservkapital. Reservkapital moodustatakse iga-aastastest puhaskasumi eraldistest. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

Tulude arvestus

Tulude arvestus. Müügitulu on tulu, mis tekib Elingi tavapärase äritegevuse käigus. Müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Tehinguhind on kogutasu, mida Elingil on õigus saada lubatud kaupade või teenuste kliendile üleandmise eest ja millest on maha arvatud kolmandate isikute nimel kogutavad summad. Eling kajastab müügitulu siis, kui kontroll kauba või teenuse üle antakse üle kliendile.

Elektri ülekandeteenus. Eling mõõdab ülekantud elektri koguseid kaugloetavate arvestitega klientide liitumispunktides. Nendes punktides ülekantud elektri mahtude ning reguleeritud ülekandetariifide alusel arvutatakse ülekandeteenuse maksumus. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil, millal teenuseid osutatakse.

Gaasi ülekandeteenus. Eling mõõdab ülekantud gaasi koguseid kaugloetavate arvestitega klientide liitumispunktides. Nendes punktides ülekantud gaasi koguste ning reguleeritud ülekandetariifide alusel arvutatakse ülekandeteenuse maksumus. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil, millal teenuseid osutatakse.

Elektri bilansiteenus. Eling koostab igatunniselt Eesti elektrisüsteemi elektribilansi, mis koosneb Elingi enda ning Elingiga bilansilepingu sõlminud bilansihaldurite elektribilansidest kilovatt-tundides (kWh). Elektribilansid koostakse Elingi enda ning jaotusvõrguettevõtjatelt saadud mõõteandmete võrdlemisel bilansihaldurite bilansiplaanidega. Kauplemisperioodidel, mil bilansihaldurite bilansipiirkonnas tegelik elektri tarbimine mõõteandmete alusel ületab nende bilansiplaanides esitatud elektri koguseid, müüb Eling bilansihalduritele puudujääva energia. Kauplemisperioodidel, mil olukord on vastupidine, ostab Eling bilansihalduritelt ülejääva elektri. Bilansienergia ostu- ja müügihinnad arvutab Eling igaks kauplemisperioodiks Konkurentsiameti poolt heakskiidetud metoodika alusel. Eling käsitleb ennast bilansienergiat müües teenuse põhiosutajana, kuna Eling on vastutav Eesti elektribilansi tasakaalus hoidmise eest. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil, millal teenuseid osutatakse.

Gaasi bilansiteenus. Eling koostab igapäevaselt Eesti gaasisüsteemi bilansi, mis koosneb Elingi enda ning Elingiga bilansilepingu sõlminud bilansihaldurite gaasibilansidest kilovatt-tundides (kWh). Gaasibilansid koostakse Elingi enda ning jaotusvõrguettevõtjatelt saadud mõõteandmete võrdlemisel bilansihaldurite bilansiplaanidega. Kauplemisperioodidel, mil bilansihaldurite bilansipiirkonnas tegelik gaasi tarbimine mõõteandmete alusel ületab nende bilansiplaanides esitatud koguseid, müüb Eling bilansihalduritele puudujääva gaasi. Kauplemisperioodidel, mil olukord on vastupidine, ostab Eling bilansihalduritelt ülejääva gaasi. Bilansigaasi ostu- ja müügihinnad arvutab Eling igaks kauplemispe-

rioodiks Konkurentsiameti poolt heakskiidetud metoodika alusel. Elering käsitleb ennast bilansienergiat müües teenuse põhiosutajana, kuna Elering on vastutav Eesti gaasibilansi tasakaalus hoidmise eest. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil, millal teenuseid osutatakse.

Elektri põhivõrguettevõtjate vaheline piiriüleste transiidivoogude hüvitamise mehhanism. Põhivõrguettevõtjate vaheline hüvitamise mehhanism (ITC) on EL määruse nr 838/2010 kohaselt ette nähtud piiriüleste energiavoogude kompenseerimiseks, milles osalevad üle 30 Euroopa riigi põhivõrguettevõtjad. Mehhanism töötab selliselt, et Euroopa põhivõrguettevõtjad hüvitavad ITC fondi kaudu teistele põhivõrguettevõtjatele piiriülestest energiavoogudest põhjustatud lisakulud. Süsteemihaldur saab fondist hüvitist kui riiki on läbinud teiste riikide turuosaliste põhjustatud transiidivood ning maksab fondi juhul, kui vastav riik on aruandeperioodil eksportinud või importinud elektrit. Vastavat arvestust peetakse selleks volitatud administraatorite poolt Šveitsis, kes esitavad andmed mehhanismi liikmetele igakuiselt maksmisele kuuluvate netosummadena. Nimetatud netosummad kajastab Elering koondkasumiaruandes vastavalt sellele, kas tegu on netotuluga või netokuluga „Müügitulu“ lisas muude elektrivõrguteenuste hulgas või „Kaubad, toore, materjal ja teenused“ lisas muude kulude koosseisus.

Gaasi põhivõrguettevõtjate vaheline piiriüleste transiidivoogude hüvitamise mehhanism. 01. jaanuarist 2020 alustas tegevust Eesti ja Läti gaasisüsteeme ühendav gaasitsoon, mis tõi muudatused ka gaasivõrguga ülekandeteenuse pakkumise tasude osas. Seni on ülekandeteenuse eest tasu kogutud ainult ülekandesüsteemist väljuva gaasi mahu pealt ning ülekandeteenuse tasu maksjad on olnud võrgulepingute alusel ülekandevõrguga ühendatud kliendid, enamasti jaotusvõrgud. Alates jaanuarist liigub osa ülekandeteenuse tasudest gaasivõrgu sisendpunktidesse. Sellised sisendpunktide tasud on ühtlustatud kolmes riigis: Eestis, Soomes ja Lätis. See tähendab, et turuosalise vaatest on gaasi sisetamine Soome, Eesti või Läti sisendpunktidest võrdse kuluga ning gaasi liikumine kolme riigi siseselt toimub ilma täiendavate ülekandetasudeta. Tagamaks ülekandetulude sõltumatused turuosaliste poolt eelistatud sisendpunktist, sõlmisid Eesti, Soome ja Läti põhivõrguettevõtjad omavahelise kompensatsioonilepingu (gaasi ITC). Kompensatsioonileping sätestab, et kolme riigi sisendpunktidest kogutud ülekandetulu kuulub omavahelisele jaotamisele proportsionaalselt riigi gaasitarbimisega. See tagab põhivõrguettevõtjate sisendtulude suhtelise stabiilsuse olenemata sellest, millist sisendpunkti gaasiturg mingil konkreetsel ajaperioodil eelistab. Nimetatud summad kajastab Elering koondkasumiaruandes netotuluna „Müügitulu“ lisas muude gaasivõrguteenuste hulgas.

Liitumistasude kajastamine. Elektrivõrguga liitumisel peavad kliendid tasuma liitumistasu, mille määramise aluseks on võrguga liitumiseks ehitatavale infrastruktuurile tehtavad tegelikud kulutused. Juhatas on jõudnud järeldusele, et liitumistasud ei kujuta endast võrguteenuse osutamisest eraldiseisvat teostamiskohustust ja seega ei kajastata müügitulu liitumistasudelt kohe. Klientidelt saadud liitumistasud kajastatakse lepingulise kohustusena ja kajastatakse ühtlaselt tuluna kliendisuhete hinnangulise kestvuse jooksul, milleks on 25 aastat.

Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Ülekoormustasu. Olukordades, kus riikidevaheliseks elektri ülekandeks on turuosalistelt soove rohkem kui on tehniliselt võimalik elektrit üle kanda, müüakse piiriülese elektri ülekandeõigusi vastavatel oksjonitel. Kõigi oksjonitulude jagamisel on kasutusel printsiip, mille kohaselt 50% neto oksjonituludest kuulub kummagi riigi põhivõrguettevõtjale. Oksjonite liigid on:

1. Järgmise päeva turu oksjonitulu on sisuliselt elektribörsi Nord Pool Eesti ja naaberhinnapiirkondade börsihindade vahe igal tunnil. Elektribörs kogub oma kauplemismehhanismi kaudu nimetatud hinnavahe ja kannab selle üle vastavatele põhivõrguettevõtjatele.
2. Pikaajalise ülekandevõimsuse oksjon, mille eesmärgiks on ülekandevõimsuse puudujäägist tulevane piirkondadevahelise hinnariski maandamine. Eesti ja Läti süsteemihaldurid Elering AS ja AS „Augstsprieguma tikls“ pakuvad rahalist ülekandeõigust optiooni kujul FTR- Forward Transmission Rights (kuni 31.12.2018 PTR - Physical Transmission Right) aasta, kvartali ja kuu ette. FTR ostnud turuosalisel on õigus samas mahus järgmise-päeva turu (vt. p.1) tunnioksjoni tulule. Oksjoneid korraldab ja tulu jaotab süsteemihaldurite volitusel üleeuroopaline ühtne jaotamiskeskond (Single Allocation Platform - SAP), mida opereerib Joint Allocation Office (JAO).

Järgmise päeva turu ja FTR (kuni 31.12.2018 PTR) oksjonitelt laekunud tulude netosumma kajastamisel võetakse arvesse EL määruse 943/2019 artikkel 19 nõudeid, mille kohaselt tuleb ülekoormustasu kasutada eelkõige uute riikidevaheliste ühendusvõimsuste ehitamiseks ja jaotatud ülekandevõimsuse tegeliku kättesaadavuse tagamiseks. Kui nendel eesmärkidel ei ole võimalik saadud tulu kasutada, võetakse tulu arvesse võrguteenuse tariifi vähendamisel.

Kui saadud tulu kasutatakse uute ühendusvõimsuste ehitamiseks, kajastatakse seda analoogselt sihtfinantseerimisega algselt bilansis edasilükkunud tuluna, mis hiljem amortiseeritakse tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul. Kui saadud tulu kasutatakse tariifide vähendamiseks, kajastatakse tulu ülekoormuse tekkimise perioodis, ehk perioodis, mil ettevõttel tekkis nõudeõigus järgmise päeva turu ja FTR oksjonitel tekkiva netotulu osas. Vt lisa 3.

Sihtfinantseerimine. Sihtfinantseerimine võetakse arvele selle õiglasest väärtusest, kui eksisteerib piisav kindlus, et Elering vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ning sihtfinantseerimine leiab aset. Kulude kompenseerimiseks ette nähtud sihtfinantseerimise tulu kajastatakse vastavate kulude kajastamise perioodil.

Varade sihtfinantseerimist kajastatakse finantsseisundi aruandes brutomeetodil, mille kohaselt võetakse vara üles selle soetusmaksumuses. Juhul kui sihtfinantseerimine on saadud mitterahalise vara üleandmise teel, siis kajastatakse sihtfinantseerimine õiglasest väärtusest. Saadud sihtfinantseerimine võetakse arvele kohustusena kui edasilükkunud tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Toetused elektritootjatele. Vastavalt seadusele peab Elering osalema seaduses sätestatud tingimustele vastavate elektritootjate (eelkõige taastuvaid energiaallikaid kasutavate elektrijaamade) toetamise skeemis. Elering kogub toetusi tarbijatelt ning jaotusvõrguettevõtjatelt ja maksab need tingimustele vastavatele elektritootjatele välja.

Vastavalt regulatsioonile koostab Elering hinnangu toetuste suuruse kohta järgmise kalendriaasta jooksul, lähtudes hinnangutest, millised on nende tootjate poolt toodetava elektri hulk ning milline on lõpptarbijatele osutatavate võrguteenuste maht Eestis. Elering kasutab seda hinnangut, et määrata järgmise kalendriaasta toetusesumma tarbitava võrguteenuse ühe kWh (kilovatt-tunni) kohta, võttes arvesse ka erinevused prognoositud ja tegelike makstud toetuste summade vahel eelmisel perioodil (novembrist oktoobrini), ülelaekunud summalt teenitud intressi või alalaekunud summalt tasutud intressi ning toetuste haldamiseks tehtavaid põhjendatud kulutusi.

Erinevatel põhjustel erineb klientidelt saadud taastuvenergia tasu alati väljamakstud toetuste summast. Väljamakstavast summast rohkem või vähem kogutud tasude summad kajastatakse bilansis kas real „Võlad tarnijatele ja muud võlad“ (ülejäägi korral) või real „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“ (puudujäägi korral). Need saldod võetakse arvesse järgmise perioodi tasumäära arvestamisel, nagu eelpool kirjeldatud. Toetuste kogumine ja maksmine ei mõjuta oluliselt Eleringi koondkasumit. Vaata ka lisa 8 ja 13.

Toetused biogaasi tootjatele. Vastavalt seadusele peab Elering osalema seaduses sätestatud tingimustele vastavate biogaasi tootjate toetamise skeemis. Biogaasi toetused kompenseerib Eleringile Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium. Elering kui süsteemihaldur organiseerib biogaasi tootjatega lepingute sõlmimist, toetuste kasutamise järelevalvet ja toetuste väljamaksmist.

Lepingu elluviimiseks vajalike tegevuste rahastamine toimub ettemaksena Eleringi poolt esitatud kvartaalsete kulude prognoosi alusel. Erinevatel põhjustel erineb biogaasi tootjatelt saadud tegelike kulude summad kulude prognoosist. Saadud ettemakse summast rohkem või vähem väljamakstavad toetuse summad kajastatakse bilansis kas real „Võlad tarnijatele ja muud võlad“ (ülejäägi korral) või real „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“ (puudujäägi korral). Toetuste kogumine ja maksmine ei mõjuta oluliselt Eleringi koondkasumit. Vaata ka lisa 8 ja 13.

Maksustamine. Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis Eleringi aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt.

Dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks on 20/80. Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäära 14/86. Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018. aasta esimene arvesse võetav aasta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat

tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel erinevusi vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustusi. Bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisas 15.

Maksumäärad.

Aastal 2023 kehtisid järgmised maksumäärad:

Maks	Maksumäär
Sotsiaalmaks	33% töötajatele tehtud väljamaksetelt ja erisoodustustelt
Töötuskindlustusmaks	0,8% töötajatele tehtud väljamaksetelt
Erisoodustuste tulumaks	20/80 töötajatele tehtud erisoodustustelt
Maamaks	1,0–2,5% maa maksustatavalt väärtuselt aastas
Aktsiisimaks elektrilt	1 eurot/MWh elektrienergia kohta (alates 01.05.2020 kuni 30.04.2024)
Aktsiisimaks gaasilt	40 euro/tuhat m ³ (alates 01.05.2020 kuni 30.04.2024)
Ettevõtja tulumaks ettevõtlusega mitteseotud kuludelt	20/80 ettevõtlusega mitteseotud kuludelt

Lisa 3. Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused

Elering kasutab hinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summasid ning varade ja kohustuste bilansilist maksumust järgmisel majandusaastal. Hinnanguid ja eeldusi vaadatakse pidevalt üle ja need põhinevad juhtkonna kogemusel ja muudel teguritel, kaasa arvatud eeldatavatel tulevastel sündmustel, mida peetakse mõistlikuks antud olukorras. Lisaks hinnangutele kasutab juhtkond eeldusi ka arvestuspõhimõtete rakendamise protsessis. Eeldused, millel on kõige olulisem mõju raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summadele, ja hinnangud, mis võivad põhjustada olulisi korrigeerimisi varade ja kohustuste bilansilises maksumuses järgmisel majandusaastal, hõlmavad:

Materiaalse põhivara kasulikud eluead. Materiaalse põhivara (lisa 10) objektide hinnangulised kasulikud eluead põhinevad juhtkonna hinnangutel vara kasutamise perioodi kohta. Majanduslike eluigade hinnang põhineb ajaloolisel kogemusel ning võtab arvesse kasutatavust äritegevuses ja varade füüsilist seisundit. Aruandeaastal oli materiaalse vara kulum 48 300 tuhat eurot (2022: 44 536 tuhat eurot). Kui amortisatsioonimäärasid suurendatakse/vähendatakse 10% võrra, suureneks/väheneks amortisatsioonikulu aastas 4 830 tuhande euro (2022: 4 454 tuhat eurot) võrra.

Ülekoormustasu (ÜKT) kajastamine. Vastavalt lisa 2 kirjeldatud arvestuspõhimõttele sõltub ülekoormustasu kajastamine sellest, kummal EL määruse 714/2009 artiklis 16 toodud eesmärgil saadud tulu tulevikus kasutatakse - kas uute ülekandevõimsuste ehitamiseks (sel juhul kajastatakse seda tulevaste perioodide tasu kohustusena kuni ehituse lõpuleviimiseni, kui ehitis valmib, siis alustatakse tuluarvestust vastavalt vara amortisatsiooniperioodile) või võrgutariifide jooksvaks vähendamiseks (sel juhul kajastatakse ÜKT tasu kasumiaruandes). Ülekoormustasude raamatupidamislik kajastamine nõuab juhtkonna hinnangute tegemist. Juhtkond on hinnanud, et alates 1. juulist 2014 kasutatakse saadud ülekoormustasu uute ühendusvõimsuste ehitamiseks. Alates 2022 kasutatakse ülekoormustasu ka kadude ja tegevuskulude katteks. 2023. aastal tekkinud ülekoormustasu summas 127 869 tuhat eurot (2022. a 227 736 tuhat eurot) on kajastatud tulevaste perioodide tasu kohustusena (lisa 14). Alates 1. juulist 2014 kogutud summasid kasutatakse ülepiirilise ülekandevõimsuse suurendamise finantseerimiseks, näiteks Eesti ja Läti vahelise kolmanda elektri ülekandeliini ehitamiseks. Konkurentsiameti otsusega on lubatud katta kaoelektri hinna vahe ülekoormustasu (võimsusjaotustulu) vahenditest ning osaliselt elektrienergia ülekande võrguteenuse osutamisega seotud põhjendatud kulude katmiseks.

Lisa 4. Uued arvestuspõhimõtted

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Kontsernile kohustuslikuks alates 01.01.2023.

IAS 1 ja IFRS rakendusjuhendi nr 2 muudatused: „Arvestuspõhimõtete avalikustamine”, mis rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele.

IAS 1 muudeti, et nõuda ettevõtetelt oluliste arvestuspõhimõtete asemel nende oluliste arvestuspõhimõtete teabe avalikustamist. Muudatus sätestas olulise arvestuspõhimõtete teabe määratluse. Muudatus selgitas samuti, et arvestuspõhimõtete teave on eeldatavasti oluline, kui ilma selleta ei oleks finantsaruannete kasutajatel võimalik aru saada finantsaruannete muust olulisest teabest. Muudatuses on toodud illustreerivad näiteid arvestuspõhimõtete teabest, mida tõenäoliselt peetakse oluliseks ettevõtte finantsaruannete jaoks. Lisaks selgitas IAS 1 muudatus, et ebaoluline arvestuspõhimõtete teave ei pea olema avalikustatud. Kui aga seda avalikustatakse, siis see ei tohiks varjutada olulist arvestuspõhimõtete teavet. Selle muudatuse toetamiseks muudeti ka IFRS rakendusjuhendit nr 2 “Olulisuse otsuste tegemine”, et anda juhiseid olulisuse mõiste rakendamiseks arvestuspõhimõtete avalikustamisel. Elering on oma arvestuspõhimõtetes kajastanud arvestuspõhimõtteid, mis annavad aruandelugejale täiendavat informatsiooni.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 01. jaanuaril 2023. algaval aruandeaastal, Eleringile olulist mõju ei ole.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti olulist mõju Eleringile ei ole.

Lisa 5. Finantsriskide juhtimine

Eleringis teostatakse riskijuhtimise funktsiooni vastavalt rahvusvaheliselt tunnustatud *Enterprise Risk Management Model*'i metoodikale, mis on välja töötatud Treadway komisjoni toetavate organisatsioonide komitee (COSO) poolt. Eleringi riske hinnatakse neljas kategoorias: strateegia-, tegevus-, finants-, ja väliste riskide suhtes. Finantsriskid hõlmavad tururiski (sh elektri ja gaasi hinna risk, valuutarisk, intressimäära risk), krediidiriski ja likviidsusriski. Finantsriskide juhtimise funktsiooni peamised eesmärgid on kehtestada riskidele avatud positsioonide piirmäärad ja seejärel tagada, et avatus riskidele jääb nende piirmäärade raamesse. Riskijuhtimist jälgitakse juhatuse tasemel ning tulemustest kantakse ette auditikomiteele. Eleringi finantsriske juhitakse Eleringi finantsosakonnas.

Alljärgnevas tabelis on toodud Eleringi finantsvarade ja finantskohustuste klassid vastavalt IFRS 9 mõõtmiskategooriatele:

Finantsvarad

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses		
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 7)	65 533	229 287
Lühiajalised deposiidid (lisa 7)	110 000	50 000
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisa 8)	51 790	72 489
Finantsvarad kokku	227 323	351 776

Finantskohustused

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
Finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses		
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	88 598	63 340
Võlakohustused (lisa 12)	77 509	314 024
Finantskohustused kokku	166 107	377 364

Krediidirisk

Elering on avatud krediidiriskile, mis seisneb selles, et finantsinstrumendi üks pool võib põhjustada finantskahju teisele poolele oma kohustuse täitmata jätmise tõttu. Avatus krediidiriskile tuleneb Eleringi müügitegevusest krediidingimustel ja vastaspooltega tehtavatest muudest tehingutest, mille tulemusena Elering kajastab finantsvarasid. Eleringi riskijuhtimise põhimõtete kohaselt on Eleringi lühiajaliselt vabu rahalisi vahendeid lubatud paigutada järgmistesse finantsinstrumentidesse: kriteeriumitele vastavate krediidasutuste üleöödeposiidid ja tähtajalised deposiidid. Lühiajaliselt vabade rahaliste vahendite paigutamisel juhindutakse järgmistest printsiipidest: likviidsuse tagamine, kapitali säilitamine, intressitulu teenimine.

Krediidiriskile avatud finantsvarad olid bilansipäevadel järgmised:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 7)	65 533	229 287
Lühiajalised deposiidid (lisa 7)	110 000	50 000
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisa 8)	51 790	72 489
Finantsseisundi aruandes kajastatud varade avatus krediidiriskile kokku	227 323	351 776

Elering struktureerib enda poolt võetavat krediidiriski taset, kehtestades tehingupartneritele või tehingupartnerite rühmadele aktsepteeritavad riskipiirangud või abinõud krediidiriski maandamiseks. Elering on kehtestanud kriteeriumid krediidasutustele finantsvarade hoidmiseks. Nimetatud kriteeriumid sätestavad maksimaalsed lubatavad limiidid sõltuvana krediidasutuse krediidireitingust, kapitali adekvaatsusest ning omakapitalist. Krediidiriski taseme piirangud kinnitatakse regulaarselt juhtkonna poolt. Selliseid riske jälgitakse jooksvalt ning aruanne esitatakse juhatusele üks kord aastas.

Eleringi raamatupidamistalitus koostab laekumata nõuete aruande iganädalaselt ning esitab selle Eleringi finantsjuhile. Informatsioon krediidiriski kohta on avalikustatud lisa 8.

Oodatava krediidikahjumi mõõtmiseks rühmitatakse nõuded ostjatele lähtudes krediidiriski ühistest tunnustest ning aegumise perioodist. Oodatavad krediidikahjumi määrad põhinevad viimase 12 kuu kuni 31. detsember 2023 või vastavalt kuni 31. detsember 2022 maksedistsipliinil ning vastavatel perioodidel esinenud ajaloolistel krediidikahjumitel. Ajaloolised kahjumid on korrigeeritud eesmärgiga kajastada jooksvat ning tuleviku informatsiooni, mis puudutab makromajanduslikke faktoreid ning ostjate võimet nõuete maksmiseks. Elering on hinnanud, et SKP ja töötuse määr riikides, kus toimub selle kaupade ja teenuste müük, on kõige relevantsemad näitajad ning korrigeerib vastavalt ajaloolisi kahjumäärasid, lähtudes nende näitajate oodatavast muutusest.

Ülevalpool kirjeldatud põhimõtete alusel nõuete allahindlusi 31. detsembri 2023 seisuga ei olnud ja 31. detsember 2022 seisuga oli summa ebaoluline. Kuigi raha ja raha ekvivalendid ja pangadeposiidid kuuluvad samuti IFRS 9 oodatava krediidikahjumi mudeli alla, siis tuvastatud väärtuse langus oli ebaoluline 31. detsembri 2023 ja 31. detsembri 2022 seisuga.

Krediidiriski kontsentratsioon. Elering on avatud krediidiriski kontsentratsioonile. Juhtkond jälgib ja avalikustab krediidiriski kontsentratsiooni aruannete põhjal, kus on loetletud riskid seoses vastaspoollega, mille puhul nõuete saldode kogusumma ületab 5% Eleringi omakapitalist. Seisuga 31.12.2023 oli Eleringil üks vastaspool (31.12.2022: üks vastaspool), mille puhul nõuete saldode kogusumma oli 20 401 tuhat eurot (31.12.2022: 21 022 tuhat eurot) ehk 45% ostjate laekumata arvetest (31.12.2022: 36%). Nii 2023 kui ka 2022 oli kõige suurema nõuete summaga vastaspooleks 100% riigile kuuluva grupi tütarfirma, mis on loomuliku monopolina tegutsev elektri jaotusvõrguettevõtja. Seega ei pea juhatuse krediidiriski kontsentratsioonist tulenevaid riske kuigi olulisteks.

Raha on paigutatud kuute pankka. Informatsioon pankade krediidireitingute kohta on toodud lisa 7.

Tururisk

Elering on avatud tururiskile. Tururisk tuleneb peamiselt elektri hinna muutusest, avatud positsioonidest välisvaluutades ning intressikandvates varades ja kohustustes. Juhtkond kehtestab aktsepteeritavate avatud positsioonide piirmäärad, mida jälgitakse igapäevaselt. Selle meetodi kasutamine ei välista aga täielikult kahjumeid, vaid ainult piirab nende maksimaalset ulatust.

Sensitiivsus allpool loetletud tururiskide suhtes põhineb ühe teguri muutusel, eeldades, et kõik ülejäänud tegurid jäävad konstantseks. Praktikas on see ebatõenäoline ja muutused mõnedes tegurites võivad olla omavahel seotud, näiteks intressimäära muutused ja valuutakursside muutused.

Elektri hinnarisk. Elering ostab elektrit võrgukadude kompenseerimiseks peamiselt elektribörsilt. Võrgutasude arvutamisel kasutatakse eelmise perioodi keskmist elektri börsihinda. Olukorras, kus börsihind erineb tariifide arvutamisel kasutatust, ei kompenseerita vahet järgmisel tariifiperioodil. Eleringi hinnangul võib antud risk põhjustada küll kasumi kõikumist lühiajaliselt, kuid siiski ei ohusta ühingu jätkusuutlikkust. Seetõttu ei ole selle riski maandamiseks kasutatud finantsinstrumente. 2023. aastal kõrgete energiahindade valguses kasutatakse tariifis mittesisalduva kaelektri kulu katmiseks võimsusjaotustulu.

Gaasi hinnarisk. Elering ostab gaasi võrgukadude kompenseerimiseks. Olukorras, kus võrgutariifide arvutamisel eeldatud gaasi hind erineb tegelikust hinnast, ei kompenseerita vahet järgmisel tariifiperioodil. Tulemuseks on olukord, kus gaasi hinna muutudes võib Elering saada kasu või kahju gaasi ostul lühiajalises perspektiivis. Eleringi hinnangul ei ole risk võimaliku kahju tekitamiseks suur ja seetõttu ei ole selle riski maandamiseks kasutatud finantsinstrumente.

Valuutarisk. Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus vahetuskursi muutuste tõttu. Kuna enamike Eleringi tehingute ja saldode alusvaluutaks on euro, ei ole Elering avatud olulisele valuutariskile. Eleringis on seatud eraldi piirmäärad avatud valuutaposisioonidele sõltuvalt valuutast ning kestvusest. Tehingud muudes valuutades on ebaolulise suurusega: seisuga 31.12.2023 kui ka 31.12.2022 ei olnud Eleringil finantsinstrumente muudes valuutades.

Intressimäär risk. Muutuva intressimääraga finantsinstrumentid tekitavad Eleringile rahavoogude intressimäär riski, st riski, et turuintressimäärade suurenedes kasvavad Eleringi intressikulud. Samas, lühiajaliste deposiitide puhul mõjutab turuintressimäärade muutus Eleringi intressitulu vabade vahendite investeerimisel uutesse deposiitidesse. Elering on seisuga 31.12.2023 seadnud minimaalseks fikseeritud intressiga võlakohustuste piirmääraks 50% kõigist võlakohustustest. Elering on teataval määral kaitstud intressimäärade muutuse vastu tänu sellele, et vastavalt regulatsioonile arvestatakse tariifide arvutamisel viimase viie aasta turu keskmist intressimäärat. Kuna Elering ei kajasta intressikandvaid finantsinstrumente õiglaselt väärtuses, ei mõjuta turuintressimäärade muutus olemasolevate varade ega kohustuste bilansilist väärtust ega nendest tulenevat intressitulu ega -kulu.

Seisuga 31. detsember 2023 moodustasid Eleringi võlakohustustest 100% korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud muutuva intressimääraga pikaajalised pangalaenud (31.12.2022: moodustasid 72% Eleringi võlakohustustest korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud fikseeritud intressimääraga võlakirjad ja 28% korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud muutuva intressimääraga pikaajalised pangalaenud). Laenukohustuste kirjeldus on toodud lisa 12.

Pangalaenude ujuv intress põhineb 6 kuu Euriboril ning see fikseeritakse kaks korda aastas.

Seisuga 31.12.2023 moodustasid muutuva intressiga pangalaenud 76 744 tuhat eurot (31.12.2022: 87 292 tuhat eurot).

Kui seisuga 31.12.2023 oleks Eleringi võlakohustuste, mis on avatud rahavoogude intressimäär riskile, intressimäärad olnud 50 baaspunkti (2022: 50 baaspunkti) võrra kõrgemad ja kõik teised muutujad

oleksid jäänud konstantseks, oleks majandusaasta kasum olnud 384 tuhande euro (2022: 436 tuhande euro) võrra väiksem.

Eleringi intressikandvateks finantsvaradeks on üleöödeposiidid ja tähtajalised deposiidid. Üleöödeposiitidel fikseeritakse intress iga päev, tähtajalistel deposiitidel fikseeritakse intress kogu deposiidi perioodiks. Seetõttu ei ole Elering avatud finantsvaradest tuleneva intressimäär muutuse riskile.

Eleringil ei olnud muid intressimäär muutusele avatud riskiga finantsinstrumente.

Likviidsusrisk. Likviidsusrisk on risk, et Eleringil võib tekkida raskusi finantskohustuste täitmisel. Eleringil on igapäevane vajadus vabade rahaliste vahendite järele. Eleringi eesmärk on saavutada stabiilne finantseerimisbaas, mis koosneb peamiselt kohustustest pankade ees ja võlakirjadest. Likviidsusrisi juhib Eleringi finantsosakond, jälgides likviidsuspositsiooni ning teostades regulaarseid likviidsuse stressiteste erinevate stsenaariumite korral, mis hõlmavad nii tavapäraseid kui ka keerulisemaid turutingimusi.

Järgnevas tabelis esitatakse kohustused seisuga 31.12.2023 ja 31.12.2022 nende lepinguliste tähtaegade järgi. Likviidsustabelis avaldatud summad on lepingulised diskonteerimata rahavood. Järgnevate perioodide laenude rahavoogude arvestuse aluseks on kasutatud bilansipäeva seisuga kehtivaid laenuintressimäärasid.

Finantskohustuste likviidsusanalüüs seisuga 31.12.2023 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja kuni 1 kuu</i>	<i>1 kuni 12 kuud</i>	<i>12 kuud kuni 5 aastat</i>	<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
Kohustused					
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	60 199	28 399	0	0	88 598
Võlakohustused (lisa 12)*	0	13 861	43 893	34 357	92 111
Tulevased maksed kokku	60 199	42 260	43 893	34 357	180 709

*Koos intressidega

Finantskohustuste likviidsusanalüüs seisuga 31.12.2022 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja kuni 1 kuu</i>	<i>1 kuni 12 kuud</i>	<i>12 kuud kuni 5 aastat</i>	<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
Kohustused					
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	56 271	7 069	0	0	63 340
Võlakohustused (lisa 12)*	0	239 405	42 333	41 619	323 357
Tulevased maksed kokku	56 271	246 474	42 333	41 619	386 697

*Koos intressidega

Elering hoiab raha likviidsetel pangadeposiitidel ja hoiustel. Seisuga 31.12.2023 oli Eleringil raha ja raha ekvivalente mahus 65 553 tuhat eurot ja lühiajalisi deposiite mahus 110 000 tuhat eurot (31.12.2022 seisuga oli raha ja raha ekvivalente mahus 229 305 tuhat eurot ning lühiajalisi deposiite mahus 50 000 tuhat eurot). Lisainformatsioon on toodud lisa 7.

Kapitali juhtimine

Eleringi peamiseks eesmärgiks kapitaliriski juhtimisel on tagada Eleringi jätkusuutlikkus, et kindlustada tulu aktsionärile ja tagada kindlustunne kreditoridele ning säilitada seejuures optimaalne kapitali struktuur, vähendamaks kapitali hinda. Selleks, et säilitada või parandada kapitali struktuuri, on Eleringil võimalik reguleerida aktsionäridele makstavaid dividende, tagastada aktsionäridele osa sissemakstud aktsiakapitalist, emiteerida uusi aktsiaid või võlakirju ning võtta uusi laene.

Vastavalt majandusharus levinud praktikale kasutab Elering kapitali struktuuri jälgimiseks omakapitali ja varade suhet, mis saadakse jagades omakapitali kogusumma varade kogusummaga bilansipäeva seisuga. Eleringi eesmärgiks on säilitada omakapitali ja varade suhe vahemikus 20% - 45%.

Omakapitali osakaal koguvaradest on toodud järgnevas tabelis:

<i>tuhandetes eurodes</i>		<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
Omakapital	15	414 039	399 503
Varad kokku		1 467 766	1 460 943
Omakapitali ja varade suhe		28,2%	27,3%

Finantsinstrumentide õiglane väärtus

Õiglane väärtus on summa, mille eest võib finantsinstrumenti vahetada huvitatud osapoolte vahelises jooksvas tehingus, mis ei ole sündmüük või likvideerimine ning mida väljendab kõige paremini aktiivne noteeritud turuhind.

Alljärgnevalt on toodud õiglates väärtuses kajastatavate finantsinstrumentide analüüs väärtuse hindamise meetodi järgi. Erinevaid tasemeid defineeritakse sõltuvalt hindamisel kasutatavatest sisenditest järgmiselt:

Tase 1: identsete varade või kohustuste (korrigeerimata) noteeritud hinnad aktiivsetel turgudel.

Tase 2: muud sisendid kui 1. tasemele liigitatavad noteeritud hinnad, mis on vara või kohustuse puhul kas otseselt või kaudselt jälgitavad.

Tase 3: vara või kohustuse puhul mittejälgitavad sisendid.

Finantsinstrumentide hinnangulised õiglased väärtused on määratud kindlaks Eleringi poolt, kasutades kättesaadavat turuinformatsiooni selle olemasolu korral ja asjakohaseid hindamismetodoloogiasid. Lisaks kasutatakse hinnanguid turuandmete tõlgendamiseks, et määrata kindlaks õiglane väärtus.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarad. Ostjate vastu nõuete ja muude finantsnõuete bilansilised maksumused on ligilähedased nende õiglastele väärtustele (tase 3).

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud kohustused. Tarnijatele võlgnevuste ja muude võlgade bilansilised maksumused on ligilähedased nende õiglastele väärtustele (tase 3).

Võlakirjade hinnanguline õiglane väärtus määratakse kindlaks, kasutades börsil noteeritud võlakirjade turuhinda (tase 1). Muutuva intressimääraga pikaajaliste laenukohustuste (tase 3) õiglane väärtus määratakse kindlaks, kasutades hindamistehnikaid, mis põhinevad eeldataval rahavoogudel, mis on diskonteeritud sarnase krediidiriski (4,661%) ja järelejäänud lunastustähtajaga instrumentide turuintressimääradega.

Finantskohustuste õiglase väärtuse analüüs seisuga 31.12.2023 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Õiglane väärtus</i>	<i>Jääkväärtus</i>
Pangalaenu	63 902	76 744

Finantskohustuste õiglase väärtuse analüüs seisuga 31.12.2022 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Õiglane väärtus</i>	<i>Jääkväärtus</i>
Võlakirjad	222 923	224 936
Pangalaenu	74 315	87 292

Lisa 6. Segmendiaruandlus

Eleringi juhatus on kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja. Elering on määranud põhitooded ja teenused, mis toodavad tulusid ja kasumit, ning on üles ehitanud metoodika, mille alusel jaotatakse tulud ja kulud ning varad toodetele.

Juhatus kasutab juhtimisotsuste tegemiseks ning Eleringi majandustulemuste hindamiseks tootepõhist segmendiarvestust.

Eleringis on eristatud kolm toodet ja teenust, mida esitatakse eraldi avalikustatavate segmentidena, ja mitmed väiksemad tooted ja teenused, mis on esitatud koos kui „Muud tulud ja kulud”:

1. reguleeritud elektrivõrguteenus, mis seisneb regulaatori (Konkurentsiamet) poolt eelnevalt kooskõlastatud tariifidega elektri võrguteenuse osutamises ja põhivõrguettevõtjate vahelise hüvitamise mehhanismi (ITC) kaudu saadud hüvitistes;
2. reguleeritud gaasivõrguteenus, mis seisneb regulaatori (Konkurentsiamet) poolt eelnevalt kooskõlastatud tariifidega gaasi võrguteenuse osutamises ja põhivõrguettevõtjate vahelise hüvitamise mehhanismi (ITC) kaudu saadud hüvitistes;
3. bilansiteenus (kuigi arvestust peetakse eraldi elektri- ja gaasibilansi teenuste vahel, on need kaks koondatud ühte avalikustatavasse segmenti, kuna neil on ühised äriprotsessid ning sarnased omadused, kliendid ja sarnane regulatiivne keskkond);
4. muud tulud ja kulud.

Muud segmendid sisaldavad mitmeid väiksemaid tooteid ja teenuseid (nt liitumistasud, välisabi, ülekoormustasu, renditulu jm), mille osakaal üksikult nii Eleringi müügitulust kui ka EBITDA-st on ebaoluline ja mida ei võeta Konkurentsiameti poolt võrguteenuse tariifide ja bilansiteenuse hinnametoodika kujundamise arvesse. Ükski nendest toodetest ja teenustest ei ületa kvantitatiivseid kriteeriume, mille puhul oleks nõutav nende kohta eraldi informatsiooni avalikustamine.

Juhatusesele esitatakse segmendiaruanded samade raamatupidamispõhimõtete alusel ning vormis, mida on kasutatud käesolevas raamatupidamise aastaaruandes.

Kõik tulud-kulud, mida on võimalik otse allokeerida konkreetsele segmendile, on kajastatud vastava segmendi all. Kulud, mis ei ole otseselt seostatavad ühe segmendiga, jaotatakse proportsionaalselt. Käituri-tena kasutatakse kas segmendi müügitulude proportsiooni või otseselt segmendiga seotud tööaja jaotust segmentide lõikes. Neto finantstulud/kulud jaotatakse kõigile segmentidele vastavalt eelmise perioodi lõpu bilansi pika- ja lühiajaliste intressikandvate võlakohustuste proportsioonile. Tulumaksukulu on kajastatud ainult reguleeritud elektrivõrguteenuste segmendis, kuna dividendid makstakse välja elektri tegevusalast.

Kõik olulised bilansikontod, mida on võimalik otse jaotada segmentide vahel, on kajastatud vastava segmendi all. Otsemeetodiga mitte jaotuvad bilansikirjed jaotatakse segmentidele bilansikirjete kaupa,

kasutades erinevaid käitureid: kas segmenti põhivarade proportsiooni või otseselt segmentiga seotud töötajate tööaja jaotust.

Juhatus hindab segmentide majandustegevust peamiselt müügitulu, EBITDA (puhaskasum, millele on liidetud tulumaks, netofinantskulu ja põhivara kulum) ning puhaskasumi alusel. EBITDA ei ole IFRS-i kohaselt määratletud tulemuslikkuse näitaja. Eleringi EBITDA määratlus ei pruugi olla võrreldav sarnaselt pealkirjastatud tulemuslikkuse näitajate ja teiste majandusüksuste avalikustatavate andmetega.

Elering on registreeritud Eesti Vabariigis ja selle põhivara asub samuti Eestis. Eleringil oli aruandeperioodil üks klient, kellega tehingutelt teenitav tulu on rohkem kui 10% Eleringi tulust. Suurima kliendi tulu on seotud elektri ülekande segmentiga ja moodustab aruandeperioodil 79 718 tuhat eurot (2022: 78 229 tuhat eurot).

Müügitulu klientide asukohta põhiselt on ära toodud allpool.

Segmendiaruanne, 1.01.2023–31.12 2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrguteenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansi- teenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Kokku</i>
Müügitulu kolmandatelt osapooltelt	125 644	17 106	84 707	17 291	244 748
Tehingud segmentide vahel	-23	42	-20	0	0
Müügitulu kokku	125 622	17 148	84 687	17 291	244 748
Muud äritulud	279	0	0	9 774	10 053
Tulud kokku	125 901	17 148	84 687	27 065	254 801
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-52 476	-6 937	-82 698	-7 796	-149 907
Mitmesugused tegevuskulud ja tööjõukulud	-12 876	-5 671	-2 338	-2 216	-23 101
EBITDA	60 549	4 540	-349	17 053	81 793
Kulum ja amortisatsioon (lisa 10,11)	-34 061	-8 259	-200	-10 925	-53 445
Neto finantstulud (-kulud) (lisa 21)	1 483	259	33	254	2 029
Tulumaks (lisa 15)	-2 340	0	0	0	-2 340

Aruandeaasta kasum	25 631	-3 460	-516	6 382	28 037
Vara kokku	589 482	158 044	19 382	700 858	1 467 766
Kohustused kokku	283 701	91 083	20 335	659 608	1 053 727
Lisandumised materiaalsesse põhivarasse (lisa 10)	26 539	12 453	137	135 823	174 952
Lisandumised immateriaalsesse põhivarasse (lisa 11)	3 101	714	623	3 675	8 112
Segmendiaruanne, 1.01.2022–31.12 2022					
<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrguteenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansi-teenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Kokku</i>
Müügitulu kolmandatelt osapooltelt	158 627	16 135	190 297	21 916	386 975
Tehingud segmentide vahel	-30	40	-10	0	0
Müügitulu kokku	158 597	16 175	190 287	21 916	386 975
Muud äritulud	108	0	0	11 038	11 146
Tulud kokku	158 705	16 175	190 287	32 954	398 121
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-103 239	-4 654	-189 014	-12 785	-309 692
Mitmesugused tegevuskulud ja tööjõukulud	-11 589	-5 297	-2 195	-1 813	-20 893
EBITDA	43 877	6 224	-922	18 357	67 536
Kulum ja amortisatsioon (lisa 10,11)	-31 650	-6 690	-160	-9 175	-47 675
Neto finantstulud (-kulud) (lisa 21)	-1 668	-321	-51	-407	-2 447
Tulumaks (lisa 15)	0	0	0	0	0

Aruandeaasta kasum	10 559	-787	-1 133	8 775	17 414
Vara kokku	599 315	153 118	38 139	670 371	1 460 943
Kohustused kokku	304 665	82 697	38 575	635 503	1 061 440
Lisandumised materiaalsesse põhivarasse (lisa 10)	14 515	25 773	0	73 032	113 320
Lisandumised immateriaalsesse põhivarasse (lisa 11)	2 759	521	525	1 689	5 494

Müügitulu klientide asukoha järgi, 1.01.2023–31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrguteenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansiteenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Kokku</i>
Eesti	99 952	14 675	48 486	5 214	168 327
Läti	107	0	11 005	0	11 112
Soome	8	2 430	1 642	11 766	15 846
Leedu	0	0	23 573	183	23 756
Norra	2 205	0	0	1	2 206
Muud	23 372	0	1	128	23 501
Müügitulu kokku	125 644	17 105	84 707	17 292	244 748

Müügitulu klientide asukoha järgi, 1.01.2022–31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrguteenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansiteenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Kokku</i>
Eesti	147 155	13 557	102 570	5 001	268 283
Läti	0	201	27 659	0	27 860
Soome	0	2 377	4 375	16 759	23 511
Leedu	389	0	55 693	96	56 178
Norra	0	0	0	1	1
Muud	11 083	0	0	59	11 142
Müügitulu kokku	158 627	16 135	190 297	21 916	386 975

Lisa 7. Hoiused ja deposiidid pankades

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
Raha ja raha ekvivalendid	5	65 533	229 287
Lühiajalised deposiidid*	5	110 000	50 000

* Seisuga 31.12.2023 on sõlmitud järgmised lühiajalise deposiidi lepingud.

Pank	Tuhandetes eurodes	Intress	Tähtaeg
Coop Pank AS	30 000	4,15%	märts 2024
OP Corporate Bank plc Eesti filiaal	20 000	3,31%	jaanuar 2024
AS SEB Pank	20 000	4,50%	aprill 2024
AS SEB Pank	20 000	4,10%	mai 2024
Luminor Bank AS	20 000	4,23%	mai 2024

Seisuga 31.12.2022 kuus lepingut summas 35 000 tuhat eurot oli sõlmitud Coop Pank AS-iga. Lepingute tähtaeg oli jaanuar - mai 2023 ja intressimäärad 0,25%-2%. Üks leping summas 15 000 tuhat eurot oli sõlmitud Luminor Bank AS-iga. Lepingu tähtaeg oli 01.01.2023 ja intressimäär 0,00%. Kõik lepingud on eurodes.

Hoiused ja deposiidid pankades:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
Hoiused ja deposiidid pankades:		
mis omavad Moody 'se krediitreitingut A2	966	10 929
mis omavad Moody 'se krediitreitingut Aa2*	6 335	96 974
mis omavad Moody 'se krediitreitingut Aa3*	25 676	95 307
mis omavad Moody 'se krediitreitingut A3	32 124	977
mis omavad Moody 'se krediitreitingut Baa1	432	25 100
Kokku hoiused ja deposiidid pankades	65 533	229 287

*Kaks krediitireitinguta pank, milles Elering raha hoidis, on Moody'se krediitireitinguga Aa2 ja Aa3 rahvusvaheliste pankade Eestis registreeritud tütarfirmad.

Lisa 8. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded

tuhandetes eurodes

31.12.2023

31.12.2022

Nõuded ostjate vastu

Ostjatelt laekumata arved	45 408	59 035
▪ sh nõuded FTR tehingute eest	0	33
▪ sh ebatõenäoliselt laekuvate nõuete reserv	-116	0
Muud nõuded	4 855	13 453
▪ sh arvestuslikud nõuded ITC maksjate vastu	3 638	9 801
▪ sh tagatistasud	9	11
▪ sh intressinõuded	1 075	24
Finantsvarad kokku finantsseisundi aruande saldol „nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“ (lisa 5)	50 263	72 489
Maksunõuded	549	190
Ettemaksud	978	601
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded kokku	51 790	73 280

Ostjate vastu esitatud nõuete krediitkvaliteedi analüüs:

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Ostjatelt laekumata arved, mille tähtaeg ei ole veel saabunud		
· Jaotusvõrguettevõtjad	22 141	24 844
· Muud kliendid	22 957	32 101
Ostjatelt laekumata arved kokku, mille tähtaeg ei ole veel saabunud	45 098	56 945
Ostjatelt laekumata arved, mille laekumistähtaeg on möödas, kuid mis ei ole ebatõenäoliselt laekuvad		
· laekumistähtajast on möödas 1 kuni 90 päeva jaotusvõrgu ettevõtjad	0	2
· laekumistähtajast on möödas 1 kuni 90 päeva muud kliendid	310	2 088
Ostjatelt laekumata arved kokku, mille laekumistähtaeg on möödas, kuid mis ei ole ebatõenäoliselt laekuvad	310	2 090
Ostjatelt laekumata arved kokku, mille laekumistähtaeg on möödas	426	2 090
Ebatõenäoliselt laekuvate arvete reserv	-116	0
Nõuded ostjate vastu kokku	45 408	59 035

Eleringi arvestuspõhimõtete kohaselt hinnatakse reeglina nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 90 päeva, alla täies ulatuses. Üle 90 päeva maksetähtaega ületavate nõuete allahindluse kogusummat korrigeeritakse tuginedes varasemale kogemusele selle kohta, kui palju ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetest hilisemal perioodil laekub ning kui palju nõuetest, mille maksetähtajast polnud aruandeperioodi lõpu seisuga möödunud üle 90 päeva, jääb hilisemal perioodil laekumata. Samuti võetakse nõuete hindamisel arvesse muid individuaalseid ja erakorralisi mõjusid nagu globaalne majandusolukorra halvenemine.

Aruandeaastal tehti nõuete allahindlusi summas 116 tuh EUR. Andmed seotud osapooltele esitatud nõuete kohta on avalikustatud lisa 23.

Lisa 9. Varud

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
Diislikütus	9 326	9 403
Mahuvarugaas	213	1 457
Gaas maagaasihoidlas	10 708	10 708
Muu materjal ladudes	0	830
Varud kokku	20 247	22 398

Elering hoiab avariireservelektrijaamade jaoks reservkütuse varu, gaasi võrguteenuste osutamise jaoks mahuvarugaasi varu, gaasi bilansiteenuse jaoks bilansigaasi varu ja muid gaasiseadmete ja gaasitorustiku remondiks kasutatavaid materjale. Elering hoiab gaasi varustuskindluse tagamiseks gaasi Inčukalnsi maagaasihoidlas.

Lisa 10. Materiaalne põhivara

tuhandetes eurodes

	Maa	Maa kasutus-õigused	Ehitised	Rajatised	Masinad ja seadmed	Muu	Lõpetamata ehitus	Kokku
Materiaalne põhivara								
1.01.2022								
Soetusmaksumus 1.01.2022	6 205	7 261	69 280	699 862	620 664	516	46 343	1 450 131
Akumuleeritud kulum	0	-387	-14 260	-209 870	-225 217	-475	0	-450 209
Jääkmaksumus 01.01.2022	6 205	6 874	55 020	489 992	395 447	41	46 343	999 922
Ettemaksud	9	0	0	0	301	0	0	301
Materiaalne põhivara kokku 01.01.2022	6 214	6 874	55 020	489 992	395 748	41	46 343	1 000 232
Liikumised								
1.01.2022–31.12.2022								
Lisandumised	364	142	0	0	0	0	112 387	112 893
Ümberliigitatud lõpetamata ehitusest	8	0	3 326	20 139	21 904	44	-45 420	1
Kasutusrendi ümberklassifitseerimisel arvele võetud vara	0	0	0	0	29	0	0	29
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 21)	0	0	0	0	0	0	109	109
Müük ja mahakandmine jääkväärtuses	-7	0	0	0	-26	0	0	-33
Ettemaksud	-9	0	0	0	327	0	0	318
Arvestatud kulum	0	-74	-2 103	-19 200	-23 136	-23	0	-44 536
Liikumised kokku 1.01.2022–31.12.2022	356	68	1 223	939	-902	21	67 076	68 781
Soetusmaksumus 31.12.2022	6 570	7 404	72 291	708 200	639 352	552	113 419	1 547 788
Akumuleeritud kulum	0	-462	-16 048	-217 269	-245 134	-490	0	-479 403
Jääkmaksumus 31.12.2022	6 570	6 942	56 243	490 931	394 218	62	113 419	1 068 385
Ettemaksud	0	0	0	0	628	0	0	628
Materiaalne põhivara kokku 31.12.2022	6 570	6 942	56 243	490 931	394 846	62	113 419	1 069 013

Liikumised 1.01.2023-31.12.2023

Lisandumised	650	236	0	0	0	0	174 065	174 951
Ümberliigitatud lõpetamata ehitusest	0	0	6 362	48 506	67 556	53	-123 054	-577
Kasutusrendi ümberklassifitseerimisel vara liikumised	0	0	0	0	-24	0	0	-24
Ümberklassifitseerimine gruppide vahel jääkväärtuses	0	0	0	-883	883	0	0	0
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 21)	0	0	0	0	0	0	551	551
Müük ja mahakandmine jääkväärtuses	0	0	-15	0	-69	0	0	-84
Ettemaksed	0	0	0	0	1 104	0	0	1 104
Arvestatud kulum	0	-75	-3 008	-20 191	-24 988	-38	0	-48 300
Liikumised kokku 1.01.2023-31.12.2023	650	161	3 339	27 432	44 462	15	51 562	127 621

Materiaalne põhivara

Soetusmaksumus 31.12.2023	7 220	7 641	78 521	750 000	704 120	546	164 981	1 713 029
Akumuleeritud kulum	0	-538	-18 939	-231 637	-266 544	-469	0	-518 127
Jääkmaksumus 31.12.2023	7 220	7 103	59 582	518 363	437 576	77	164 981	1 194 902
Ettemaksed	0	0	0	0	1732	0	0	1732
Materiaalne põhivara kokku 31.12.2023	7 220	7 103	59 582	518 363	439 308	77	164 981	1 196 634

Lõpetamata ehitus sisaldab peamiselt seadmete, elektrienergia ülekandeliinide ja gaasitorustiku ehitusi. Lõpetamisel kantakse nende varade maksumus masinate ja seadmete, ehitiste ja rajatiste soetusmaksumuse hulka.

Lõpetamata ehituse lisandumised sisaldavad kapitaliseeritud laenukulutusi aruandeaastal summas 551 tuhat eurot (2022: 109 tuhat eurot). Kapitaliseerimismäär oli 3,87 % (2022: 0,72%).

Informatsioon materiaalse vara kasutusrendi kohta on toodud lisa 22.

Lisa 11. Immateriaalne põhivara

tuhandetes eurodes

	Omandatud tarkvara, litsentsid	Kokku
Immateriaalne põhivara 1.01.2022		
Soetusmaksumus 1.01.2022	22 070	22 070
Akumuleeritud amortisatsioon	-10 553	-10 553
Jääkmaksumus 1.01.2022	11 517	11 517
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	3 096	3 096
Immateriaalne põhivara kokku 1.01.2022	14 613	14 613
Liikumised 1.01.2022-31.12.2022		
Lisandumised	5 494	5 495
Amortisatsioonikulu	-3 138	-3 138
Müük ja mahakandmine jääkväärtuses	-57	-57
Liikumised kokku 1.01.2022-31.12.2022	2 299	2 299
Immateriaalne põhivara 31.12.2022		
Soetusmaksumus 31.12.2022	25 414	25 414
Akumuleeritud amortisatsioon	-13 583	-13 583
Jääkmaksumus 31.12.2022	11 831	11 831
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	5 081	5 081
Immateriaalne põhivara kokku 31.12.2022	16 912	16 912
Liikumised 1.01.2023-31.12.2023		
Lisandumised	8 112	8 112
Amortisatsioonikulu	-5 145	-5 145
Liikumised kokku 1.01.2023-31.12.2023	2 967	2 967
Immateriaalne põhivara 31.12.2023		
Soetusmaksumus 31.12.2023	27 014	27 014
Akumuleeritud amortisatsioon	-14 525	-14 525
Jääkmaksumus 31.12.2023	12 489	12 489
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	7 390	7 390
Immateriaalne põhivara kokku 31.12.2023	19 879	19 879

Lisa 12. Võlakohustused

tuhandetes eurodes

31.12.2023 31.12.2022

Lühiajalised võlakohustused		
Emiteeritud võlakirjad	0	224 936
Pikaajalise pangalaenu lühiajaline osa	10 558	10 558
Intressivõlad	757	1 705
Rendikohustused	7	66
Lühiajalised laenukohustused kokku	11 323	237 265
Pikaajalised võlakohustused		
Pikaajaline pangalaen	66 186	76 734
Rendikohustused	0	25
Pikaajalised võlakohustused kokku	66 186	76 759
Ettevõtte laenukohustuste alusvaluutad on järgmised:		
Võlakohustused eurodes	77 509	314 024
Võlakohustused kokku (Lisa 5)	77 509	314 024

Võlakohustuste liikumine

tuhandetes eurodes

	Lühiajalised võlakohustused				Pikaajalised võlakohustused			Kokku
	Panga-laenud	Intressi-võlad	Rendi-kohus-tused	Emiteeri-tud võlakirjad	Emiteeritud võlakirjad	Panga-laenud	Rendi-kohustused	
Saldo seisuga 01.01.2022	10 558	1 387	65	0	224 749	87 278	68	324 105
Võlakohustuste lisandumine	0	0	12	0	0	0	22	34
Võlakohustuste tagasimakse	-10 558	0	-70	0	0	0	0	-10 628
Ümberklassifitseerimine	10 558	0	59	224 936	-224 936	-10 558	-64	-5
Mitterahalised liikumised	0	0	0	0	187	13	0	200
Arvestatud intressid	0	2 374	0	0	0	0	0	2 374
Makstud intressid	0	-2 056	0	0	0	0	0	-2 056

Saldo seisuga 31.12.2022	10 558	1 705	66	224 936	0	76 733	26	314 024
Võlakohustuste tagasimakse	-10 558	0	-85	-224 936	0	0	0	-235 568
Ümberklassifitseerimine	10 558	0	26	0	0	-10 558	-26	0
Mitterahalised liikumised	0	0	0	0	0	11	0	11
Arvestatud intressid	0	3 622	0	0	0	0	0	3 623
Makstud intressid	0	-4 570	0	0	0	0	0	-4 570
Saldo seisuga 31.12.2023	10 558	757	7	0	0	66 186	0	77 509

Laenukapitali keskmine efektiivne intress oli 2023. aastal 3,07% (2022: 0,79%).

Eling on finantseerimiseks kasutanud järgmiseid vahendeid:

1. Pangalaenu Euroopa Investeerimispangalt

Elingil on kaks amortiseeruvat laenu jääkväärtuses 63 769 tuhat eurot (2022: 70 972 tuhat eurot). Tagastamise tähtajad on 2030 ja 2033, intress koosneb 6 kuu Euriborist, millele lisandub marginaal. Aruandeaastal tagastati laene Euroopa Investeerimispangale 7 209 tuhande euro ulatuses (2022. aastal 7 209 tuhat eurot).

2. Pangalaenu Põhjamaade Investeerimispangalt

Elingil on kaks amortiseeruvat laenu jääkväärtuses 12 975 tuhat eurot (2022: 16 319 tuhat eurot) tagasimaksmise tähtaegadega aastatel 2025 ja 2032. Intress koosneb 6 kuu Euriborist, millele lisandub marginaal. Aruandeaastal tagastati laene Põhjamaade Investeerimispangale summas 3 349 tuhat eurot (2022. aastal 3 349 tuhat eurot).

3. Eurovõlakirjad

Eling oli emiteerinud Eurovõlakirju nominaalväärtuses 225 miljonit eurot. Eurovõlakirjad olid noteeritud Londoni Väärtpaberibörsil ning need lunastati 03.05.2023. Eurovõlakirjade kupongi intressimäär oli 0,875%.

4. Arvelduskrediidilepingud

Eleringil on sõlmitud kolm arvelduskrediidi lepingut kogusummas 100 miljonit eurot, intressimääraga 1 kuu EURIBOR, millele lisandub marginaal 0,92-1,07%. Arvelduskrediidilepingud on sõlmitud kuni aprillini 2026. Laene ei ole 31.12.2023 seisuga välja võetud.

Eleringi poolt sõlmitud laenulepingutes on kehtestatud piirmäärad Eleringi finantsnäitajatele (omakapitali suhe kogu varadesse ja netovõlg/EBITDA). Piirmäärasid ei ole ületatud.

Lisa 13. Võlad tarnijatele ja muud võlad

tuhandetes eurodes

31.12.2023

31.12.2022

Võlad tarnijatele	36 283	48 094
sh võlad FTR tehingute eest	3 091	94
Võlad ostetud materiaalse ja immateriaalse põhivara eest	23 916	8 177
Saadud ettemaks biogaasi tootjatele	0	3 711
Kogutud ettemaksed elektrienergiatootjatele	20 439	2 590
Muud võlad	7 960	768
Finantskohustused kokku finantsseisundi aruande saldol „Võlad tarnijatele ja muud võlad“ (lisa 5)	88 598	63 340
Maksuvõlad:		
Käibemaks	335	3 328
Ettevõtte ja erisoodustuste tulumaks	672	6
Sotsiaalkindlustusmaks	389	558
Üksikisiku tulumaks	45	318
Aktiisimaks	30	26
Töötuskindlustusmaks	8	37
Kohustusliku kogumispensioni sissemaksed	81	25
Saastemaks	0	1
Maksuvõlad kokku	1 560	4 299
Viitvõlad - töötajate hüvitised:		
Palk	783	635
Preemia	1 589	1 532
Puhkusetasu	393	343
Sotsiaalkindlustuse ja töötuskindlustuse maks	671	633
Viitvõlad - töötajate hüvitised kokku	3 436	3 143
Muud võlad	18	124
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	93 613	70 906

Andmed seotud osapooltele võlgade kohta on avalikustatud lisas 23.

Lisa 14. Lepingulised kohustused ja tulevaste perioodide tulud

Liitumis- ja muudest teenustasudest tulenev lepinguline kohustus

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Lepingulised kohustused liitumis- ja muudelt teenustasudelt perioodi algul	72 355	36 154
Saadud liitumis- ja muud teenustasud	63 075	38 227
Tuludena kajastatud liitumis- ja muud teenustasud (lisa 16)	-2 247	-2 026
Lepingulised kohustused liitumis- ja muudelt teenustasudelt perioodi lõpul	133 183	72 355

Sihtfinantseerimine

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Sihtfinantseerimise edasilükkunud tulu perioodi algul	261 627	206 815
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	38 644	60 843
Saadud toetuste ümberklassifitseerimine tegevuskulude katteks (lisa7)	-390	0
Sihtfinantseerimise amortiseerimine (lisa 17)	-6 959	-6 031
Sihtfinantseerimise edasilükkunud tulu perioodi lõpul	292 922	261 627

Ülekoormustasu

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Ülekoormustasu kohustus perioodi algul	341 279	176 558
Tekkepõhiselt arvestatud perioodi jooksul*	127 869	227 736
ÜKT uute ülekandevõimsuste ehitamiseks arvestatud tulud (lisa 17)	-1 873	-1 292
ÜKT kasutus kadude katteks	-7 566	-60 740
ÜKT kasutus tegevuskulude katteks	-4 914	-983
Ülekoormustasu kohustus perioodi lõpul	454 795	341 279
Tulevaste perioodide tulud kokku	747 717	602 906
Lepingulised kohustused liitumis- ja muudelt teenustasudelt ja tulevaste perioodide tulud kokku	880 900	675 261

* Investeeringustegevuse rahavoogudes kajastatakse ülekoormustasu laekunud tasude brutosummas, millest on maha lahutatud ülekoormustasu kasutus kadude ja tegevuskulude katteks, mis kajastuvad netomeetodil äritegevuse rahavoogudes.

Lisa 15. Omakapital

Eleringi aktsiakapital koosneb 229 890 aktsiast nimiväärtusega 1 000 eurot (31.12.2022: 229 890 aktsiat nimiväärtusega 1 000 eurot). Aktsiate eest on täielikult makstud. Vt lisa 5 ja lisa 6.

Aruandval aastal ei ole ainoosanik teinud otsust aktsiakapitali suurendamise kohta.

2023. aastal maksti dividende 13,5 miljonit eurot, dividendid aktsia kohta olid 58,72 eurot ja kaasnes tulumaksukulu summas 2,34 miljonit eurot (2022 aastal dividende ei makstud).

Seisuga 31.12.2023 moodustas Eleringi kohustuslik reservkapital 18 721 tuhat eurot (31.12.2022: 17 850 tuhat eurot). Seisuga 31.12.2023 on Eleringil kohustus kanda täiendavalt kohustuslikku reservkapitali 1 402 tuhat eurot (31.12.2022: 871 tuhat eurot). 2023. aastal kandis Elering täiendavalt kohustuslikku reservkapitali 871 tuhat eurot (2022. aastal 255 tuhat eurot).

Seisuga 31.12.2023 oli Eleringi jaotamiseks kõlbulik jaotamata kasum 164 026 tuhat eurot (31.12.2022: 150 891 tuhat eurot). Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäär 14/86. Seda soodsamat maksumäärat saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018. aasta esimene arvesse võetav aasta (2018. aasta maksumäär: 20/80). Seisuga 31.12.2023 on võimalik jaotada 123 352 tuhat eurot netodividendidena (31.12.2022: 113 986 tuhat eurot) ja vastav tulumaks oleks 40 674 tuhat eurot (31.12.2022: 36 906 tuhat eurot), võttes arvesse kohustust kanda osa jaotamata kasumist kohustuslikku reservkapitali. Soodsama määraga arvutatav tulumaksu summa on 1 275 tuhat eurot.

Lisa 16. Müügitulu

Müügitulu analüüs tegevusvaldkondade lõikes

tuhandetes eurodes

2023

2022

Bilansi- ja reguleerimisteenuste müük

Bilansienergia	73 200	150 975
Bilansigaas	9 484	33 942
Reguleerimisteenused	8 366	15 408
Bilansi- ja reguleerimisteenuste müük kokku	91 050	200 325

Elektrivõrgu ja gaasivõrgu teenuste müük

Elektrivõrgu teenuste müük	92 339	86 385
Gaasivõrgu teenuste müük	14 395	13 708
Muud elektrivõrguteenused	33 258	72 212
Muud gaasivõrguteenused	2 753	2 467
Elektrivõrgu ja gaasivõrgu teenuste müük kokku	142 745	174 772

Muude kaupade ja teenuste müük

Müügitulu liitumistasudest (lisa 14)	2 247	2 026
Ülekandeseadmete rent (lisa 22)	943	941
Muude teenuste müük	7 728	8 800
Muude kaupade müük	35	111
Muude kaupade ja teenuste müük kokku	10 953	11 878
Müügitulu kokku	244 748	386 975

Lisa 17. Muud äritulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine (lisa 14)	6 959	6 031
Ülekoormustasu amortisatsioon (lisa 14)	1 873	1 292
Kasum materiaalse põhivara müügist	51	24
Saadud viivised, trahvid ja hüvitised*	447	3 642
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	399	41
Muud äritulud	324	116
Kokku	10 053	11 146

*2022. aasta detsembris mõistis vahekohus Elering AS-i kasuks välja leppetrahvi koos viivistega. 2022. aasta aruandes on muude äritulude all kajastatud leppetrahvi nõue summas 3 610 tuhat eurot. Kuivõrd nõue ei laekunud 2023 aastal, on ettevõtte alustanud täitemenetlust, mis võtab juhtkonna hinnangul aega kuni kaks aastat. Ettevõtte klassifitseeris seoses eeltooduga nõude ümber pikaajaliseks.

Lisa 18. Kaubad, toore, materjal ja teenused

tuhandetes eurodes

2023

2022

Ostetud elektrienergia ja gaas bilansiteenuse osutamiseks

Ostetud bilansienergia	66 356	141 235
Ostetud bilansigaas	8 831	33 576
Ostetud võimsuse reguleerimise teenus	7 689	14 232
Avarielektrijaama kulud elektribilansi tagamiseks	-211	-54
Bilansiteenuse osutamiseks ostetud elektrienergia kokku	82 665	188 989

Süsteemiteenused

Reaktiivenergia	165	401
Avarielektrijaama püsikulud	931	659
Süsteemiteenuste kulud kokku	1 096	1 060

Elektrivõrgu ja gaasivõrgu kaod

Elektrivõrgu kaod	34 410	90 058
Gaasivõrgu kaod	2 356	1 611
Elektrivõrgu ja gaasivõrgu kaod kokku	36 766	91 669

Hooldus- ja remonditööd

Põhitegevuse rajatistele ja seadmetele	11 678	10 058
Tootmishoonetele ja -territooriumitele	999	1 196
Demontaažitööd ja jäätmete käitlemine	613	845
Muud hooldus- ja remonditööde kulud	597	605
Hooldus- ja remonditööd kokku	13 887	12 704

Muud kulud

Muud kulud	14 948	14 714
Operatiivkäidu- ja dispetšerjuhtimiskulud	545	556
Muud kulud kokku	15 493	15 270

Kaubad, toore, materjal ja teenused kokku

149 907 **309 692**

Lisa 19. Mitmesugused tegevuskulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Infotehnoloogia kulud	1 886	1 843
Koolitus- ja muud tegevuskulud	1 604	908
Uurimistööde ja konsultatsioonide kulud	1 186	1 684
Telekommunikatsioonikulud	1 004	1 056
Valve-, kindlustus- ja töökaitsealased kulud	981	904
Bürookulud	588	582
Teadus- ja arendustegevuse kulud (R&D)	463	492
Transpordi- ja töövahendite kulud	80	58
Muud ärikulud	259	62
Mitmesugused tegevuskulud kokku	8 051	7 589

Eleringi koondkasumiaruandes on kajastatud lühiajaliste rendilepingute ja väikese väärtusega rentidega seotud kulu summas 277 tuhat eurot (2022. aastal summas 219 tuhat eurot).

Lisa 20. Tööjõukulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	10 808	9 594
Töölepingu lõpetamise hüvitised	22	18
Muud tasud	401	317
Töövõtjatele arvestatud kokku	11 231	9 929
Sotsiaalmaks	3 737	3 302
Töötuskindlustusmaks	82	73
Tööjõukulud kokku	15 050	13 304
sh hüvitised juhatuse ja nõukogu liikmetele		
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	590	543
Sotsiaalmaks	221	203
Erisoodustused	63	58
Erisoodustuste tulumaks	16	14
Hüvitised juhatuse ja nõukogu liikmetele kokku	890	818
Töötajate keskmine arv	287	262
Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:		
Töölepingu alusel töötavad isikud	284	258
Võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutavad isikud	3	4
Juhtimis- või kontrollorgani liikmed	6	8
Töötajate keskmine töötasu koos lisatasudega taandatud täistööajale kuus	3 809	3 564

Kolmele juhatuse liikmetele makstakse teenistuslepingu ennetähtaegse lõpetamise eest hüvitist, mis võrdub kolme kuu teenistustasuga.

Lisa 21. Finantstulud ja -kulud

tuhandetes eurodes

2023

2022

Finantstulud

Intressitulu	5 423	189
Kasum kapitaliosaluse meetodil	20	8
Kasum valuutakursi muutustest	1	0
Kokku finantstulud	5 444	197

Finantskulud

Intressikulu	-3 916	-2 749
Kahjum valuutakursi muutustest	-33	0
Muud finantskulud	-17	-3
Kokku finantskulud	-3 966	-2 752

Miinus: Kapitaliseeritud finantskulud (lisa 10) 551 109

Koondkasumiaruandes kajastatud finantskulud kokku -3 415 -2 643

Neto finantstulud (-kulud) (lisa 6) 2 029 -2 446

Lisa 22. Kasutusrent

Eling kui rendileandja

Kasutusrendi tulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Ehitised	207	80
Rajatised	943	941
Muu vara rent	2	2
Kasutusrendi tulu kokku	1 152	1 023

Rajatised. Elingil on kasutusrendileping, mille kohaselt renditakse välja liinimastidele kinnitatud kiudoptilise kaabli vabu kiude. See kaabel toimib ka liinide piksekaitsetrossina ja Eling kasutab kiude oma tehniliseks sideks. Vabad kiud on antud rendile Tele2 Eesti AS-le. Rendileping sisaldab piirangut, mille kohaselt ei tohi Eling anda oma ülekandeseadmeid kasutuseks teistele telekommunikatsioonivaldkonnas tegutsevatele ettevõtetele. Leping kehtib kuni 31.03.2025. Iga-aastane rendimaksete suurus sõltub aasta jooksul väljarenditud kiudude hulgast. Vt lisad 10 ja 16.

Andmed varade (rajatiste) kohta, mis on antud rendile kasutusrendi tingimustel

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Soetusmaksumus	4 914	5 708
Akumuleeritud kulum perioodi lõpus	-996	-5 216
Jääkmaksumus	3 918	492

Arvestatud kulum

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Arvestatud kulum	647	360

Hinnanguline järgmiste perioodide renditulu kasutusrendi lepingutest

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
sh kuni 1 aasta	1 019	942
1-5 aastat	255	1 177
Järgmiste perioodide rendimaksed kokku	1 274	2 119

Lisa 23. Saldod ja tehingud seotud osapooltega

Üldjuhul loetakse seotud osapoolteks osapooli, kui nad on ühise kontrolli all või kui ühel osapoolel on võime kontrollida teist osapoolt või tal on oluline mõju või ühine kontroll teise osapoolle üle finantsiliste ja tegevusalaste otsuste tegemisel. Iga võimaliku seotud osapoolle suhet käsitledes pööratakse tähelepanu suhte sisule, mitte üksnes juriidilisele vormile.

Majandusaasta aruande koostamisel olid seotud osapoolteks:

- (i) Riik ja riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted;
- (ii) Eleringi juhatus ja nõukogu;
- (iii) Eespool loetletud isikute lähedased pereliikmed ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted.

Tasumata saldod seotud osapooltega olid järgmised:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
Nõuded ostjate vastu		
Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	23 867	25 801
Nõuded ostjate vastu kokku	23 867	25 801
sh võrguettevõtjad	20 814	21 496
Võlad tarnijatele ja muud võlad		
Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	3 500	8 618
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	3 500	8 618

Tulud ja kulud seotud osapooltega tehingutest:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Seotud osapool</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
Tulu kaupade müügist	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	21 294	49 692
Tulu teenuste müügist	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	85 704	83 507
Tulu kaupade ja teenuste müügist kokku		106 998	133 199
Kaupade ost	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	7 819	16 825
Teenuste ost	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	11 797	21 703
Kaupade ja teenuste ost kokku		19 616	38 528
Investeeringud põhivarasse	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	665	1 187

- Tulu kaupade müügist on saadud bilansienergia ja bilansigaasi müügist.
- Tulu teenuste müügist on saadud peamiselt elektri- ja gaasivõrguteenuste müügist.
- Kulu kaupade ostust tuleneb bilansienergia ja gaasi ostust.
- Teenuste ost sisaldab peamiselt reguleerimisteenuseid, operatiivkäidu- ja dispetšerjuhtimise teenuseid ning hooldus ja -remonditeenuseid.

Tehinguid äriühingutega, milles nõukogu ja juhatuse liikmed või nende lähedased omavad olulist mõjuvõimu, aruandval aastal ei olnud.

Tegevjuhtkonnale ja juhatuse liikmetele arvestatud kompensatsioonid on avalikustatud lisas 20.

Seotud osapoolte vastu olevate nõuete osas ei ole 2023. aastal nii nagu ka 2022. aastal moodustatud allahindluseid.

Potentsiaalne palgakulu kohustis oleks 124 tuhat eurot ilma sotsiaalmaksuta, kui nõukogu peaks välja vahetama kõik juhatuse liikmed.

Lisa 24. Tingimuslikud kohustused ja siduvad tulevikukohustused

Siduvad tulevikukohustused investeringuteks. Võrguettevõtjal on kohustus arendada võrku viisil, mis tagab oma teeninduspiirkonnas võimaluse järjepidevalt osutada ettenähtud tingimuste kohast võrguteenust. Seisuga 31.12.2023 oli Eleringil materiaalse põhivara suhtes lepingujärgsed siduvad tulevikukohustused kapitalikulutusteks summas 259 711 tuhat eurot (31.12.2022: 190 699 tuhat eurot).

Maksualased kohustused. Maksuhalduril on õigus kontrollida Eleringi maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intress ja trahvid. Eleringi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Eleringile olulise täiendava maksusumma.

Tingimuslikud kohustused pooleliolevatest kohtuvaidlustest. Ettevõtte vastu on esitatud hagi summas 2,9 miljonit eurot. Vaidlus puudutab läbirääkimisi, mida peeti seoses gaasitoru ehitamisega. Äriühing ei pea nõudeid põhjendatuks, kuna pooled ei sõlminud kunagi nimetatud ehitustööde realiseerimiseks lepingut. Hageja ei osutunud riigihankel edukaks ning ehitustööde leping sõlmiti riigihankel edukaks tunnistatud töövõtjaga. Elering on tegutsenud kooskõlas riigihangete seadusega.

BAB INTER RAO LIETUVA on teinud hagiavalduse arbitraažimenetluses LITGRID AB, AS “Augstprieguma tikls” ja Eleringi vastu elektrisüsteemide bilansienergia ostu-müügilepingu alusel. Kuni 31.12.2022 osutas INTER RAO Baltikumi süsteemihalduritele bilansienergia ostu- ja müügiteenuseid seoses Baltikumi süsteemihaldurite osalemisega BRELL süsteemis. 2022. aastal lõpetasid Baltikumi süsteemihaldurid INTER RAO-le sanktsioonide tõttu maksete tegemise. INTER RAO nõuab seetõttu süsteemihaldurilt vahendatud elektrienergia eest kokku 12,5 miljonit eurot perioodi eest kuni 31.12.2022. Vastav nõue on kajastatud bilansis võlgnevusena tarnijatele. Maksed peatati seoses Venemaa agressiooniga Ukrainale ning sellega seonduvate sanktsioonidega. Täiendavalt nõuab INTER RAO üle 38 miljoni euro hüvitamist perioodi eest pärast ostu-müügilepingu lepingu lõppu. Põhinõuetele lisandub viivis. Kostjad on esitanud vastuväited vahekohtu jurisdiktsioonile. Kui vahekohus peab sellest hoolimata võimalikuks teha asjas sisuline otsus, kas 12,5 miljoni ja viivise nõude või ka 38 miljoni ja viivise nõude osas, siis on vaidlusel otsene rahaline mõju Eleringi ja Balti süsteemihaldurite jaoks ulatuses, mille osas tehakse kaebaja kasuks otsus ning mis ületab juba kajastatud kohustust 12,5 miljonit eurot. Elering vastutab solidaarselt kaaskostjatest Baltikumi süsteemihalduritega vahekohtuotsusega võimaliku väljamõistetud hüvitise eest. Kuna ülejäänud nõue on lepinguväline (Elering koos teiste TSO-dega on lepingu ülesse öelnud), siis Elering seda nõuet reaalseks ei pea. Pooltele oli selge, et Balti TSO-de soov ei ole teenusega jätkata.

Nõue jaotub Baltikumi süsteemihaldurite vahel järgmiselt: LITGRID 42%, Elering 32% and AST 26%.

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Elering AS-i aktsionäreile

Meie arvamus

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Elering AS-i (Ettevõtte) finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Mida me auditeerisime

Ettevõtte raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2023;
- koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulist teavet arvestuspõhimõtete kohta ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

Oleme Ettevõttest sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Muu informatsiooni, sealhulgas tegevusaruande, aruandlus

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab peatükki „Juhatusesimehe pöördumine“ ja tegevusaruannet („Eleringi missioonist strateegiliste eesmärkideni“, „Majandustegevuse ülevaade ja 2023. aasta tulemused“, „Töötajate kaasamise ja motiveerimise tegevuskava „Meie Elering““, „Ühingu juhtimine“ ja „Vastutustundlikkuse põhimõtete järgimine Eleringi tegevuses“) (kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni, sealhulgas tegevusaruannet.

Raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi raamatupidamise aastaaruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Tegevusaruande osas teostasime ka audiitortegevuse seaduses sätestatud protseduurid. Nimetatud protseduuride hulka kuulub kontroll, kas tegevusaruanne on olulises osas kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega ning on koostatud raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Tuginedes auditi käigus tehtud töödele, on meie arvates:

- tegevusaruandes toodud informatsioon olulises osas kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega selle aasta osas, mille kohta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud; ja
- tegevusaruanne koostatud raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Pidades silmas auditi käigus saadud teadmisi ja arusaamu Ettevõttest ja selle keskkonnast, oleme lisaks kohustatud avaldama, kui oleme tuvastanud olulisi väärkajastamisi tegevusaruandes ja muus informatsioonis, millest saime teadlikuks enne käesoleva audiitori aruande kuupäeva. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Ettevõtte jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Ettevõtte finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, väaresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;

- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Ettevõtte sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Ettevõtte jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Ettevõtte tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

AS PricewaterhouseCoopers

Janno Hermanson
Vandeaudiitor, litsents nr 570

Peep Kivistik
Vandeaudiitor, litsents nr 732

11. märts 2024
Tallinn, Eesti

Kasumi jaotamise ettepanek

Eleringi jaotamata kasum seisuga 31.12.2023 oli 165 428 tuhat eurot.

Elering AS juhatus teeb ainuaktsionärile ettepaneku jaotada Eleringi jaotamata kasum järgmiselt:

Maksta aktsionärile dividendidena	20 000 tuhat eurot
Kohustuslikku reservkapitali	1 402 tuhat eurot
Jaotamata kasumisse	144 026 tuhat eurot

Tegevjuhtkonna allkirjad 2023. aasta majandusaasta aruandele

Elering AS 2023.a. majandusaasta aruande allkirjastamine 11.03.2024.

Kalle Kilk
Juhatusesimees

Riina Käi
Juhatuseliige

Erkki Sapp
Juhatusesimees

Reigo Kebja
Juhatuseliige

Eleringi müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le

Eleringi müügitulu jaguneb suuremate tegevusalade lõikes järgnevalt:

* EMTAK – Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator

<i>EMTAK* Tegevusala</i>	<i>1.1.2023 - 31.12.2023</i>	<i>1.1.2022 - 31.12.2022</i>
35121 Ülekande teenus - edastamine põhivõrgu kaudu	139 729	177 559
35221 Maagaasi ülekanne	17 149	16 176
35141 Elektrienergia müük (bilansienergia)	75 203	156 346
35231 Bilansigaasi müük	9 484	33 942
77399 Mujal liigitamata masinate ja seadmete rentimine	943	941
47770 Muude kasutatud kaupade jaemüük	35	111
68201 Enda või renditud kinnisvara üürile andmine ja käitus	209	81
46699 Muu müük	1 996	1 819

Fotod:

- Ain Köster
- Elering AS
- Estfilm Production OÜ
- Karl Jakob Toplaan
- Liis Eiser
- Mart Gabrel
- Nikolai Dorovatovski
- Rainar Kurbel